

МІНІСТЕРСТВО ОСВІТИ І НАУКИ УКРАЇНИ
НАЦІОНАЛЬНИЙ АВІАЦІЙНИЙ УНІВЕРСИТЕТ
ФАКУЛЬТЕТ МІЖНАРОДНИХ ВІДНОСИН
КАФЕДРА МІЖНАРОДНИХ ВІДНОСИН, ІНФОРМАЦІЇ ТА
РЕГІОНАЛЬНИХ СТУДІЙ

ДОПУСТИТИ ДО ЗАХИСТУ
Завідувач випускової кафедри
_____ Н.Ф.Ржевська
« ____ » _____ 20__р.

ДИПЛОМНА РОБОТА

ВИПУСКНИКА ОСВІТНЬОГО СТУПЕНЯ МАГІСТР

ЗА СПЕЦІАЛЬНІСТЮ 291 «МІЖНАРОДНІ ВІДНОСИНИ, СУСПІЛЬНІ КОМУНІКАЦІЇ ТА
РЕГІОНАЛЬНІ СТУДІЇ»

ЗА ОСВІТНЬО – ПРОФЕСІЙНОЮ ПРОГРАМОЮ «МІЖНАРОДНА ІНФОРМАЦІЯ»

**Тема: «Зовнішньо-політичні пріоритети держави в умовах
геополітичних суб'єктних трансформацій (на прикладі України)»**

Виконавець: студентка 2 курсу, 208 групи, Цукрук Анастасія Романівна

Керівник: доктор історичних наук, професор, професор кафедри міжнародних відносин,
інформації та регіональних студій Троян Сергій Станіславович

Нормоконтролер: _____
(підпис) (П.І.Б.)

КИЇВ 2020

Зміст :

Вступ	4
Розділ 1. Теоретико-прикладні проблеми геополітичних трансформацій в сучасних міжнародних відносинах.	6
Розділ 2. Етапи еволюції зовнішньополітичних пріоритетів України.....	12
2.1 Формування основних засад і пріоритетів зовнішньої політики України у період 1991-1996 років.....	14
2.2 Багатовекторність у 1996-2004 роках.....	24
2.3 Двовекторність з 2005-2010 роках.....	30
2.4 Еволюція двовекторності у 2010-2014 роках.....	38
2.5Євроінтеграційний вектор з 2014 року.....	43
Розділ 3. Аналіз сучасних зовнішньополітичних орієнтирів України.....	54
Висновок.....	59
Додатки.....	64
Список використаної літератури.....	124

Список умовних скорочень:

ЄС- Європейський Союз;

МАГАТЕ- Міжнародне Агенство з Атомної Енегрії;

МЗС- Міністерство Зовнішніх Справ;

ПАРЄ- Парламентська Асамблея Ради Європи;

РЄ- Рада Європи;

РФ- Російська Федерація;

США- Сполучені Штати Америки.

Вступ

Терміни :

Зовнішня політика, Зовнішньо-політичні пріоритети, двовекторність, багатовекторність, міжнародне середовище, геополітичні трансформації, інтеграція

Об'єкт – Геополітичні процеси в сучасних міжнародних відносинах.

Предмет – Формування і зміни зовнішньо-політичних пріоритетів України під впливом сучасних геополітичних трансформацій.

Актуальність

Кожна країна має свої зовнішньо-політичні пріоритети. Це може бути загарбання нових територій, відвоювання своїх, поширення політичного впливу на нові території, інтеграція до нових союзів чи об'єднань тощо. Україна не є виключенням. Тема зовнішньо-політичних пріоритетів України розглядалася і розглядається не одним дослідником не один десяток років, тому саме на прикладі України було розглянуто зовнішньо-політичні пріоритети держави в умовах геополітичних трансформацій.

Актуальність обраної теми зумовлена ще й різкими змінами в міжнародних відносинах починаючи з 80-х – 90-х років минулого століття. Також за останні десятиріччя відбулося становлення суб'єктності в міжнародних відносинах та суттєво зріс вплив геополітичного поля на зовнішню політику України.

Мета дипломної роботи : вивчення і аналіз основних зовнішньо-політичних пріоритетів держави в умовах постійних геополітичних змін.

Відповідно до мети роботи були поставлені такі завдання :

-Розглянути що таке зовнішньо-політичний пріоритет та на основі чого він формується.

- Дослідити історичне підґрунтя зовнішньополітичний пріоритетів України.

- Висвітлити сучасні зовнішньополітичні пріоритети України.

- Привести аналіз сучасних зовнішньополітичних орієнтирів України.

- Зробити висновки щодо пріоритетних напрямів зовнішньої політики України.

Методи дослідження

У ході даної магістерської роботи будуть використані такі методи дослідження : спостереження, історичний метод, аналіз, порівняння, синтез, узагальнення та аксіоматичний метод. У третьому розділі роботи «Аналіз сучасних зовнішньополітичних пріоритетів України» було зроблено SWOT та контент аналіз.

Структурно робота складається з: вступу, трьох розділів, один з яких містить 5 підрозділів, висновку , додатків та списку використаних джерел.

Розділ 1. Теоретико-методологічні засади дослідження.

Ще за перші роки незалежності України з'явилося безліч наукових праць що стосувалися розкриття проблем становлення концептуальних засад зовнішньої політики нашої держави, розвитку двосторонніх міждержавних відносин і діяльності у міжнародних організаціях. Наукові дослідження і розробки, що стосуються цієї проблематики можна умовно поділити на три групи. До першої групи можна віднести наукові розробки, в яких досліджується процес державотворення України й організації державної влади протягом 90-х років ХХ ст. в історичному аспекті. Серед них слід визначити дослідження С. Назаренка [72], К. Богомаза [11], Ф. Рудича [83], ці автори досліджують проблеми формування окремих складових організації державної влади в Україні. Другу групу складають роботи, автори яких вивчають процеси пов'язані безпосередньо з прийняттям Декларації про державний суверенітет України, проводять дослідження важливості цього документа та роблять висновки про його історичне значення. До них належать О. Прієшкіна [79], В. Белєвцева [7]. До третьої групи відносимо роботи, в яких досліджуються політико-правові засади та основи реалізації зовнішньої політики держави складової системи міжнародних відносин. Серед них О. Івченко [51], В. Головченко [25], В. Матвієнко, Б. Корнєєнко [61], А. Зленко [44], С. Віднянський [16], Ю. Макар [68], М. Алексієвець [3], Я. Секо, С. Прийдун. Питання перспектив вступу України до НАТО знайшли відображення у дослідженнях О.Соскіна, Л.Даниленко, Г. Перепелиці [77], І. Зінько, С.Лапшин та інших. О. Власюк у своїй монографії «Україна в системі міжнародної безпеки» розглядав Україну на світовій арені з точки зору безпеки. [19]

Одним з основних джерел інформації з теми зовнішньо-політичних та дипломатичних відносин країни слугує «Українська дипломатична енциклопедія». У ній розглядалися статті Л.В. Губерського, М.А. Кулінич та В.І. Головченко.

Також розглядалася стаття Я.І. Тимків, «Формування зовнішньополітичних пріоритетів партії та їх взаємозв'язок із зовнішньою політикою України », яка дає можливість розглянути процес формування партією її власної зовнішньополітичних орієнтацій, принципів та пріоритетів, а також процес формування зовнішньої політики та зовнішньополітичного курсу України, і взаємодію між цими двома ключовими факторами. [89]

Ще одним джерелом інформації з обраної тематики була стаття Трояна С.С., що має назву «Україна в сучасній системі дво- і багатосторонніх відносин (1991 – 2013 рр.)», «Глобально-підсистемний вимір тенденцій сучасних міжнародних відносин», «сучасні проблеми дослідження міжнародних відносин, зовнішньої політики і національної безпеки України» та «Постбіполярний світ: тенденції еволюції міжнародних відносин і зовнішньої політики».[98],[96]

Було використано і літературу , що розглядала окремі напрями і вектори зовнішньої політики України. Проблема європейської інтеграції досліджується багатьма провідними науковими установами Національної академії наук України, науковими центрами вищих навчальних закладів України. До їх числа належав й Інститут соціально-економічних проблем зарубіжних країн АН УРСР, який з набуттям незалежності був перетворений на Інститут світової економіки і міжнародних відносин НАН України. Але навіть після цього цей заклад продовжив попередні напрацювання у сфері наукових пошуків у дослідженні окремих питань політики, зовнішньої політики й економіки зарубіжних країн, зокрема й інтеграції.[10]

Останні роки зовнішньо-політичну концептуальну складову вітчизняного розвитку розробляють, у першу чергу, наукові інституції, які функціонально створені для виконання дотичних, пов'язаних із цим питанням, завдань – Інститут історії України НАН України, Національний інститут стратегічних досліджень, Інститут міжнародних відносин Київського національного університету імені Тараса Шевченка, Інститут політичних і етнонаціональних досліджень ім. І. Ф. Кураса НАН України, Дипломатична

академія України при МЗС, Державна установа "Інститут всесвітньої історії НАН України" України та інші [52]. Національний інститут стратегічних досліджень зробив вагомий внесок у розробку окресленої проблеми, видав низку науково-аналітичних праць, доповідей, матеріалів конференцій. Науковцями Інституту досліджено питання розвитку політичного діалогу Україна – ЄС та його перспективи. Особливу увагу було приділено політичному, енергетичному, інформаційному та гуманітарному чинникам багатостороннього співробітництва, співпраці у сфері безпеки в європейсько-євразійському просторі. Було здійснено спробу системного розгляду питання присутності України в європейському інформаційному просторі. Дослідники розглядали проблеми українсько-російських відносини у контексті євроатлантичної інтеграції України, визначили інтеграційний потенціал України у європейському та євразійському вимірах.

Крім того розглядалися праці, у яких мова йде про проблеми політичної ідентичності України. Вони є цінними з точки зору нового позиціонування України в сучасній Європі, досліджують, насамперед, українські науковці А.Киридон, С.Троян та М.Степико, а також польський учений Д.Вояковський.[98],[55],[21]

Також для написання даної дипломної роботи було розглянуто інформацію у монографіях Інституту політичних та етнонаціональних досліджень ім. І. Ф. Кураса НАН України "Світоглядно-теоретичний вимір сучасної української політики", "Геополітичні ідеї та гіпотези в українській політичній думці ХХ – початку ХХІ століття" , що розроблені О. В. Зарембою та О. А. Федоренком, де проаналізовано моделі розвитку пострадянських країн та обґрунтовується необхідність та підґрунтя європейського вибору України. [44]

Аналіз євроінтеграційного поступу України було здійснено дослідниками Інституту історії України НАН України у праці "Україна і Європа (1990-2000 рр.)"[52], у ній також окреслено стратегію співробітництва України з Європейським Союзом. Важливо підкреслити досить значне

зростання наукового інтересу до євроінтеграційних сюжетів в останнє десятиріччя.

Також у циклі колективних монографій Державної установи "Інститут всесвітньої історії НАН України": "Україна в Європі: пошуки спільного майбутнього", "Культурно-цивілізаційний простір Європи і Україна: особливості становлення та сучасні тенденції розвитку", "Україна в Європі: контекст міжнародних відносин", "Сучасні європейські культурно-історичні цінності в контексті викликів глобалізації" розкрито концептуальні проблеми вибору стратегії розвитку України у європейському та загальноцивілізаційному вимірах, ретельно проаналізовано теоретичні й практичні складові міжнародних відносин, висвітлено стратегічні засади входження України до європейського простору, проаналізовано міжнародні відносини та перспективи розвитку Європи у другій половині ХХ – на початку ХХІ століття, виокремлено та обговорено теоретичні та політичні засади національної ідентифікації українців в українському та європейському вимірах .[32],[50]

Крім того в ході роботи та в третьому розділі було використано дані та новини з сайту Міністерства закордонних справ України та Міністерства закордонних справ Грузії.

Вивчивши згадані роботи стає цілком зрозумілим, що Україна може зайняти своє місце серед інших держав лише за умови усунення внутрішніх суперечностей та посилення власної політичної ваги, інтелектуального, економічного, інноваційного, військового потенціалу, що з часом зміцнить і закріпить позиції держави і дасть змогу ефективніше відстоювати свої національні інтереси. Але поряд з питанням усунення внутрішніх суперечностей, яке є досить важливим для будь-якої держави, а не лише для України, постає питання поширення інтересів держави поза її межами.

Динамічні зміни міжнародного середовища, нові тенденції світового розвитку впливають на формування та практичну реалізацію зовнішньополітичної діяльності будь-якої країни. І Україна не є виключенням.

Будучи невід'ємною частиною системи міжнародних відносин, Україна все більше утверджується на міжнародній арені як активний суб'єкт міжнародних відносин.

І у будь-яких наслідків є свої причини. Щоб повністю розуміти принципи та пріоритети зовнішньої політики держави Ви маєте вивчити її історію з моменту створення , отримання незалежності і до дійсного часу та документи , в яких зазначені основні положення про пріоритети та зовнішню політику країни. Саме тому в даній роботі будуть використані методи аналізу, спостереження, синтез, узагальнення, аксіоматичний та історичний методи.

У цьому контексті, для початку необхідно коротко охарактеризувати окремо поняття методу та методології , бо жодне дослідження не обходиться без цих «інструментів». Якщо розглядати детальніше , то саме слово «метод» у філософських словниках визначається як спосіб досягнення певної мети, сукупність прийомів або операцій практичного або теоретичного освоєння дійсності. Метод є шлях пізнання, що дослідник прокладає до свого предмета, керуючись певною гіпотезою. Метод - це система принципів, вимог, правил, керуючись якими дослідник може досягти поставленої мети.

Поняття «методологія» (від грец. μέθοδος - правильний, вірний шлях, шлях дослідження) неоднозначно розуміють у сучасній науці. У широкому розумінні слова методологія - це теорія людської діяльності, «це діяльність пізнання, мислення або, якщо говорити точніше, вся діяльність людства, включаючи сюди не лише власне пізнання, але й виробництво. Можна сказати, що методологія ... є теорія людської діяльності». У вузькому розумінні слова під методологією розуміють сукупність методів, прийомів, процедур наукового дослідження. Саме таке ставлення до методології переважає, наприклад, у зарубіжній (американській і взагалі англомовній) науковій літературі. Тепер розглянемо кожен з використаних методів окремо. [52]

Аналіз — метод пізнання, який дає змогу поділяти предмети дослідження на складові частини (природні елементи об'єкта або його властивості і відношення). Аналіз складає основу аналітичного методу

досліджень. Цей метод ми використаємо у роботі при виокремленні окремих пріоритетних напрямів зовнішньої політики держави або окремих її характеристик.[107]

Синтез, навпаки, припускає з'єднання окремих частин чи рис предмета в єдине ціле. Аналіз та синтез взаємопов'язані, вони являють собою єдність протилежностей.

Узагальнення - це комплекс послідовних дій по зведенню конкретних одиничних фактів в єдине ціле з метою виявлення типових рис і закономірностей, притаманних досліджуваному явищу. Багатогранність видів і форм, у яких проявляються однакові за своєю суттю процеси, передбачає поділ їх на складові, на групи особливого класу, через те найважливішими специфічними методами на етапі узагальнення даних є класифікації та використання узагальнюючих показників.[107]

Спостереження — це метод систематичного цілеспрямованого вивчення об'єкта. У цій роботі цілеспрямовано вивчалися зовнішньополітичні пріоритети держав, на прикладі України.

Аксиоматичний метод - спосіб побудови наукової теорії, при якій деякі твердження (аксіоми) приймаються без доказів і потім використовуються для отримання решти знань за певними логічними правилами. Загальновідомою, наприклад, є аксіома про паралельні лінії (не перетинаються), яка прийнята в геометрії без доказів. Більшість інформації у роботі буде доведена документами, але деяка буде використана як аксіома.

Історичний метод передбачає розгляд об'єктивного процесу розвитку об'єкта, реальної його історії з усіма її поворотами та особливостями. Це є певним способом відтворення в мисленні історичного процесу в його хронологічній послідовності та конкретності. Цей метод був основним у роботі, оскільки нам необхідно було вивчити історію зовнішньополітичних аспектів діяльності держави і всі документи, що пов'язані з даним питанням.[52]

Розділ 2. Етапи еволюції зовнішньополітичних пріоритетів України .

Проблема забезпечення національної безпеки завжди була і є одним із ключових чинників, що зумовлюють вибір зовнішньополітичних пріоритетів держави або об'єднання держав. Такий підхід був затребуваний не лише в часи біполярної епохи. У постбіполярну добу взаємозв'язок і взаємозалежність зовнішньої політики і безпеки залишається не менш актуальним.

Питання про те, якою має бути зовнішня політика України, щоб вона могла ефективно забезпечувати її національну безпеку та давати гарантії цілісності і недоторканості територій держави, добробуту населення залишається відкритим практично протягом усього періоду існування незалежності держави. У зв'язку з цим зовнішня політика нашої держави постійно переживала різкі коливання – від гучних заяв про вступ України до НАТО та ЄС як потенційних гарантів її національної безпеки до декларацій про тісну співпрацю з Росією, що забезпечувало б, у першу чергу, економічні інтереси України.

Слід зазначити, що науковці кафедри зовнішньої політики і дипломатії ДАУ при МЗС України зробили значний внесок у теоретико-концептуальне осмислення та відображення зовнішньополітичного курсу України останніх майже трьох десятиліть, його становлення, хронологію, періодизацію і характеристику відповідних періодів, у тому числі і враховуючи вплив глобальних і регіональних чинників на зовнішню політику України, оцінку процесу прийняття зовнішньополітичних рішень, аналіз стратегічного партнерства, двохсторонніх та багатосторонніх відносин України, всебічне вивчення двох основних напрямків зовнішньої політики України – європейського і євразійського, а також і транскордонного українського співробітництва. Це доводять також дослідження зовнішньої політики незалежної України представниками кафедри зовнішньої політики і дипломатії ДАУ при МЗС України, зокрема С.В.Віднянського, С.С.Трояна, О.І.Шаповалової.[94],[113] За основу періодизації було взято періодизацію українського зовнішньополітичного курсу цих вчених та істориків, але з

деякими коригуваннями та уточненнями. Тож у хронологічних межах майже 30-річного періоду сучасної української зовнішньої політики – з 1990 –по 2019 рр. – доречно виокремити такі етапи:

1) I етап (Формування основних документів у період 1990-1996 років.

Середина 1990 – середина 1996 рр. – від прийняття Верховною Радою тоді ще УРСР Декларації про суверенітет 16 липня 1990 р. до прийняття Верховною Радою 28 червня 1996 р. Конституції України, яка в якості Основного Закону затвердила засади зовнішньої політики нашої держави.

2) Багатовекторність у 1996-2004 роках.

II етап (багатовекторності) – з кінця червня 1996 –до кінця 2004 року – від фіксації та реалізації положення Ст. 18 Конституції України про те, що зовнішньополітична діяльність України спрямована на забезпечення її національних інтересів і безпеки шляхом підтримання мирного і взаємовигідного співробітництва з членами міжнародного співтовариства за загально визнаними принципами і нормами міжнародного права до надання пріоритетності європейському вибору після Помаранчевої революції.

3) Двовекторність у 2005-2010 роках.

Період з січня 2005 – квітень/червень 2010 рр. Період починається посиленням проєвропейського і євроатлантичного зовнішньополітичного курсу України після приходу до влади В.Ющенка до повороту в бік співробітництва з Росією вже після перемоги на президентських виборах В.Януковича (підписання Харківських домовленостей 21 квітня 2010 р. – Угоди між Україною і Російською Федерацією з питань перебування Чорноморського флоту Російської Федерації на території України) і затвердження цих відносин, а також розвитку співпраці з Європейським Союзом як стратегічного курсу України за допомогою Закону України «Про засади внутрішньої і зовнішньої політики» від 1 липня 2010 р.

4) Зміна двовекторності у 2010-2014 роках.

Етап з липня 2010 р., коли Верховна Рада України 1 липня 2010 р. ухвалила в цілому Закон України «Про засади внутрішньої і зовнішньої

політики»[40]. Ним стверджено, що Україна як європейська позаблокова держава здійснює відкриту зовнішню політику і прагне співробітництва з усіма заінтересованими партнерами, уникаючи залежності від окремих держав. При цьому стратегічними визначалися два вектори: розбудова і поглиблення у всіх сферах добросусідських партнерських відносин з Російською Федерацією і забезпечення інтеграції України в європейський політичний, економічний, правовий простір з метою в перспективі набуття членства в Європейському Союзі.

5) Євроінтеграція з 2014 року.

Цей період, що почався з 2014 року відзначається тим, що Україна обрала для себе один пріоритетний напрям зовнішньої політики – Європейський Союз. Саме з 2014 року Україна припинила партнерство з Російською Федерацією та почала отримувати активну підтримку Європейських держав. Цей період також пов'язаний з війною на сході України розпочатою російськими загонами, які раптово у квітні 2014 року вторглися на територію українського Донбасу після неправомірного захоплення Росією Криму, серії проросійських виступів в Україні і також проголошення «державних суверенітетів» так званих ДНР та ЛНР. І цей етап охоплює події всього 2019 року.

Розглянемо кожен з етапів окремо.

2.1 Формування основних засад і пріоритетів зовнішньої політики України у період 1991-1996 років.

Цей період був першим і одним з найскладніших для Незалежної України. Радянський Союз розвалився так швидко і несподівано, що молоді незалежні країни ще довго не могли зрозуміти, чи це дійсно так. З перших днів незалежності перед українською зовнішньополітичною службою постали масштабні організаційні, концептуальні і практичні завдання, зокрема – знайти оптимальну парадигму власної зовнішньої політики. Наша держава повинна була вирішити 2 питання: пристосовуватись до наслідків динамічних змін на світовій арені та подавати світу адекватну інформацію про себе.

Держава мала обрати для себе свої власні політичні орієнтири та ознайомити з ними інші країни. Україна та українці були рішучими у своєму виборі покінчити з радянським минулим.

Крім цього одразу після розпаду Радянського союзу на Українську державу чекала низка складних завдань:

- державне будівництво та формування нового політичного устрою. Україна пішла найскладнішим шляхом — становлення нового демократичного суспільства та політичного режиму, справжньої представницької демократії, де народ здійснює владу через виборних представників, сама влада поділена і збалансована, громадяни мають права та свободи і можуть брати участь у суспільно-політичному житті.

- перехід до ринкової економіки та капіталістичних відносин після довгих років планового централізованого управління, боротьби з приватною власністю та ініціативою. [106]

- пошук свого місця у світі. По факту, це зводилося до вибору між інтеграцією до Європи чи до простору, що творить навколо себе Росія.

Було необхідно створити документи, закони, постанови, які регулювали та висвітлювали б зовнішньополітичні наміри і пріоритети України. Цей етап почався з проголошення України незалежною державою у 1991 році. Саме тоді перед Україною відкрилися нові можливості формування та здійснення своєї зовнішньої політики. При цьому слід зауважити, що до здобуття незалежності Україна практично не здійснювала зовнішню політику, хоча вона мала власне Міністерство закордонних справ. Тому досить складною проблемою було вироблення власної стратегії на міжнародній арені, визначення національних пріоритетів та інтересів, розробка геополітичних пріоритетів.

Перші кроки на зовнішньополітичній арені, досягнення, а також труднощі та проблеми у царині міжнародних відносин пов'язані з періодом президентства Л. Кравчука. Впродовж перших кількох місяців Україну як незалежну державу визнали понад 140 країн світу. Одними з перших заявили про це Польща, Канада, США, Італія, Бельгія, Індія, Японія, Китай, Австралія,

країни Латинської Америки, Скандинавії та ін. І згодом протягом двух-трьох років Україна вступає у безпосередні дипломатичні зв'язки із США, Канадою, Польщею, Німеччиною, Францією, Китаєм, Росією, Казахстаном, державами Балтії, Скандинавії та ін.

Виникнення незалежної Української Держави, як відомо, стало однією з трьох після розпаду Австро-Угорської імперії у 1918 р. та поділу Європи у 1945 р. на два протистоячих один одному блоки, найбільших геополітичних подій ХХ ст. На думку З.Бжезинського, що була висловлена ним 19 грудня 1996 року у Вашингтоні на конференції, організованій Інститутом українських студій Гарвардського університету та університетом Джорджа Вашингтона, поява незалежної України, її існування має значення не тільки для українського народу, а й у глобальному масштабі.[9] Незалежна Українська Держава значно змінила геополітичний баланс у Європі. Політична ситуація в цьому регіоні зазнала докорінної трансформації. Не менш важливо, мабуть, і розуміння того, що поява незалежної Української Держави стала не тільки одним з виявів глобальних геополітичних процесів кінця 80-х початку 90-х років, дії зовнішніх чинників, але сала також і логічним результатом довгого і складного історичного процесу боротьби українського народу за свободу і незалежність. Як зазначав М.Грушевський, «повна самостійність та незалежність є послідовним, логічним завершенням запитів національного розвитку та самовизначення будь-якої народності, що займає певну територію і має достатні задатки та енергію розвитку».[29]

Україні притаманна певна багатовекторність зовнішньополітичних орієнтацій. Це пов'язано з тим, що Україна має особливе географічне розташування – між Європою і Азією. Ця багатовекторність має щонайменше три напрями: східний (країни СНД, Росія), західний (Західна Європа, Польща та США) та південно-східний (Болгарія, Туреччина, країни Сходу).

Хоча слід зазначити що ще до здобуття незалежності Україна почала розробляти і висвітлювати свої зовнішньополітичні наміри і орієнтири. У своїй Декларації про суверенітет 1990 року, Україна заявила, що вона «має

намір стати постійно нейтральною державою, яка не бере участі у військових блоках і дотримується трьох без'ядерних принципів». Крім цього, з прийняттям Декларації про державний суверенітет Україна стала суб'єктом міжнародного права, заявила про свою миролюбність, почала брати участь в роботі міжнародних організацій, підтвердила відсутність територіальних претензій до сусідніх держав і заявила про невизнання жодних територіальних претензій до себе. Нейтралітет був потім додатково закріплений в Конституції України 1996 року, заснованої на Декларації незалежності від 24 серпня 1991 року, що містить основні принципи не коаліції і майбутнього нейтралітету.[30]

Загалом в основу моделі зовнішньої політики 1991–1994 рр. було покладено принцип «балансу інтересів», що було зумовлено геополітичним становищем України, її залежністю від партнерів по СНД, суперечливими внутрішніми політичними процесами, уповільненим темпом економічних реформ тощо. Після президентських виборів 1994 р. у зовнішній політиці України відбулися зміни – було проголошено виваженість, прагматизм, раціональність, професіоналізм.

Наступного року після проголошення незалежності Україна заявила про своє бажання приєднатися до Ради Європи. 16 вересня 1992 р. Верховній Раді України було надано статус «спеціально запрошеного гостя» в Парламентській асамблеї Ради Європи (ПАРЄ) що дозволило депутатам Верховної Ради України брати участь в роботі асамблеї. 19 жовтня 1995 р. Комітет міністрів РЄ ухвалив резолюцію про запрошення України стати 37-м членом Організації. Трохи згодом, 9 листопада того ж року, відбулася урочиста церемонія вступу України до РЄ, у Страсбурзі на площі перед Палацом Європи було піднято Державний прапор України.[1]

Хоча вступ країни до РЄ здебільшого свідчить про її демократичний вибір, спрямованість на захист прав людини та зміцнення демократичних інститутів, є і інші наслідки вступу. Найбільш перспективними є такі напрями співробітництва України з РЄ:

- подальша участь України в реалізації програм співробітництва РЄ з державами Центральної та Східної Європи. Широке використання потенціалу РЄ шляхом імплементації цих програм має сприяти процесу реформування правової системи України;

- продовження роботи органів державної влади України, спрямованої на вивчення доцільності участі України в міжнародно-правових договорах РЄ;

- залучення українських фахівців та науковців в якості експертів РЄ до розробки та реалізації заходів, що проводяться в рамках згаданих програм співробітництва РЄ;

- значна активізація участі представників України в робочих органах Комітету міністрів РЄ, діяльність яких пов'язана з розробкою нових міжнародно-правових документів та спільних програм співробітництва, механізмів їх імплементації, системи моніторингу за виконанням державами положень конвенцій РЄ, виробленням рекомендацій країнам-членам РЄ з різного кола питань тощо. Участь представників України в робочих органах Комітету міністрів РЄ розглядається як суттєвий елемент належного забезпечення інтересів нашої держави в цій організації.

Ще одним документом, що належить до першого етапу, і в якому висвітлюються засади, на яких була заснована зовнішня політика, є постанова, затверджена Верховною Радою України ще у 1993 році "Основні напрями зовнішньої політики України".[41] Вона визначає базові національні інтереси України і завдання її зовнішньої політики, містить засади, на яких реалізується зовнішньополітична діяльність нашої держави. У цьому документі вперше було проголошено Набір України розбудовувати відносини з ЄС на принципах інтеграції. В цьому документі також виділені три основні групи національних інтересів України у сфері міжнародних відносин. А саме:

- стратегічні та геополітичні інтереси, пов'язані з забезпеченням національної безпеки України та захистом її політичної незалежності;

- економічні інтереси, пов'язані з інтегруванням економіки України у світове господарство;

- регіональні, субрегіональні, локальні інтереси, пов'язані із забезпеченням різноманітних специфічних потреб внутрішнього розвитку України.

Згідно з цією постановою Україна здійснює активну, гнучку і збалансовану зовнішню політику на таких головних напрямках:

1. Розвиток двосторонніх міждержавних відносин.
2. Розширення участі в європейському регіональному співробітництві.
3. Співробітництво в рамках Співдружності незалежних держав.
4. Членство в ООН та інших універсальних міжнародних організаціях.

У цій постанові також зазначено, що пріоритетними стратегічними напрямками у сфері двосторонніх відносин є активний розвиток політичних, економічних, науково-технічних, культурних та інших стосунків з такими групами держав:

- а) прикордонні держави
- б) західні держави - члени ЄС та НАТО
- в) географічно близькі держави
- г) держави Азії, Азіатсько-Тихоокеанського регіону, Африки та Латинської Америки.[78]

Ще одним важливим кроком цього періоду стало приєднання України на правах асоційованого члена до економічного союзу в рамках СНД 1994 р. Це надало можливість для України налагоджувати стосунки, в яких вона зацікавлена і які не суперечать її національним інтересам і чинному законодавству.

Говорячи про двосторонні відносини України з прикордонними державами варто згадати про відносини та домовленості з Росією. На самому початку незалежності між Україною та Росією постало питання поділу Чорноморського флоту. Процес був напруженим і тривалим. Більшість кораблів перебували під контролем Росії. У 1995 році Росія погодилася

передати Україні 18% кораблів, але відмовилася залишити Севастополь, найбільшу базу флоту. У 1996 р. спільна українсько-російська комісія здійснила оцінку вартості кораблів Чорноморського флоту. Україна отримала їх на 258358 млн., Росія – 934809 млн. доларів США. Було також визначено вартість берегових об'єктів, орендна плата Росією за їх використання та оренду землі. Севастополь визначено базою Чорноморського флоту Росії, вона ж взяла на себе певні зобов'язання щодо вирішення соціально-економічних проблем цього міста.[66]

У 1997 році держави підписали низку угод, що передбачали подальшу присутність обмеженого російського флоту у Севастополі аж до 2017 року. Як нам зараз відомо флот Російської Федерації присутній там і досі.

Також у Постанові зазначено, що відносини з іншими географічно-близькими державами є не менш важливими для України. Питанням, яке чи не найбільше хвилювало міжнародну спільноту у перші роки української державності — третій у світі ядерний арсенал. [37]

24 жовтня 1991 р Верховною Радою України була прийнята заява про без'ядерний статус України. У заяві зазначено, що «...наявність на території України ядерної зброї колишнього союзу РСР є тимчасовою. Україна проводить політику, спрямовану на повне знищення ядерної зброї та компонентів її базування, що розташовані на території Української держави. Україна вживатиме заходів для знищення всіх інших ядерних озброєнь, що знаходяться на її території, і з цієї метою, в разі необхідності, готова брати участь у переговорах з усіма заінтересованими сторонами, у тому числі через існуючі багатосторонні механізми в галузі роззброєння. Україна вживатиме належних заходів щодо забезпечення фізичної безпеки ядерної зброї, яка знаходиться на її території, протягом всього часу до повного знищення цієї зброї. Україна має намір приєднатися до Договору про нерозповсюдження ядерної зброї як неядерна держава і укласти з МАГАТЕ відповідну угоду про гарантії». Отже, цим документом Україна як незалежна держава, засвідчила свою свою рішучість в питаннях знищення ядерних озброєнь, розташованих

на її території та показала світу свій орієнтир на мирне співіснування. Згодом перший президент Леонід Кравчук домовився, а його наступник Леонід Кучма у 1994 році підписав угоду, що отримала назву Будапештський меморандум. Наступного, 1995, року Генеральна Асамблея ООН прийняла меморандум як офіційний документ[43]. За ним, Сполучені Штати, Росія і Великобританія надали Україні «безпекові гарантії» в обмін на відмову від ядерного арсеналу. Хоча подальші події засвідчили, що слово «гарантії» варто брати в лапки: за відмову приєднуватися до Договору про нерозповсюдження ядерної зброї, Україні загрожувала міжнародна ізоляція. Тому вибору не було. Згідно з Меморандумом США, РФ і Велика Британія зобов'язалися:

- поважати незалежність, суверенітет та існуючі кордони України;
- утримуватися від загрози силою, її використання проти територіальної цілісності/політичної незалежності України; ніяка їхня зброя ніколи не буде використовуватися проти неї, крім цілей самооборони або будь-яким іншим чином згідно зі Статутом ООН;
- утримуватись від економічного тиску, спрямованого на те, щоб підкорити своїм власним інтересам здійснення Україною прав, притаманних її суверенітету, отримати будь-які переваги;
- домагатися негайних дій з боку Ради Безпеки ООН з метою надання допомоги Україні, якщо вона стане жертвою акту агресії чи об'єктом погрози агресією з використанням ядерної зброї;
- не застосовувати ядерну зброю проти України, крім випадку нападу на них самих, їхні та підопічні території, збройні сили, їхніх союзників;
- проводити консультації у випадку виникнення ситуації, внаслідок якої постає питання стосовно цих зобов'язань.[90]

Ще один документ, який було створено та розпочато його втілення у 1994 році, це Угода про партнерство та співробітництво між Україною і ЄС(УПС). Але Угода набула чинності лише з 1998 року. Основними цілями УПС є: сприяння розвитку торгівлі та інвестицій, створення основ

взаємовигідного економічного, соціального, фінансового, науково-технічного і культур, співробітництва, підтримка зусиль України щодо зміцнення демократії і переходу до ринкової економіки та , звісно, забезпечення у відповідних рамках політичного діалогу між сторонами, який сприятиме розвитку тісних політичних відносин. Цей документ є ще одним підтвердженням того, що Україна визначилась із своїми зовнішньополітичними орієнтирами та почала співпрацю з Європейським Союзом. [101]

Важливою подією першої половини 1994 року стало підписання 14 січня тристоронньої угоди між Україною, Росією та США про виведення стратегічної ядерної зброї з України. На початку березня український президент відвідує США, де підписує заяву про партнерство, двужбу та співробітництво між двома країнами. Першою з посткомуністичних країн Східної Європи саме Україна приєднується до програми співробітництва з НАТО «Партнерство заради миру». 8 лютого 1994 року Україна підписала Рамковий документ «Партнерства заради миру», а 25 травня цього ж року передала керівництву НАТО свій Презентаційний документ. У ньому були визначені політичні цілі участі України в цій програмі, заходи, які планується здійснити для досягнення цих цілей, а також сили і засоби, що виділяються Україною для участі в ній. А 23 березня 1994 року Президент Л. Кравчук підписує у Брюсселі договір про партнерство та співробітництво з Європейським Союзом. [100]

Але нажаль, ці кроки не змінили загальної ситуації: на межі 1993–1994 рр. Україна опинилась у вкрай складному міжнародному становищі. З таким вантажем зовнішньополітичних проблем наше суспільство підійшло до президентських виборів, що відбулись у липні 1994 році. Новий Президент України Л. Кучма проголосив про свій намір суттєво скоригувати зовнішню політику. Був зроблений наголос на тому, що відтепер вона буде концептуально визначеною, зваженою, багатовекторною, прагматичною. Першим важливим кроком нового керівництва на шляху утвердження нового

образу України на міжнародній арені стало рішення Верховної Ради України від 16 листопада 1994 року про приєднання до Договору про нерозповсюдження ядерної зброї (ДНЯЗ).[35]

Зміни на краще відбулись у відносинах з США. Розгорнулась активна робота з їх динамізації та поглиблення. 20–24 листопада 1994 року Президент України перебував з державним візитом у США. Тут було обговорено широке коло питань, що становили значний інтерес для обох сторін. 11–12 травня 1995 року відбувся офіційний візит Президента США Б. Клінтона до України. Ця подія закріпила позитивні тенденції у розвитку українсько-американських відносин.

Одним із важливих пріоритетів зовнішньої політики України був, є и буде європейський напрям. Головним досягненням тут стало прийняття України у листопаді 1995 року до Ради Європи. В цей період дедалі більш динамічними стають стосунки з Німеччиною, Великою Британією, Францією, Італією, Австрією, Бельгією, Фінляндією, Норвегією, Швейцарією. Предметом особливої уваги української зовнішньої політики є розбудова відносин із державами Центральної та Східної Європи, насамперед – з Польщею, Угорщиною, Чехією, Словаччиною, Румунією.

Перспективними напрямками зовнішньої політики України в цей час є також Близький Схід і Африка. Чимало економічних та політичних інтересів пов'язує нашу державу з такими країнами, як Ізраїль, Туреччина, Єгипет, Ліван, Іран, Кувейт, ПАР. Активізується латиноамериканський напрям зовнішньої політики України. Із 33 самостійних держав цього регіону першою визнала державну незалежність України Аргентина. [72]

Увага нашої зовнішньої політики спрямована також на розбудову відносин із державами Азійсько-Тихоокеанського регіону, що нині перетворюється на один із головних економічних та політичних центрів сучасного світового розвитку. Дуже корисним для України є досвід Китаю і таких країн, як Південна Корея, Сінгапур, Тайвань, а також неіндустріальних країн так званої «другої хвилі» – Таїланду, Індонезії, Малайзії, В'єтнаму.

Тож можна сказати, що реалізацією зовнішньополітичних пріоритетів, які повинні були ефективно забезпечити національні інтереси України, стало продиктоване відкриття у 1992 р. 18 посольств, насамперед, у п'яти державах "Великої сімки", в Польщі та Росії як стратегічно важливих для України державах. Також розширювалася мережа консульських установ. У 1993 р. було відкрито 15 закордонних представництв. Наприкінці 1995 р. у системі МЗС України налічувалося вже 46 закордонних дипломатичних установ. І в цей час було створено кілька документів, що вплинули на зовнішню політику держави і було покращено відносини з іншими державами.[70]

2.2 Багатовекторність у 1996-2004 роках.

Цей етап розпочинається 1996 роком, бо саме у цей рік 28 червня було ухвалено основний закон держави України – Конституцію України.[59] Так у розділі 1, ст. 18 сказано: «зовнішньополітична діяльність України спрямована на забезпечення її національних інтересів і безпеки шляхом підтримання мирного і взаємовигідного співробітництва з членами міжнародного співтовариства за загально визнаними принципами і нормами міжнародного права». З метою забезпечення національних інтересів України її зовнішня політика спрямована на виконання найважливіших завдань, серед яких: затвердження і розвиток України як незалежної, демократичної держави; забезпечення стабільності міжнародного становища України; збереження територіальної цілісності держави та недоторканності її кордонів; включення національного господарства у світову економічну систему для його повноцінного економічного розвитку, забезпечення громадян і підвищення добробуту народу; захист прав та інтересів громадян України, її юридичних осіб за кордоном; створення умов для підтримки контактів з зарубіжними українцями і вихідцями з України, надання їм допомоги згідно з міжнародним правом.

13 липня 1996 року Колегія МЗС затвердила план заходів у зв'язку з прийняттям Конституції України та реалізацією її основних положень у сфері зовнішньої політики. 15 липня 1996 року з доповіддю «Стан та перспективи

української зовнішньої політики» на засіданні керівного складу міністерства виступив Президент України Л. Кучма. Він наголосив що з прийняттям Конституції України завершено формування правових засад зовнішньої політики держави, що ефективність зовнішньополітичної діяльності має вимірюватися не тільки політичними дивідендами, а й практичною економічною віддачею.[34]

У статті 18 Конституції України вказано, що «зовнішньополітична діяльність України спрямована на забезпечення її національних інтересів і безпеки шляхом підтримання мирного і взаємовигідного співробітництва з членами міжнародного співтовариства за загально визнаними принципами і нормами міжнародного права». [58]

Ще 1996 р. було проголошено про створення Міждержавної комісії із співробітництва між Україною і США, яку очолили Президент України Л.Кучма і віце-президент США А.Гор. Створення такої комісії 19 вересня цього року мало на меті зміцнення взаємодії між країнами у сферах зовнішньої політики, національної безпеки, торгівлі та інвестицій.[25]

Характерною ознакою зовнішньої політики України цього етапу є політика маневрування між Росією і Заходом, підтримка відносної рівновіддаленості від даних полюсів сили, що отримала назву «багатовекторності», яка сприймалася в нашій державі та за її межами як капітуляція на пріоритетному для України європейському напрямі.

У цей період також загальмувався процес євроінтеграції, ускладнилися стосунки з ПАРЄ, РЄ, ЄС, США, НАТО і світовими фінансовими інституціями. Скоротилися або майже припинилися контакти на вищому рівні з лідерами провідних західних країн. Значною мірою на це вплинуло і активізація контактів з Росією.

Слід також враховувати, що забезпечення національних інтересів, у тому числі зовнішньополітичних, було і досі є необхідною та обов'язковою умовою існування самої держави. Стан захищеності життєво-важливих інтересів України виражає суть її національної безпеки. Саме тому 16 січня

1997 року була сформульована також Концепція національної безпеки України, яка була затверджена Постановою Верховної Ради України «Про Концепцію (основи державної політики) національної безпеки України». Основними принципами, які вона забезпечувала, проголошувалися : пріоритет політичних засобів розв'язання конфліктів, верховенство права, відповідність засобів захисту національних інтересів реальним і можливим загрозам, підтримка розумного балансу інтересів особи, суспільства і держави, їхня взаємовідповідальність, раціональне розмежування повноважень державних органів.[78]

Свій подальший розвиток ця Концепція знайшла у Законі України «Про основи національної безпеки України»[37] від 19 червня 2003 р. Відповідно до Ст. 3 цього Закону об'єктами національної безпеки є:

- людина і громадянин – їхні конституційні права і свободи;
- суспільство – його духовні, морально-етичні, культурні тощо прагнення;
- історичні, інтелектуальні та матеріальні цінності, інформаційне і навколишнє природне середовище і природні ресурси;
- держава – її конституційний лад, суверенітет, територіальна цілісність і недоторканність.[78]

Важливого значення в розвитку зовнішньополітичних відносин цього періоду незалежної України має досягнення домовленостей щодо розподілу Чорноморського флоту та підписання широкомасштабного Договору про дружбу, співробітництво і партнерство між Україною і Російською Федерацією. Його було підписано у Києві 31 травня 1997 р. Президентом України Л.Кучмою та Президентом Росії Б.Єльцином. Цим документом сторони зобов'язалися будувати свої відносини без застосування сили, без економічних та інших засобів тиску. Також ці дві країни зобов'язалися не укладати з третіми країнами будь-яких угод, спрямованих проти однієї із них. Договір підтвердив, що дві держави погодилися цивілізовано співіснувати, враховуючи власні інтереси й інтереси одна одної.[90]

Ще однією важливою подією цього періоду стало те, що на початку червня 2000 р. відбувся візит Президента США Б.Клінтона в Україну. В ході переговорів Президент США Білл Клінтон та Президент України Леонід Кучма обговорили широке коло питань щодо двосторонніх відносин – від європейської безпеки до охорони довкілля. У ході візиту також обговорювалися питання поглиблення інвестиційної і торговельної співпраці між обома країнами. Білл Клінтон повідомив, що США нададуть допомогу Україні в розвитку малого та середнього бізнесу. Було досягнуто домовленостей про зняття квот на комерційні дослідження космосу, що відкриває двері для участі України у спільних проектах запуску космічних апаратів.

Президент США та Президент України повідомили про свої наміри підтримувати просування України до вступу до Світової організації торгівлі. Також у ході візиту розмова йшла про співпрацю України і США в ядерній енергетиці та питаннях забезпечення безпеки на атомних станціях.[26]

Важлива подія з огляду на сказане сталася на початку липня 1997р. в столиці Іспанії. Самміт НАТО в Мадриді багато хто з політиків та дипломатів називають третьою подією після Мюнхена та Ялти, але зі знаком плюс. Мюнхен і Ялта характерні тим, що наслідком прийнятих там рішень став розкол в Європі, там вузьке коло керівників приймали рішення, що торкалися долі багатьох так званих малих країн. Що ж до Мадридського самміту, то тут також розглядалися питання, які торкалися загальноєвропейської геополітики. Але в цьому міжнародному зібранні взяли рівноправну участь 44 європейські країни. Тобто, вирішення важливих питань європейської безпеки перестало бути «сімейною справою» кількох світових політичних потуг. Це був початок дуже важливого співробітництва для України. Для України кульмінаційним моментом стало підписання Хартії про особливе партнерство з НАТО. Порушуючи ще наприкінці 1994 р. питання про встановлення особливих відносин з НАТО, Україна переслідувала одну головну мету: упередити можливі негативні для неї наслідки розширення НАТО, максимально

забезпечити інтереси своєї національної безпеки та відвернути можливу ситуацію перетворення України на буферну зону. [66]

У своїй промові у 1999 році президент Л. Кучма в черговий раз підтвердив стратегію багатовекторної зовнішньої політики України. Серед магістральних напрямів значилися США, ЄС, та Росія, які, на думку українського керівництва, не заперечують, а доповнюють один одного: підтримання добрих відносин зі Сходом є надійною запорукою успішного просування України на євроінтеграційному шляху, а її європейський вибір, у свою чергу, служить орієнтиром демократичного розвитку для інших держав СНД, а отже гарантією стабільності на східних кордонах.

За роки незалежності українською владою прийнято багато законодавчих і підзаконних актів, укладено чимало багатосторонніх і двосторонніх угод, держава стала членом багатьох міжнародних організацій. І велика частина цих подій відбулася саме в цей період. Набуття Україною повноправного членства в ЄС проголошувалося стратегічною метою, а отримання статусу – головним зовнішньополітичним пріоритетом держави. Далі, уже у 2000-х рр., активність України зростала. У посланні Президента до Верховної Ради України у 2002 році Європейський вибір недвозначно формулювалися завдання інтенсифікації євроінтеграційного процесу на період 2002–2011 років, метою яких було «створення реальних передумов для вступу України в ЄС». [67]

Говорячи про імпорт та експорт товарів в Україну слід зазначити, що в цей період на країни СНД припадає аж 65,5 % українського імпорту. Саме тому у вересні 2003 р. була підписана Угода про створення Єдиного Економічного Простору (ЄЕП) між Україною, Росією, Білоруссю і Казахстаном. Основні цілі цього проекту були задекларовані в Угоді від 19 верес. 2003, яку підписали в Астані (Казахстан) Президент Казахстану Н.Назарбаєв, Президент Республіки Білорусь О.Лукашенко, Президент РФ В.Путін та Президент України Л.Кучма. Вже 28 квіт. 2004 року парламенти Білорусі, Російської Федірації, Казахстану та України синхронно

ратифікували угоду про створення ЄЕП. Однак створення ЄЕП по суті не зняло проблем економічного співробітництва між Україною і Росією, але позитивно вплинуло на відносини з країнами, що належали до Єдиного Економічного Простору.[65]

Говорячи про торговельні відносини України слід також зазначити і те, що майже з самого початку своєї незалежності вона активно вела торгівлю з країнами ЄС. Україні завжди було вигідно здійснювати економічну співпрацю з країнами ЄС, оскільки це розширює ринок споживачів (до 500 млн. осіб), вони мають високу виробничу культуру, сучасні та новітні технології. На країни ЄС припадає 15 % зовнішньої торгівлі України. Саме з 2000 р. діє режим найбільшого сприяння в торгівлі між Україною і ЄС, що сприяє постійному зростанню обсягу торгівлі.

Таким чином, досліджуючи хід історії розвитку зовнішньої політики української держави з початку 90-х і до початку 2000-х рр., можна спостерігати глобальні зрушення та позитивну тенденцію щодо розвитку зовнішньополітичних зв'язків, переорієнтації української держави на засади цінностей західної демократії та серйозної участі у світовій політиці. За перше десятиріччя незалежності Україна набула значного досвіду формування зовнішньополітичного курсу. Період 1991–2000 рр. є визначальним для трансформації сучасної системи міжнародних відносин.

Після президентських виборів 2004 р. розвиток зовнішньої політики України знову пішов шляхом розстановки нових акцентів у пріоритетах. Міністерство закордонних справ України, керуючись вказівками президента В. Ющенка визначило такі пріоритетні завдання: зміна іміджу України на міжнародній арені; блокування кордонів для терористичних загроз, злочинності, торгівлі людьми та наркотиками; завершення правового оформлення державного кордону по всьому його периметру; залучення міжнародної фінансової і технічної допомоги для розбудови відповідної прикордонної інфраструктури; європейська і євроатлантична інтеграція, набуття Україною статусу держави з ринковою економікою, завершення

переговорів про вступ України до СОТ і початок роботи над створенням зони вільної торгівлі між Україною і ЄС; тісне співробітництво з НАТО, залучення його досвіду, потенціалу і ресурсів у сфері реформування Збройних сил України, реагування на надзвичайні ситуації, реконструкції військових об'єктів, боротьби з тероризмом, ліквідації озброєнь і боєприпасів, зовнішньоекономічна активність, допомога українським виробникам у встановленні контактів із зарубіжними партнерами; сприяння іноземним інвестиціям; вихід у світовий цивілізаційний простір, сприяння участі представників освіти, науки, культури, ЗМІ України у міжнародних неурядових організаціях.. Після президентських виборів 2004 р. відносини Україна – НАТО набули нового імпульсу. [45]

2.3 Двовекторність з 2005- 2010 роках

Вже у квітні 2005 р. у межах неформального саміту у Вільнюсі відбулося засідання комісії Україна – НАТО на рівні міністрів закордонних справ. Українській стороні було запропоновано новий формат відносин – інтенсифікований діалог. Він є першим етапом на шляху до членства, а також першим офіційним форматом відносин із альянсом, у назві якого значиться не «особливе партнерство», а «членство». Треба підкреслити, що «помаранчеві» політичні сили на чолі з В. Ющенко активно намагалися приєднати Україну до так званого «Плану дій до членства в НАТО», але ідея приєднання України до НАТО не знаходить підтримки більшості населення України. Важливим індикатором ефективності євроінтеграційного курсу країни є реалізація Плану дій Україна–ЄС (2005–2009 рр.). Як свідчить відповідний моніторинг, цей документ виконувався не повністю, вибірково. [7]

Протягом 2005 р. Україна продовжувала вести переговори щодо створення Єдиного економічного простору. Росію не влаштовували умови, на яких наша держава збиралася вступати до СОТ, тому Російська Федерація відмовлялася створювати зону вільної торгівлі у форматі СНД. А в цей час залежність економіки України від зовнішньоекономічної кон'юнктури

посилювалася. В свою чергу наша країна будь-що намагалася раніше за Росію вступити до СОТ. Але ще більшим подразником для Росії стало прагнення правлячої еліти України наблизитися до НАТО. Натомість Росія пропонувала Україні євразійську модель, менш демократичну, ніж НАТО і більш схильну до внутрішніх конфліктів. [47]

Зовнішньополітичні орієнтири більшості учасників Помаранчевої революції були сконцентровані на Євросоюзі. Здавалося, що достатньо здійснити «український прорив» і мету буде досягнуто. Однак упродовж 2005–2010 рр. у дипломатичній реальності Україна продовжувала дотримуватися багатовекторного курсу. Навіть революційна ейфорія європейського інтеграційного штурму не могла підмінити жорстких асиметричних (на користь Росії) реалій українсько-російських відносин.

Ускладнилися й умови європейської інтеграції України. 1 січня 2007 року, після вступу до ЄС Болгарії та Румунії, членами Європейського Союзу стали 27 країн. І це об'єктивно ускладнило механізми функціонування цього інтеграційного угруповання. Об'єктивно слід визнати, що попри констатацію того факту, що географічні межі єдиної Європи простягаються туди, де визнаються європейські цінності, Європейський Союз зайнявся здебільшого власними проблемами, зокрема зближенням своїх старих та нових країн-членів за всіма показниками. За цих умов державна європейська стратегія повинна бути реалістичною та виходити з постулату, що Україна стала безпосередньою сусідкою відразу чотирьох членів ЄС – Польщі, Словаччини, Угорщини, Румунії. Звичайно, такий об'єктивний стан речей стимулював ініціативу ЄС у вигляді програми спеціального сусідства. [12]

Чіткіше визнання елітою та українським суспільством мети європейської інтеграції змусило Росію використати газову залежність як важіль впливу. Перша «газова війна» у січні 2006 року доповнилася провокацією щодо військових навчань «Сі-Бриз» у Криму. Особливо представники середнього класу були невдоволені якісними характеристиками

цієї державності, що було переконливо продемонстровано Помаранчевою революцією. [19]

Лише наприкінці 2006 року українська політична еліта нарешті визнала потребу виконання крок за кроком положень угоди про партнерство та співробітництво з ЄС (1994 р.), зокрема й щодо вступу до Світової організації торгівлі. Саме з цього часу діалог між Україною та Євросоюзом став більш продуктивним, а співробітництво – ще ефективнішим.

Внутрішньополітична нестабільність в Україні 2005–2010 рр. перешкоджала формуванню сталого зовнішньополітичного курсу. В угоді про створення коаліції демократичних сил у Верховній Раді України шосто-го скликання наголошувалося на пропозиції «ухвалення мети про вступ України в НАТО, при збереженні рівноправних і добросусідських відносин із Російською Федерацією та іншими сусідніми країнами, зміцнення лідерських позицій України у Східноєвропейсько-Чорноморському регіоні». [29]

15 січня 2008 р. під час візиту американського сенатора Р. Лугара до Києва було оголошено, що Україна нарешті подала заявку на приєднання до програми набуття членства в НАТО. США на той момент вважали, що своїм військово-політичним потенціалом наша країна може зміцнити європейську безпеку.

2–4 квітня 2008 року у Бухаресті відбувся саміт НАТО. Російська дипломатія була переконана, що прийом України в Північноатлантичний альянс є способом назавжди відокремити її від Росії, тому Російська Федерація була спочатку налаштована рішуче проти вступу України до альянсу.

8 серпня 2008 р. розпочалася російсько-грузинська війна, що тривала п'ять днів. 12 серпня президент України В.Ющенко з колегами з Польщі, Естонії, Литви та Латвії та побував із візитом солідарності у столиці Грузії, Тбілісі. Українська сторона розглядала спільну місію глав демократичних європейських держав як важливу складову зусиль міжнародного співтовариства щодо захисту і гарантії суверенітету та територіальної цілісності Грузії. Російсько-грузинський конфлікт став стимулом для

подальшого зростання напруження в українсько-російських відносинах. І майже одразу після повернення з Грузії, а саме 13 серпня 2008 р., президент В.Ющенко підписав указ про контроль переміщень базованого на території України російського Чорноморського флоту.[27]

Українсько-російські відносини досягли найнижчої точки з часу розпаду СРСР. Тон російської дипломатії ставав дедалі жорстким. Тодішній міністр закордонних справ Російської Федерації С.Лавров прогнозував, що «вступ України в НАТО спровокує глибоку кризу російсько-українських відносин. Наше ставлення до українського народу завжди є незмінно дружнім, однак вибудовувати практичні вектори ми будемо з урахуванням реальних позицій Києва і залежно від кроків української влади».

З урахуванням цих обставин Євросоюз не поспішав давати Україні однозначні політичні прогнози. На початку світової економічної кризи у вересні 2008 р. у Парижі відбувся саміт Україна – Європейський Союз. Вітчизняна дипломатія не змогла добитися поділу тексту нової угоди про співробітництво на дві окремі частини. У політичній частині офіційний Київ хотів отримати перспективу вступу до ЄС. Однак через певне загострення внутрішньополітичної кризи в Україні надання європейської перспективи було заблоковане. І це ще раз підкреслює тісний взаємозв'язок зовнішньої та внутрішньої політик. 19 грудня 2008 р. у Вашингтоні міністр закордонних справ України В.Огризко та державний секретар США К.Райс підписали декларацію про стратегічне партнерство. Проте нова адміністрація президента США Б.Обами (з 20 січня 2009 р.) розпочала «перезавантаження» відносин із Російською Федерацією.

Це все відбувалося на тлі другої російсько-української «газової війни» січня 2009 р. Країни Європейського Союзу знову були без газу. Голова Європейської комісії Жозе Мануел Баррозу вимагав від Росії та України остаточного відокремлення проблем постачання газу в Європу від конфліктів між Україною та Росією. 19 січня 2009 р. було підписано суперечливу газову угоду, яка, поставивши українську економіку на коліна, стала приводом для не

менш суперечливих харківських домовленостей від 21 квітня 2010 р., за якими ціни на газ для України пов'язувалися з питанням продовження перебування російських військових баз на території нашої країни.

6–7 липня 2009 р. президент США Б.Обама відвідав Москву. [52] Демонструючи стурбованість розвитком справ, українські інтелектуали залишили історії цікавий документ. У ньому зазначалося, що «підпорядкування України російській стратегії відновить поділ Європи, нестиме прямі загрози міжнародній і національній безпеці держав Євросоюзу, призведе до зниження загального рівня довіри й безпеки в Європі, ескалації напруження і протистоянь у міжнародних відносинах у цілому». Підписанти звернулися «до керівництва США і Великої Британії та Франції і Китаю з пропозицією скликати відповідно до п. 6 Будапештського міжнародного меморандуму міжнародну конференцію його держав-гарантів із метою забезпечити реальні гарантії безпеки України, задекларовані меморандумом». Проблема була тільки в тому, що всі ядерні держави завдяки такому підходу ставилися у стан конфронтації з Росією через українські інтереси.

Автори звернення також апелювали «до керівних органів ЄС щодо необхідності зайняти чітку й однозначну позицію в питанні забезпечення державного суверенітету України, висловити застереження щодо будь-яких форм втручання Росії у внутрішні справи України». Держави-члени Євросоюзу, які вже входили в нього, також не були зацікавлені сваритися з Росією через інтереси України. Тому ще одним адресатом звернення стали держави «Вишеградської групи із проханням виробити спільну чи висловити окрему позицію з приводу загострення російсько-українських відносин»⁴⁶. Держави Вишеградської групи завжди прихильно ставилися до України та її європейських інтеграційних прагнень.

22 листопада 2009 р. у День свободи президент В.Ющенко знайшов для російських демократів ще один аргумент: «Сильна Україна у складі об'єднаної Європи – також історичний порятунок для Росії та захист для неї від сповзання в болото, в якому загинула Російська імперія, а потім СРСР». Однак російська

виконавча влада де-факто розірвала відносини з Українським керівництвом тим, що відмовилася замість попереднього надзвичайного й повноважного посла направляти до Києва нового.[54]

Якісно новий етап у розвитку українсько-російських відносин розпочався з лютого 2010 р. Він пов'язаний з обранням нового президента України, яким став Віктор Янукович. 25 лютого 2010 року, вже після виборів в Україні, відбулася церемонія вступу на посаду новообраного президента України Віктора Федоровича Януковича замість колишнього президента Віктора Андрійовича Ющенко. В інавгураційній промові новий президент зазначив, що має «чітке уявлення про те, яка зовнішньополітична стратегія сьогодні найбільше відповідає національним інтересам України. Будучи мостом між Сходом і Заходом, інтегральною частиною Європи й колишнього СРСР водночас, Україна обере таку зовнішню політику, яка дозволить нашій державі отримати максимальний результат від розвитку рівноправних і взаємовигідних відносин із Російською Федерацією, Європейським Союзом, США та іншими державами, які впливають на розвиток ситуації у світі».

2 березня 2010 р. російський посол в Україні М.Зурабов вручив вірчі грамоти. І вже 5 березня 2010 р. відбувся візит до Москви президента України. Ще до цього російський керівник Д.Медведев зазначив, що «вибори підтвердили прагнення громадян України покласти край історично приреченим спробам посягти ворожнечу між народами наших держав, щире бажання зміцнювати добросусідські відносини». [33]

За зниження ціни на газ від України вимагали гарантій неможливості руху в зворотному напрямку. Ціна на газ для нашої країни стала внутрішньополітичним чинником у Росії. Від Києва Кремль очікував якнайшвидшої та радикальної геополітичної переорієнтації.

2 квітня 2010 р. президент В. Янукович призупинив та ліквідував комісію з підготовки вступу України до НАТО. Водночас Київський апеляційний суд заборонив проведення референдуму з питання вступу України до Північноатлантичного альянсу.[55]

Академік НАН України М.Попович запевняв, що «навіть найскромніші претензії на самодостатність в обороні вимагають від нас великих витрат, потягнути які ми не зможемо. Якщо мова йде про позаблоковий статус як принципову засаду української політики, конституційне зобов'язання – це було б трагічною помилкою для України і абсолютно неприпустимим кроком». Надійшов і чіткий сигнал із Брюсселя. Заступник гендиректора генерального директорату європейської політики сусідства Єврокомісії г.Мінгареллі пояснив Україні неможливість одночасного вступу до митного союзу з Росією, Білоруссю та Казахстаном і створення зони вільної торгівлі з ЄС.

Налагодження зв'язків із новою українською владою для США стало складовою частиною перезавантаження відносин із Росією. 12–14 квітня 2010 р. президент України Віктор Федорович поїхав з робочим візитом до Сполучених Штатів. Колишній американський посол в Україні С.Пайфер зазначав, що «двері НАТО повинні залишатися відкритими, але сам Київ має вирішувати, як далеко і як швидко він готовий іти далі у співробітництві з альянсом». В свою чергу глава Білого дому Б.Обама переконав українського Президента відмовитися від 90 кг збагаченого урану, який зберігався у вітчизняних науково-дослідних центрах. Однак залишилися ризики того, що, як і 1998 р., коли Україна під американським тиском відмовилася від контракту на постачання турбін на іранську атомну станцію в Бушері, США не виконають до кінця узятих на себе зобов'язань щодо нашої країни. Скептично був налаштований і колишній віце-прем'єр-міністр з питань євроінтеграції Георгій Михайлович Немиря, який прогнозував, що «багатовекторність позбавить Україну шансів на успішну модернізацію». [64]

21 квітня 2010 р. президент Російської Федерації Д.Медведев відвідав Харків. В ході цього візиту було підписано угоду про пониження ціни на газ для України на сто долларів , виходячи з розрахунку вартості оренди баз Чорноморського флоту Росії на Кримському півострові. Опозиція критикувала енергетичні домовленості та майже безстрокову перспективу перебування

російського флоту на території незалежної України. Це можна назвати черговим провалом вітчизняної газової дипломатії.

Майже через місяць після візиту до Харкова, а саме 17–18 травня 2010 року керівник Російської Федерації прибув із візитом до Києва, де обговорювалися питання використання Керч-Єнікальського каналу. Україна на той момент не збиралася вступати до митного союзу, Організації договору колективної безпеки, а також визнавати незалежність самопроголошених державних утворень в Абхазії та Південній Осетії. Натомість, під час цієї зустрічі було підписано три спільні заяви: з удосконалення системи європейської безпеки, з урегулювання конфлікту в Придністров'ї та з питань безпеки в Чорноморському регіоні. Коментуючи харківські угоди, британський експерт Дж.Шерр зазначав, що «єдине, у чому Україна може зберегти свою позаблоковість – це право не брати участі у наступній війні Росії з її сусідами і не допомагати Росії в її внутрішній боротьбі з сепаратистами, бандитами, ісламістами та іншими».[65] Натомість міністр закордонних справ України К.Грищенко твердив, що «зовнішня політика має підтримувати процеси, від яких залежить добробут українців». Говорячи про цей період ми приділили увагу більше українсько-російським відносинам, хоча в 2010 році було підписано та набрали чинності безліч інших документів і це буде відображено в додатку 1.

Тож загалом період зовнішньої політики України 2005-першої половини 2010 років можливо описати як конфліктний з однієї сторони та направлений на співробітництво з іншої. Ці роки пов'язані з російською агресією та з намаганнями здобути підтримку ЄС. Також внутрішньополітична нестабільність в Україні в цей період перешкоджала формуванню сталого зовнішньополітичного курсу. Таким чином, в україно-російських відносинах з 1991 р. відбувались складні, неоднозначні процеси. До 2010 р. переважала тенденція до їх ускладнення, обмеження у різних сферах міждержавного співробітництва. З 2010 р. почалось вирівнювання українсько-російських

відносин з чіткою перспективою до виходу їх на рівень стратегічного партнерства.

2.4 Еволюція двовекторності у 2010-2014 роках.

Наступний етап починається тим, що 1 липня 2010 р. Верховною Радою України було ухвалено закон «Про засади зовнішньої і внутрішньої політики»[40], в якому проголошувалася позаблоковість країни. Також в ньому було зафіксоване положення про неучасть у військово-політичних союзах, пріоритетність вдосконалення та розвитку європейської системи колективної безпеки, продовження конструктивного співробітництва з НАТО та іншими військово-політичними блоками з усіх питань, що складають взаємний інтерес. [76]

Новим акцентом зовнішньої політики України цього періоду стало відновлення діалогу з країнами Північної Азії, Близького Сходу та латинської Америки. На початку вересня 2010 року президент Віктор Янукович здійснив візит до Китаю та Гонконгу. Україна збиралася використати потенціал відносин з азійськими країнами для модернізації власної економіки. Китай запропонував свої послуги у видобутку газу та нафти на шельфі Чорного моря та пообіцяв інвестиції у розмірі 4 млрд доларів.

Із середини 2010 р. був ініційований процес стратегічного перегляду Європейської політики сусідства та «Східного партнерства», спрямований на пошук ефективніших важелів впливу в політичному просторі Східної Європи. Його ключовими компонентами є підвищення присутності Євросоюзу в даному просторі, зміцнення зв'язків сусідніх країн з євроінтеграційною спільнотою та розбудова нових механізмів та інструментів стимулювання цих країн до здійснення внутрішніх перетворень за європейським взірцем. Утім, на даному етапі мова йде, скоріше, про інтенсифікацію та посилення діючих підходів до реалізації політики ЄС у східному сусідстві, ніж про кардинальну їх ревізію. [27]

Також в ці роки наша країна намагається повернути собі роль східноєвропейського регіонального лідера. 8 вересня 2010 р. у Мінську

відбулася зустріч міністрів закордонних справ України, Литви та Білорусії. Обговорювалися питання співпраці у форматі східного партнерства ЄС. Міністр закордонних справ К.Грищенко заявив, що без України «великий європейський проект» не буде завершено. На його думку, «в ЄС поширена помилкова думка про те, що Україна становить велику проблему й виклик для об'єднаної Європи. Насправді українська держава є чинником значного посилення Євросоюзу в конкуренції з іншими центрами глобальної економіки й політики».

Директор Національного інституту стратегічних досліджень при Президентові України А.Єрмолаєв виділив три зовнішньополітичні пріоритети: по-перше, відновити активну суб'єктність України у великій політиці; по-друге, відрізнити реальне та ілюзорне у процесі європейської інтеграції; по-третє, активізувати роботу з новими центрами економічного зростання. За перший рік президентства Віктора Януковича між Україною та Росією не було злагоди щодо тлумачення деяких подій «спільної історії», був відсутній спільний проект майбутнього. [75]

Українська сторона в цей період наголошувала, що більше не шукає опонентів на світовій арені, а намагається завоювати довіру й авторитет, повагу та підтримку. Позиціонування України у сучасних міжнародних відносинах обмежувало потенціал згортання демократії.

Адже важливою ознакою тоталітарного режиму є конфронтація із зовнішнім світом і це дає можливість новій владі зміцнювати зовнішні кордони та «закручувати гайки» всередині країни. Проте відкритість та близькість українських кордонів із Росією та ЄС перешкоджала посиленню політичного режиму до стану авторитарності.

14 грудня 2010 р. Віктор Янукович виступив на десятій нараді послів України. Зазначалося, що підписання угоди про асоційоване членство в ЄС частково залежить від виконання так званої «домашньої роботи», і на стільки ж – від волі ЄС. Основними завданнями для дипломатії було визначено укладання в близькій перспективі угоди про асоціацію та зону вільної торгівлі

з ЄС, забезпечення допомоги Євросоюзу в проведенні реформ в Україні, створення умов для безперешкодного безпекового співробітництва з усіма провідними світовими силами, посилення зовнішньоекономічного блоку державного управління.

На окрему увагу заслуговує ґрунтовна робота, що здійснюється українською стороною на різних напрямках співробітництва з МАГАТЕ. Одним із актуальних завдань цього співробітництва є налагодження взаємодії у «трикутнику» Україна – ЄС – МАГАТЕ в рамках інтеграції енергетичних просторів. Важливою для української сторони подією буде головування представника України на Другій сесії Підготовчого комітету Оглядової конференції 2010 року держав-сторін Договору про нерозповсюдження ядерної зброї, яка відбудеться під егідою МАГАТЕ. [54]

З березня 2011 р. у Києві побував віце-прем'єр-міністр російського уряду Ігор Іванович Шувалов, який запропонував синхронізувати з Росією переговори про створення зони вільної торгівлі з ЄС. 2011-й рік загалом став для України роком Європейського Союзу. Попри складну внутрішньополітичну ситуацію, їй все ж таки вдалося завершити чотирирічні перемовини з ЄС щодо Угоди про асоціацію та зону вільної торгівлі. Експерти вважають це «плюсом», хоча парафування поки не відбулося. Попри антинаївську риторику також цього року відбувся чи не найбільший прорив у військовій співпраці з НАТО. Позитивом стало налагодження стосунків з Польщею та «міні-перезавантаження» у відносинах з Румунією та Молдовою. Водночас Україна багато втратила в іміджевому плані, зумівши за рік зіпсувати відносини зі всіма ключовими стратегічними партнерами – і з США, і з Росією, і з Європейським Союзом. Проте це було провиною вже не дипломатії, а української влади в цілому. [91]

У квітні 2011 р. уряд затвердив третю за часи незалежності військову доктрину України. У цьому документі позаблоковість розглядається як послідовна позиція із захисту національних інтересів без участі у військових союзах. Комуністи були єдиною політсилою, яка відверто підтримала проект

участі України у митному союзі з Росією, Казахстаном та Білорусією. Вона нагадувала прості факти, що продукція ЄС дешевша, ніж наша, тому цей дисбаланс дуже серйозно вдарить по українському виробнику; наші товари на ринки ЄС не пустять, посилаючись на невідповідність стандартам. Відтак ті, хто агітує за зону вільної торгівлі з ЄС, повинні відкрито говорити про всі, пов'язані з цим, ризики.

З-поміж магістральних напрямів взаємодій провідних потуг у 2010-2011 роках варто виокремити просування американсько-російських та американсько-китайських відносин. В обох випадках відбувається пошук оптимальних моделей взаємодії, які давали б змогу, по-перше, реалізовувати визначений порядок денний у глобальному масштабі (у взаєминах з Росією у стратегічній сфері, в економічній сфері налагодити відносини з Китаєм), підтримувати достатній стратегічний баланс на регіональному рівні (з Росією у Східній Європі та Центральній Азії, та з Китаєм – у Східній Азії), а також забезпечувати належну динамічну співпрацю у двосторонніх відносинах. [95]

У квітні 2011 р Національним інститутом стратегічних досліджень були презентовані Стратегії національної безпеки України, які мали назву «Україна у світі, що змінюється». Врешті, Указом Президента України В.Януковича було введено в дію рішення Ради національної безпеки і оборони України від 8 червня 2012 року «Про нову редакцію Стратегії національної безпеки України». У данному рішенні в зовнішньополітичному плані основний акцент був зроблений на захисті прав українських громадян, які проживають чи знаходяться за кордоном, розширенні економічного співробітництва України з іншими державами світу, а також міжнародними організаціями, створенні всіх умов для того, щоб країна інтегрувалася в єдиний європейський простір, зокрема, за допомогою здійснення секторального співробітництва української держави з Євросоюзом (розширення участі у програмі «Східне партнерство»). Крім того, передбачалося подальше взаємовигідне співробітництво з Європейською асоціацією вільної торгівлі.

У 2013 році Україна була членом наступних керівних органів ООН та спеціалізованих установ системи ООН: Комісії ООН з права міжнародної торгівлі (ЮНСІТРАЛ) (2010-2014 рр.), Комісії із соціального розвитку (2012-2015 рр.), Комісії з наркотичних засобів (2012-2015 рр.), Комітету з внесків (2013-2015 рр.), Виконавчої ради Структури ООН з питань гендерної рівності та розширення прав і можливостей жінок «ООН-Жінки» (2011-2013 рр.), Комітету з інформації (2013-2014 рр.), Ради Організації ООН з промислового розвитку (ЮНІДО) (2010-2013 рр.), Адміністративної ради та Ради поштової експлуатації Всесвітнього поштового союзу (2013-2016 рр.), Програмного та бюджетного комітетів Всесвітньої організації інтелектуальної власності (ВОІВ). Постійний представник України при ООН обраний Головою Шостого комітету (правові питання) 67-ї сесії ГА ООН (2012-2013 рр.), Україна Віце-головувала в Асамблеї Міжнародної морської організації, також представник нашої держави входить до складу Міжнародного трибуналу з морського права (2011-2021 рр.).[98]

Приєднавшись у 2013 р. до антипіратської операції «Океанський щит» («Ocean Shield»), Україна стала єдиною державою – партнером НАТО, яка бере участь у всіх операціях з підтримання миру та безпеки, які проводяться під егідою Альянсу. Також 8 жовтня 2013 р. Верховна Рада ухвалила Закон України Номер 617-VII «Про схвалення рішення Президента України про направлення національного контингенту для участі України в операції “Океанський щит” та в операції Європейського Союзу “EU NAV-FOR ATALANTA”».[42]

У 2013 р. Україна також брала участь в операції НАТО в Середземному морі «Активні зусилля» («Active Endeavour»), мета якої – запобігання незаконному переміщенню зброї та наркотиків, терористичним актам, торгівлі людьми, здійснення контролю судноплавства.

Таким чином у 2013 р. Україна підтвердила свою репутацію держави, яка бере активну участь в операціях з підтримання миру та безпеки в усіх куточках світу. При цьому Київ проводить зважену й диференційовану

політику щодо формату та масштабів участі в тих чи інших операціях, віддаючи перевагу тим місіям, щодо яких існує відповідне рішення Ради Безпеки ООН і миротворча сутність яких не викликає сумнівів; які не викликають напруженості у відносинах з іншими державами та не провокують терористичні загрози для території України; щодо яких є консенсус в українському суспільстві. [57]

З огляду на таку співпрацю з НАТО варто зазначити, що Співпраця України й НАТО у 2013 році була досить продуктивною. Рішення зосередитися на практичних аспектах оперативної, технічної та освітньої підготовки Збройних Сил України до сумісності зі стандартами НАТО стало раціональним вибором на нинішньому етапі, коли ані керівництво України, ані керівництво Альянсу (зокрема в контексті політики Президента США Барака Обами щодо уникнення загострення відносин з Росією) не мають політичної волі на формалізацію підготовки України до членства. І хоча Генсек НАТО А. Фог Расмуссен упродовж 2013 р. не переставав нагадувати, що двері Альянсу залишаються відкритими для України, однак було очевидно, що питання членства в Альянсі найближчим часом не постане.

2.5 Євроінтеграційний вектор з 2014 року.

Цей період, що почався з 2014 року відзначається тим, що Україна обрала для себе один пріоритетний напрям зовнішньої політики – Європейський Союз. Саме з 2014 року Україна припинила партнерство з Російською Федерацією та почала отримувати активну підтримку Європейських держав.

Найважливіші зрушення та зміни зовнішньополітичного характеру у 2014 р. розвивалися в площині відносин України з Європейським Союзом. Тут можна говорити про Європейський союз і як про єдиного актора, так і про його окремих членів, – зі Сполученими Штатами Америки та Російською Федерацією. Всі ці три вектори були як ніколи раніше тісно переплетені та взаємопов'язані, а зміни на одному із напрямів одразу відображалися новим порядком денним на іншому. [28]

Мабуть ключовою подією в зовнішній політиці стало підписання Угоди про асоціацію Україна – ЄС та її синхронна ратифікація 16 вересня 2014 р. Європарламентом і Верховною Радою України. Уже 17 вересня Уряд України ухвалив План імплементації Угоди про асоціацію з ЄС. Однак унаслідок агресивного тиску Росії початок імплементації угоди про зону вільної торгівлі Україна – ЄС, яка є частиною Угоди про асоціацію, був відкладений до кінця 2015 р. Та в цей час ЄС відкрив свій ринок, забезпечивши односторонні торговельні преференції для українських товарів. У результаті цього експорт товарів до ЄС за 9 місяців 2014 р. зріс на 12,3% порівняно з аналогічним періодом 2013 р. [24]

Окремо слід відзначити вплив російської агресії в Україні на двосторонні відносини Україна – ЄС. Євросоюз багаторазово і однозначно підтримав нашу країну й запровадив санкції проти Росії, бере активну участь у переговорних зусиллях з урегулювання конфлікту. Безсумнівно, зовнішня підтримка з боку Європейського Союзу є надзвичайно важливою для України.

Також у березні 2014 р. Європейська Комісія ухвалила план допомоги Україні. За цим планом передбачається надання Україні фінансової допомоги в розмірі 11,175 млрд євро до 2020 року. З цієї суми 1,4 млрд – це гранти, 1,6 млрд – кредити, 5 млрд євро – кошти Європейського банку реконструкції та розвитку і ще 3 млрд євро – Європейського інвестиційного банку. Макрофінансовий пакет допомоги Україні лідери ЄС підтримали під час саміту Євросоюзу, який відбувся 6 березня. Кошти мали бути виділені протягом кількох років і надаватися в обмін на згоду Києва здійснити економічні реформи і сформувати представницький уряд. [19]

І вже через 10 днів, після того, як Європейська Комісія ухвалила рішення про фінансову допомогу Україні почався новий етап погіршення відносин з Російською Федерацією. 16 березня відбувся так званий «референдум» щодо виходу Криму зі складу України і приєднання до РФ. Ані міжнародний тиск, ані намагання української влади вийти на прямий діалог з Росією, ані попередження ЄС про запровадження санкцій не змогли змінити

цю, майже неконтрольовану, ситуацію в Криму. Через дві доби, а саме 18 березня президент Російської Федерації Володимир Путін та представники самопроголошеної влади Криму підписали договір про входження півострову до складу Росії. Україна та більшість країн світу не визнали та досі не визнають анексії Криму. Крім того, у відповідь на дії Росії США та ЄС уже запровадили санкції проти представників найближчого оточення російського президента та почали процес реалізації санкцій проти різних галузей російської економіки.

17 квітня 2014 р. у Женеві відбулися переговори, в яких взяли участь представники зовнішньополітичних відомств України, Росії, США та ЄС. В ході цієї зустрічі в Женеві сторони підписали Спільну дипломатичну заяву щодо України, в якій було запропоновано такі кроки для деескалації ситуації на Сході України: звільнення всіх незаконно захоплених будівель, вулиць і площ в українських містах, амністія всіх учасників захоплень за умови, що вони добровільно звільнять будівлі та складуть зброю. Попри цю домовленість, сепаратисти в Донецьку одразу встигли заявити, що не збираються роззброюватися та звільняти захоплені будівлі, доки в Києві не зміниться влада. Росія, у свою чергу, зажадала першочергово роззброїти представників «Право госектору». Водночас і Київ, і Брюссель дали зрозуміти, що сумніваються у здатності російської сторони дотримуватися підписаних домовленостей. І надалі майже весь 2014 рік був присвячений вирішенню проблем з Росією, з чим в основному і пов'язані роки, починаючи з 2014 року.[77]

Важливим кроком у напрямі європейської інтеграції стало також ухвалення Верховною Радою у травні 2014 р. низки профільних законів у рамках реалізації плану дій з лібералізації візового режиму між Україною та ЄС. Того самого місяця Єврокомісія ухвалила рішення про перехід України до його другої (імплементаційної) фази .

У деякому сенсі 2015 рік можна назвати «змарнованим часом». Україна вийшла з нього практично з тим самим пакетом загроз і нерозв'язаних

проблем, з яким його й розпочала. Важко знайти достатні підстави говорити про якісь принципові позитивні зрушення в характері відносин України з ЄС у 2015 р. порівняно з попереднім роком.

2015 рік був для зовнішньої політики України надзвичайно складним. Склалося враження, що Революція гідності завмерла на початку. Кредит довіри новій владі поступово скорочувався. Відбулися муніципальні вибори, результати яких виявилися неоднозначними. Почалася імплементація Угоди про асоціацію з ЄС. Із Закону «Про засади внутрішньої та зовнішньої політики України» були вилучені положення про «позаблоковий статус».[77]

Також у 2015 році не сталося жодних позитивних змін у відносинах України з Росією, хоча слід зазначити що в цьому році остання відкрила новий напрям для своєї агресії. Найважливішою зовнішньополітичною акцією Російської Федерації протягом 2015 р. став початок операції угруповання російських військ у Сирії 30 вересня 2015 р.

В 2016 р. найбільш скоординованими напрямками можна вважати європейську і євроатлантичну інтеграцію, протидію російській агресії. Позитивно на подальшу інституціоналізацію європейського та євроатлантичного напрямку зовнішньої політики вплинуло створення посади віце-прем'єра з питань європейської і євроатлантичної інтеграції та призначення на посаду І. Климпуш-Тинцадзе. В липні 2016 було створено Комісію з питань координації євроатлантичної інтеграції при Президентові України. У вересні урядом було розширено штат та повноваження Урядового офісу з питань європейської та євроатлантичної інтеграції. Оголошено про запровадження Механізму координації реалізації трастових фондів НАТО. Серед негативів можна відмітити, що в середині 2016 р. Урядовий офіс декілька місяців перебував фактично без керівництва через реструктуризацію та зміну управлінської команди. [94]

В той же час, у 2016 році не продовжилась активна позитивна практика щодо розробки урядового плану дій з виконання Стратегії сталого розвитку «Україна - 2020», як це було у 2015 р. В сфері європейської інтеграції головним

документом все ще залишається Угода про Асоціацію між Україною та ЄС, зі вступом в силу частини про ГВЗВТ з 1 січня 2016 року, та відповідний план уряду з її імплементації на 2014-2017 рр. Хоча, зважаючи на несприятливі зовнішні обставини, в цей період не було ратифіковано Угоду про Асоціацію.

В 2016 році було прийнято низку документів стратегічного характеру, які доповнюють вже існуючі документи за окремими напрямками, переважно в сфері безпеки та оборони. Тут доречно вказати про схвалення Стратегічного оборонного бюлетеня та Концепції Державної цільової програми реформування та розвитку оборонно-промислового комплексу на період до 2020 р., які передбачають адаптацію до стандартів НАТО та посилення співпраці з країнами-членами Альянсу.

Схвалено Концепцію популяризації України у світі та просування інтересів України у світовому інформаційному просторі, в той же час, план дій з його реалізації має формуватися лише в 2017 році. [117]

Говорячи про 2017 рік слід наголосити що в цьому році США вважався ключовим партнером та союзником України в політичній, безпековій, економічній та енергетичній сферах. Як і до цього року, президент відзначав посилений діалог з Японією та Канадою, стратегічні відносини з Туреччиною та Азербайджаном. Також голова держави не приховував інтерес держави до покращення взаємин із країнами Близького Сходу та Латинської Америки.

Уряд схвалив план пріоритетних дій до 2020 року, що підтверджує необхідність наближення національного законодавства до норм ЄС; приведення збройних сил України до стандартів держав-членів НАТО; посилення міжнародної торгівлі та інвестиційної привабливості.

Загалом достатню політичну увагу крім США, протягом 2017 року отримували наступні напрями: відносини з США, Канадою, країнами-членами ЄС(особливо Угорщиною та Німеччиною) та Євросоюзом загалом, з Туреччиною, а також тематика захисту прав людини та діяльність України в Раді Європи та ООН.[57]

Потім настав 2018 рік, який став доволі насиченим з огляду на інтерес головних політичних акторів в Україні до зовнішньополітичних питань. Традиційно політичний інтерес був сфокусований на протидії російській агресії, відносинах з основними партнерами і питаннях європейської та євроатлантичної інтеграції. Поряд з основними напрямками зовнішньої та безпекової політики України в 2018 році відбулося декілька важливих подій. Серед них:

- По-перше зміни у військовій операції від АТО до функціонування об'єднаних збройних сил на Сході країни відповідно до прийнятого Закону про особливості державної політики із забезпечення державного суверенітету України на тимчасово окупованих територіях у Донецькій та Луганській областях (далі - Закон про Донбас), що супроводжувалися переговорами про можливу миротворчу місію;
- По-друге високе напруження у відносинах із західними сусідами;
- По-третьє подальше погіршення відносин з Росією призвело до не продовження Договору про дружбу, співробітництво та партнерство між Україною та Російською Федерацією (далі - Великий договір); Азовська криза; та подальше введення воєнного стану в Україні;
- По-четверте початок поставок летальної зброї з США;
- По-п'яте інтенсивна риторика щодо співпраці з НАТО та ЄС призвела до голосування парламенту за внесення конституційних поправок, що передбачають наміри України приєднатися до обох організацій.

Також слід виокремити, що 24 лютого 2018 року набрав чинності Закон "Про Донбас", який мав закріпити зусилля України в областях колишньої антитерористичної операції. Закон був введений для вирішення правових питань, пов'язаних з поточною військовою операцією. Але скоро стало очевидним, що цей документ не спроможний вирішити конфлікт. З часом, шансів швидкого і ефективного врегулювання конфлікту стає все менше. До кінця 2018 року стало зрозуміло, що ідея миротворчої місії ООН, яку так

багато обговорювали рік тому, складніше здійснити, ніж здавалося спочатку.
[49]

Також у 2017 та 2018 році Україна багато взаємодіє з Угорщиною через Закон про Освіту, який був прийнятий парламентом 5 вересня 2017 року. Він викликав різку і негативну реакцію Угорщини, яка з тих пір намагається перешкоджати зближенню України з НАТО. Подальша ескалація напруженості була викликана питаннями громадянства: в угорському консульстві в м. Берегове було зафіксовано випуск угорських паспортів для громадян України. Слідом за дипломатичним скандалом, також стало очевидним, що Україна потребує більш комплексного підходу до питань подвійного громадянства. Крім того, 6 лютого український парламент прийняв постанову, якою засуджується прийняття змін до Закону про Інститут національної пам'яті в Польщі. Суть цих подій - погіршення двосторонніх відносин України з її західними сусідами. Ця тенденція, здається, є довгостроковою і завдає шкоди європейським та євроатлантичним напрямкам взаємодії України.

Що стосується відносин України зі своїм східним сусідом, Росією, то ситуація не покращилася. Рік ознаменований постійними дискусіями про долю Великого договору. У квітні президент Порошенко запропонував денонсувати конкретні статті Договору, але вже у вересні було прийнято рішення не продовжувати Договір на наступний десятирічний період (як це передбачено в статті 40). Крім того, відповідний закон був схвалений парламентом пізніше у грудні. Договір був частиною величезної нормативної бази двосторонніх відносин, загальним обсягом понад 450 угод, хоча близько 40 з них були припинені з 2014 року. Одночасно з санкціями, запровадженими Україною проти Росії, ослаблення нормативної бази залишається одним з небагатьох інструментів, які Україна вживає в спробах змусити Росію змінити свою політику. У 2018 році відсутність довгострокової стратегії боротьби з Росією зробила більшість кроків України неефективними та такими, що майже не мали сенсу.[49]

2018 рік став ще одним важким роком для України та, зокрема, для її зовнішньої політики. Відсутність прогресу у реформуванні країни ставить суворі обмеження щодо її можливостей на міжнародній арені. Як наслідок, найважливіші проблеми на порядку денному - тривалий конфлікт на Донбасі, напружені відносини з сусідами, недостатня міжнародна підтримка - залишилися невирішеними або погіршилися. Як і в попередні роки, Україна залишається в сірій зоні європейської безпеки, маючи низький рівень ефективності та демократії, які контрастують з риторикою щодо членства в ЄС/НАТО.[77]

Ризики стали особливо очевидними у грудні, коли вибухнула криза навколо Азовського моря та Керченської протоки. Три українські кораблі з 24 матросами були розстріляні та захоплені російськими військово-морськими силами, які намагалися дістатися до Азовського моря через Керченську протоку. Під час цих неправомірних дій російською стороною було порушено норми міжнародного права, зокрема, Статут ООН та Конвенцію з морського права, а також Договір між Україною і Російською Федерацією про співробітництво у використанні Азовського моря і Керченської протоки, підписаний ще у 2003 році. Реакція України була більш рішучою, ніж навіть у 2014 році та передбачила запровадження воєнного стану, проте це супроводжувалося жорсткими політичними дискусіями в парламенті.

Відносини з США залишилися ще одним пріоритетом зовнішньої політики України. Кримська декларація, видана Державним департаментом 25 липня, була з ентузіазмом сприйнята в Україні. Документ містить концепцію, що Сполучені Штати знову підтверджують свою відмову, як політичну, визнати твердження Кремля щодо суверенітету над територією Криму. Це також стосується Уельської декларації 1940 року, яка сформувала схожу позицію щодо окупації балтійських країн СРСР.

Найбільшим досягненням зовнішньої політики України за 2018 рік вважають збереження санкцій проти Росії – 42%, найбільшим провалом – стан українсько-угорських відносин (20%). Такі підсумки експертного опитування,

організованого Радою зовнішньої політики «Українська призма». Опитування проводили у період з 1 по 14 грудня, у ньому взяли участь 120 експертів. «Якщо говорити про оцінку, яку експерти поставили українській дипломатії, позиції розділилися рівномірно між «3» і «4» [по 43,8%]», – розповів Сергій Герасимчук, заступник голови правління, Ради зовнішньої політики «Українська призма», під час презентації в Українському кризовому медіа-центрі. [49]

Серед інших топ-5 досягнень називають отримання Україною Томосу про автокефалію (21%), успішну діяльність в ПАРЕ та Раді Європи (7%), отримання летальної зброї від США та перемоги над Росією у міжнародних судах (по 5%). За сферами зовнішньої політики, найкращу оцінку дали спроможності української дипломатії консолідувати західних партнерів для продовження санкцій та роботі в міжнародних організаціях. Суттєво краще, ніж торік, оцінюють співпрацю з МВФ. Серед топ-5 провалів, крім відносин з Угорщиною – будівництво «Північного потоку-2» (10%), загострення ситуації в азовсько-чорноморському регіоні (10%). 4% вважають провалом прогресу реалізації Угоди про асоціацію з ЄС. 8% відповіли, що помітних провалів не було.

Говорячи про 2019 рік, який нещодавно закінчився варто зазначити що найбільш очікуваною подією, що вплине і на зовнішню і на внутрішню політику країни стали вибори нового президента. Експекти будували кілька варіантів прогнозів. Деякі з них передбачали що керівництво країни залишиться без змін, інші передбачали зміну влади. За даними Центральної Виборчої Комісії у першому турі Володимир Зеленський набрав 30,24% голосів. Друге місце посів діючий на той момент Президент Петро Порошенко, отримавши 15,95% голосів. Згодом, а саме 21 квітня остаточно на президентських виборах 2019 року, набравши 73,22% голосів переміг Володимир Зеленський. Звісно по результатам виборів було населення, яке було невдоволено обраною кандидатурою, але рішення вже прийняте.[73]

Якщо говорити про конкретні дії новообраного Президента України можна виокремити його першу проведену 20-хвилинну телефонну розмову з президентом РФ Путіним 11 липня 2019 року.[56]

«Ключовим питанням було звільнення полонених військових моряків. Також йшлося про повернення інших українських громадян, які утримуються на території РФ. Обговорили продовження переговорів у „нормандському форматі“» — повідомляє пресслужба Зеленського.[73]

У червні 2019 року — Зеленський прибув з першим закордонним візитом до Брюсселю, де зустрівся з Президентом Єврокомісії Жан-Клодом Юнкером. Глава України наголосив на незмінності зазначених у Конституції України пріоритетів, стратегічного курсу держави до цілковитого членства в ЄС та НАТО, й готовності України дотримуватися взятих на себе зобов'язань. Очільник комісії в свою чергу запевнив у цілковитій підтримці України з боку ЄС і реалізації її євроінтеграційного рішення.^[125] Під час спільного брифінгу з генсеком НАТО Єнсом Столтенбергом Президент ще раз наголосив, що курс України на вступ до ЄС та НАТО є незмінним зовнішньополітичним пріоритетом, і що хоче дати імпульс відносинам України з альянсом. [73]

21 квітня 2019 року Зеленський уперше розмовляв телефоном із Президентом США Дональдом Трампом. Згодом в листопаді цього року транскрипт цієї розмови був оприлюднений Білим домом. Згідно зі стенограмою Зеленський запросив Трампа відвідати Україну та можливо взяти участь в церемонії його інаугурації, Трамп відповів, що США «будуть представлені на дуже високому рівні».

Ще однією цьогорічною найбільшою перемогою слід називати проведення Нормандського саміту у Парижі, а найбільшим провалом — втягнення України у внутрішньополітичну боротьбу у США.[28]

Тож провівши детальний аналіз всіх подій та документів, які мали місце в подіях незалежної України ми можемо стверджувати, що її зовнішньополітичні пріоритети змінювалися відповідно до цілей та

можливостей. Євроінтеграція була цікава для України завжди, але майже весь час Україна мала кілька головних векторів зовнішньої політики. І це характерно не лише для України.

Розділ 3. Аналіз сучасних зовнішньополітичних орієнтирів України.

Контент аналіз зовнішньої політики України у порівнянні із зовнішньою політикою Грузії. Для порівняльного аналізу зовнішньої політики України з іншою державою було обрано Грузію з огляду на кілька причин.

По-перше обидві ці країни є членами Східного Партнерства. Оскільки відомо, що членами Східного партнерства є лише пострадянські країни, тоді ще однією спільною рисою цих країн є те, що вони обидві входили до Радянського Союзу.

Третьою, але не менш важливою їх спільною рисою відкрита офіційна позиція обох держав щодо бажання стратегічної інтеграції в НАТО та ЄС. Обидві мають ратифіковані угоди про асоціацію з Європейським Союзом. Угода про асоціацію Грузії з Європейським Союзом була підписана 27 червня 2014 і почала діяти з 1 вересня того ж року. А Верховна Рада України та Європейський парламент синхронно ратифікували цю Угоду 16 вересня 2014 року. Угода чинна з 1 вересня 2017 року. Тому для контент аналізу було виокремлено час, починаючи з 2017 року, коли Угода про асоціацію з ЄС була ратифікована обома країнами.

Офіційно двосторонні відносини Україна та Грузія установили ще Грузія визнала незалежність України 12 грудня 1991 року, дипломатичні відносини між двома країнами було встановлено 22 липня 1992 року. 5 квітня 1994 року у Тбілісі Україна відкрила Посольство України в Грузії. Посольство Грузії в Україні Грузія відкрила 19 серпня 1994 року у Києві.[117]

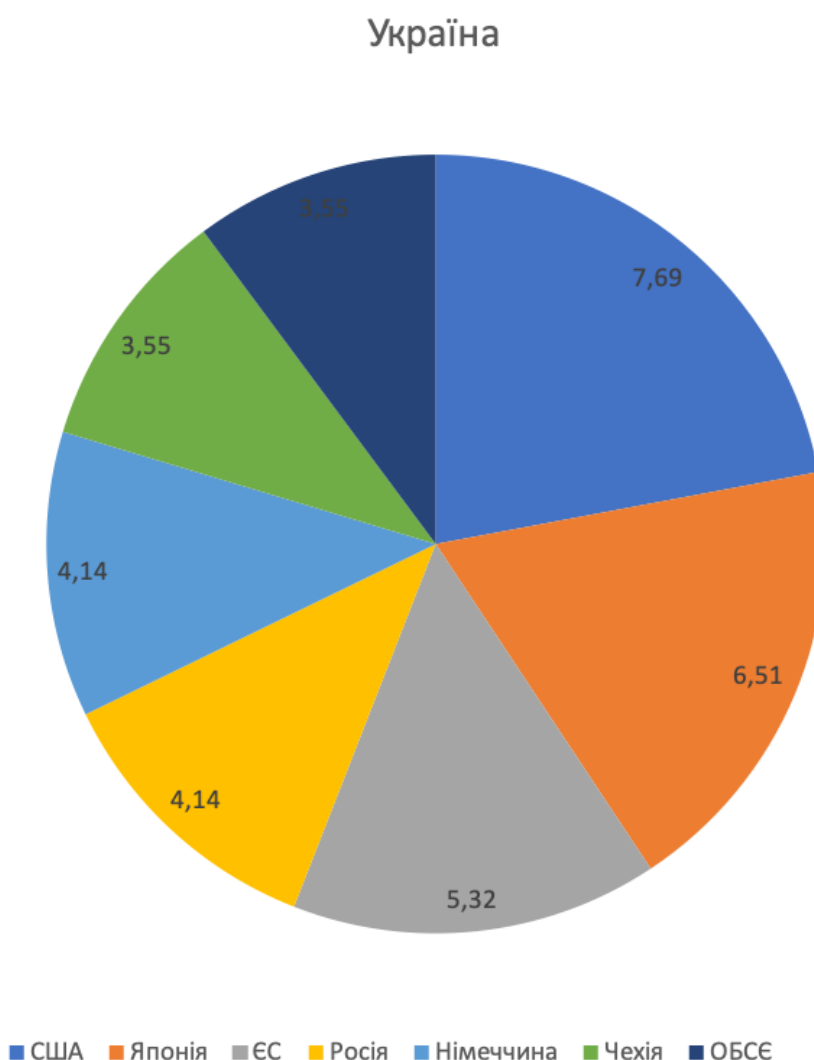
Станом на серпень 2013 року договірно-правова база українсько-грузинських відносин налічувала вже понад 130 документів, що регулюють двосторонні відносини у майже всіх областях. Основними документами є «Договір про дружбу, співробітництво і взаємодопомогу між Україною та Республікою Грузія», «Декларація про розвиток відносин стратегічного характеру між Україною і Грузією».

Тож було проаналізовано сайти МЗС Грузії та України за обраний період. Кількість новин цих двох країн виявилася приблизно однаковою, тож можна зробити висновок що обидві країни приділяють однаково багато уваги своєчасному наповненню та інформативності сайту.[84],[85]

Вивчивши та дослідивши дані з сайтів Міністерств закордонних справ двох країн можна виділити 7 країн чи об'єднань країн, з якими найтісніше взаємодіяли досліджувані країни. Найкраще це предстаити у відсотковому співвідношенні.

Новини з сайту МЗС України відображені в Додатку 2.[85]

Для України графік матиме такий вигляд :

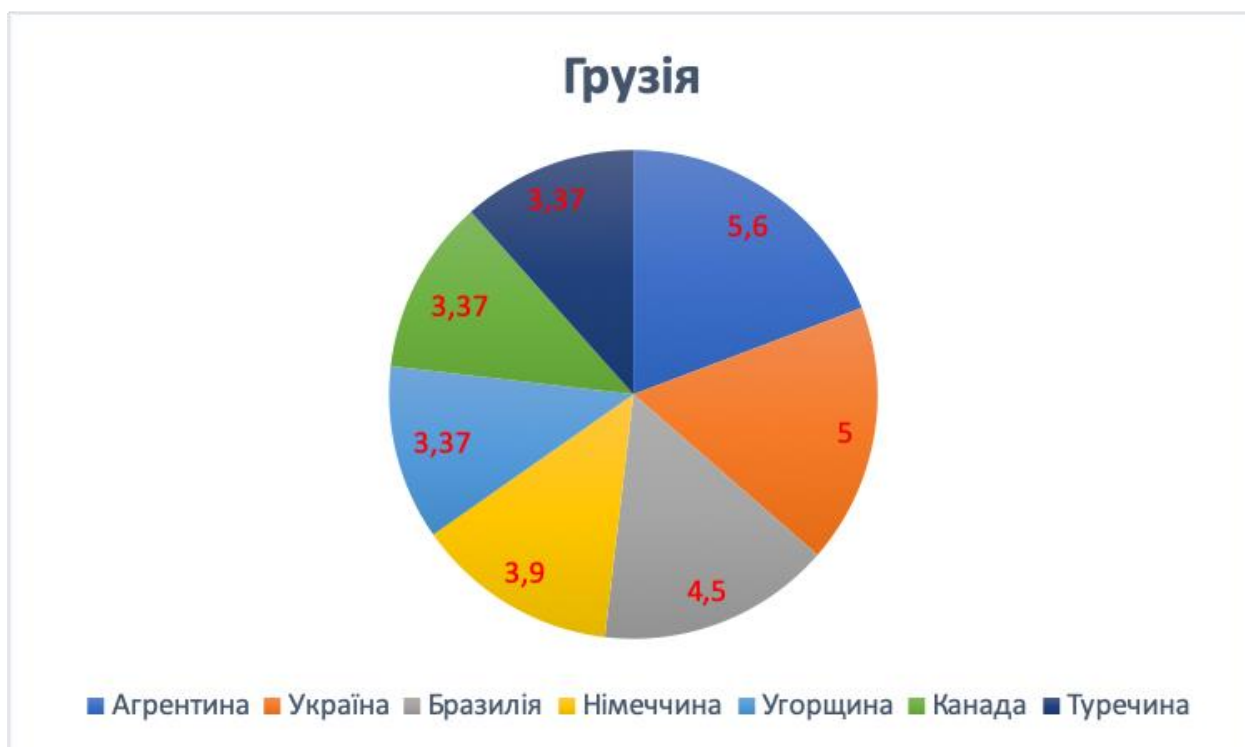

Тож за якісними показниками для України за другу половину 2017-кінець 2019 року найбільше новин щодо зовнішньої політики МЗС

висвітлювали про Японію, Росію, США, ЄС, Німеччину, Чехію та ОБСЄ. Дослідивши у минулих розділах зовнішню політику України в цей період можна зазначити, що згадки та новини про Росію пов'язані з протиправними та агресивними діями Російської Федерації на Сході України та з приводу подій в Криму. США підтримували Україну та вели активний діалог про партнерство, що і показує даний графік. Крім того Сполучені Штати висловлювали активну підтримку України у зв'язку з агресією РФ, відбулось багато зустрічей, візитів та консультацій за цей період. ЄС разом з ОБСЄ весь час висловлювали підтримку України та допомагали, через що також опинилися в наданому графіку. Україна вела активний діалог і з іншими країнами, наприклад з Угорщиною, особливо стосовно Закону «Про забезпечення функціонування української мови як державної», на який Угорщина негативно відреагувала. Крім того Україна за обраний період тісно співпрацювала з Туреччиною, Канадою, Польщею, Кенією, Грецією та іншими.

Щодо Грузії, но всі відібрані новини в Додатку 3.[84]

А список країн найбільшої взаємодії трохи відрізняється від українського.

Дивлячись на графік можна зазначити, що найбільше Грузія взаємодіяла з країнами-сусідками Аргентиною та Бразилією. Друге місце посіла Україна, хоча як видно з статистики Українського МЗС, Україна не мала стільки новин щодо Грузії. Згідно з списком новин також можна виокремити декілька країн ЄС, а особливо Німеччину та Угорщину, з керівниками яких представники Грузії зустрічались неодноразово. У цей список також ввійшла Канада та Туреччина, кількість зустрічей з якими виявилась трохи нижчою, ніж з країнами Європи. Слушно зазначити, що у 2019 році конфлікт Грузії з Російською Федерацією

SWOT-аналіз зовнішньої політики України.

Сильні сторони	Слабкі сторони
<ol style="list-style-type: none"> 1) Вигідне геополітичне та гео економічне положення. 2) Членство у провідних міжнародних організаціях (ООН, Рада Європи, МВФ та інших). 3) Наявність власної армії та ОПК. 4) Достатня українська діаспора за кордоном. 5) Україна, в порівнянні з країнами центральної Європи, має відносно високий освітній та професійний рівень робочої сили. 	<ol style="list-style-type: none"> 1. Низький і нерівномірний рівень розвитку інфраструктури. 2. Економіка держави суттєво залежить від імпорتنих поставок сировини та енергоносіїв, а також від безперешкодного доступу до ринків збуту. 3. Конфлікт з Росією на південному сході України, анексія Криму та невизначеність ділянки україно-російського кордону в акваторії Азовського і Чорного морів, Керченської протоки. 4. Зростання соціальної напруги через постійну еміграцію молодого населення закордон. 5. Показник ділової активності населення все ще залишається на низькому рівні, в порівнянні з середніми показниками Євросоюзу.
Можливості	Загрози
<ol style="list-style-type: none"> 1) Співпраця з іншими країнами у економічній, освітній та інших галузях. 2) Прийняти єдиний документ щодо зовнішньополітичних пріоритетів України, наприклад Концепцію зовнішньої політики України до 2025 року. 3) Вступ найближчим часом до ЄС. 4) Посилення позицій безпеки в результаті активізації співпраці з НАТО. 5) Активізувати роботу за напрямками поза межами процесу європейської та євроатлантичної інтеграції. 	<ol style="list-style-type: none"> 1) Зростання політичної нестабільності в світі внаслідок поглиблення економічної кризи. 2) Можливість втрати ринків збуту для традиційного українського експорту (метал, продукція хімічної промисловості, аграрна продукція). 3) Загроза перетворення України в інструмент (розмінну монету) суперництва США і Росії за вплив у регіоні. 4) Прагнення Росії посилити власний вплив на пострадянському просторі. 5) Загроза розвалу існуючої міжнародно-правової системи, в т.ч. гарантує територіальну цілісність і суверенітет України.

Висновок

Зовнішня політика посідає особливе місце в ієрархії будь-якої держави. Не виняток і Україна, де з кожним роком відзначається зростання уваги до міжнародних проблем і становища нашої держави в сучасному світі. У даній роботі було розглянуто зміну зовнішньо-політичних пріоритетів держави в умовах постійних геополітичних суб'єктних трансформацій на прикладі України. Розглядаючи сучасні геополітичні пріоритети України ми умовно поділили майже 30-річний період сучасної української зовнішньої політики на п'ять етапів та розглянули кожен із них.

Переосмислення зовнішньої політики України зумовлене необхідністю надати зовнішньополітичному курсу нового виміру, орієнтованого насамперед на підвищення геополітичного рівня країни. Це передбачає переосмислення глобального порядку денного з урахуванням стратегічних уроків минулого та можливих сценаріїв майбутнього і, з огляду на це - визначення напрямів розвитку нашої держави в цілому.

Щоб зрозуміти, яка зовнішня політика потрібна Україні, передусім слід звернутися до сьогоденних тенденцій геополітики. Сучасні міжнародні відносини переживають глибокі трансформації - ці зміни стосуються самого світового порядку і є своєрідною реакцією на внутрішньополітичні процеси в багатьох, насамперед провідних, державах.

Сьогодні практично всі країни втягнуті в процес формування ефективної моделі майбутньої архітектури світу, пов'язаної у свою чергу зі становленням нового багатопольярного світового порядку. Йдеться про актуальне завдання зі створення такої системи міжнародних відносин, яка здатна підвищити керованість процесами світового розвитку в цілому й одночасно гарантувати надійну безпеку кожному члену міжнародної спільноти. Тому немає іншого вибору, крім як змінити геополітичну структуру світу, щоб охопити цими змінами більше число сучасних демократичних держав і тим самим відкрити шляхи для широкого міжнародного співробітництва.

Само собою зрозуміло, що зовнішньополітичний курс України необхідно максимально адаптувати до нового багатопольярного світу, а отже, відмовитися від застарілого уявлення про єдиний центр сили, хоча, як ми вже побачили зовнішня політика України вже багато років не є одновекторною. Хай як дивно, але в умовах зміщення міжнародних відносин від однопольярного до багатопольярного формату нового наповнення набуває концепція багатовекторності.

У концептуальному сенсі багатовекторність поки що не знайшла однозначної підтримки серед українських політиків, хоча й успішно реалізується в зовнішньополітичній практиці. Важливо, щоб за будь-яких внутрішніх розкладів та позиціонування країни в геополітичних планах майбутнього, Україна не випустила з уваги центральний вектор, якому нині підпорядкований стратегічний курс Української держави, - це європейська інтеграція.

Виходячи з цього, завданням першорядної важливості має бути концентрація наших зусиль щодо створення цілісної системи стійких відносин України з іншим світом. Для цього необхідно, щоб принципи і зміст зовнішньої політики на нинішньому етапі були відповідним чином скориговані.

На відміну від 90-х, коли зовнішньополітична діяльність України зосереджувалася головним чином на вирішенні тактичних завдань, сьогодні на порядку денному мають стояти довгострокові задуми і плани, покликані передусім перетворити Україну на активного гравця світової політики і одночасно зміцнити її міжнародні позиції. Інакше кажучи, йдеться про перехід від початкових, дещо ідеалізованих уявлень до усвідомлення реалій та формування на їхній основі практичної політики на перспективу.

Переосмислюючи роль і місце України на міжнародній арені, нам на нинішньому етапі, очевидно, слід вибудовувати таку зовнішньополітичну лінію, яка дозволяла б проводити ефективну як західну, так і східну політику, тим самим домагаючись закріплення, по можливості, позицій Української

держави на всіх напрямках міжнародної політики. У цьому контексті на особливу увагу заслуговує питання про посилення співробітництва України зі своїми стратегічними партнерами, його переведення в реальну політичну площину шляхом підвищення рівня міждержавного діалогу, що уможливило досягнення домовленостей із широкого спектра питань.

Точно визначити зовнішньополітичні орієнтири можна, тільки уникнувши ідеалістичних підходів і сконцентрувавши увагу на сучасних реаліях. Тим більше що ці орієнтири досить чітко зафіксовані в концептуальних засадах зовнішньої політики держави і на сьогодні залишаються незмінними. Це насамперед:

- утвердження і розвиток України як незалежної та демократичної країни;
- забезпечення стабільного міжнародного становища України;
- збереження територіальної цілісності держави і недоторканності її кордонів;
- інтеграція національної економіки у світову економічну систему з метою якнайповнішого економічного розвитку, забезпечення потреб громадян і підвищення добробуту народу;
- захист прав та інтересів фізичних і юридичних осіб за кордоном, створення умов для підтримки контактів із закордонними українцями і вихідцями з України, надання їм сприяння відповідно до міжнародного права;
- зміцнення міжнародного іміджу України як надійного і передбачуваного партнера.

Крім того останні роки Україна опинилась у досить складній міжнародній обстановці, яка буде залишатися такою як мінімум протягом кількох років. Будучи вразливими до численних проблем, не маючи союзників та довгострокової стратегії щодо найбільш нагальних проблем безпеки, Україна де-факто реалізує та, швидше за все, продовжить спеціальну зовнішню політику.

У третьому практичному розділі цієї роботи було проаналізовано новини з сайтів МЗС України та Грузії за певний період. У ході даного контент аналізу виявилось що кількість новин цих двох країн приблизно однакова, тож можна зробити висновок що обидві держави приділяють однаково багато уваги своєчасному наповненню та інформативності сайту. Обидві країни активно взаємодіяли з іншими країнами, як європейськими, так і країнами Африки та Північної Америки. Даний аналіз дав нам точне уявлення про країни, з якими співпрацюють Грузія та Україна в останній час. В обох держав ми виявили 7, з якими вони співпрацювали найтісніше. До цієї «сімки» в обох з обраних країн належали по дві близькі за розташуванням Українські країни. Слід зазначити що саме у 2019 році загострився конфлікт Грузії з Росією, але недивлячись на це все ж Росія не увійшла до списку країн, з якими Грузія взаємодіяла найбільше в період кінця 2017- кінця 2020 року. Але Росія потрапила в даний список для України, що, звісно, обумовлено збройними конфліктами на Сході України. Тож згідно цього розділу можна зробити висновок що в останні роки пріоритетними напрямками співпраці для України були європейська та євроатлантична співпраця та вектор співпраці з США. І також велась активна політика в бік країни-сусіда Росії щодо вирішення військових конфліктів на території України.

Також був проведений SWOT-аналіз, за допомогою якого ми змогли виявити сильні та слабкі сторони України, а також можливості та загрози. У ході роботи було виявлено, що до сильних сторін України належить вигідне геополітичне та геоекономічне становище. Також Україна є членом провідних міжнародних організацій. Ще однією сильною стороною України є те, що вона має достатньо високий освітній та професійний рівень робочої сили. Говорячи про слабкі сторони, варто відзначити низький рівень інфраструктури, залежність економіки від імпорту, зростання соціальної напруги через постійну еміграцію молодого населення закордон і тривалу неоголошену офіційно війну з Росією, яка має безліч негативних наслідків. Якщо Україна буде вдало використовувати свої сильні сторони та приховувати чи, що краще,

поліпшувати слабкі, то стан зовнішньої та внутрішньої політики держави значно поліпшиться.

У ході даного дослідження ми розглянули що таке зовнішньополітичний пріоритет та на основі чого він формується, дослідили історичне підґрунтя зовнішньополітичний пріоритетів України, виокремили сучасні зовнішньополітичні пріоритети України, проаналізували сучасні зовнішньополітичні орієнтири України.

Додатки

Додаток 1. Взято з сайту МЗС України. [85]

Перелік багатосторонніх міжнародних документів, підписаних Україною та тих, що набули чинності у 2010 р.

№	Назва міжнародного договору України	Дата підписання	Дата набрання чинності
1.	Конвенція Організації Об'єднаних Націй проти корупції	31.10.2003	01.01.2010
2.	Поправка до положень Договору до Енергетичної Хартії, що стосуються торгівлі, прийнята 24 квітня 1998 р. в Брюсселі	24.04.1998	21.01.2010
3.	Меморандум про взаєморозуміння між Міністерством охорони здоров'я України та Європейським моніторинговим центром з наркотиків та наркотичної залежності	28.01.2010	28.01.2010
4.	Протокол 1997 р. про внесення змін до Міжнародної конвенції по запобіганню забрудненню із суден 1973 р., зміненої Протоколом 1978 р. до неї	26.09.1993	29.01.2010
5.	Європейська угода про міжнародне перевезення безпечних вантажів внутрішніми водними шляхами	26.05.2000	28.02.2010
6.	Кримінальна конвенція про боротьбу з корупцією	27.01.1999	01.03.2010
7.	Додатковий протокол до Кримінальної конвенції про боротьбу з корупцією	15.05.2003	01.03.2010
8.	Конвенція про права інвалідів і Факультативний протокол до неї	13.12.2006	06.03.2010

9.	Європейська угода про найважливіші водні шляхи міжнародного значення	28.09.2009 приєднання	05.04.2010
10.	Угода про співробітництво причорноморських держав з пошуку та рятування на Чорному морі	27.11.1998	24.04.2010
11.	Протокол про збереження та сталє використання біологічного та ландшафтного різноманіття до Рамкової конвенції про охорону та сталий розвиток Карпат	19.06.2008	28.04.2010
12.	Протокол N 14 до Конвенції про захист прав людини та основних свобод, який вносить зміни до контрольної системи Конвенції	13.05.2004	01.06.2010
13.	Поправка до Угоди про збереження кажанів у Європі	24.07.2000	09.06.2010
14.	Конвенція ЮНЕСКО про охорону та заохочення різноманітності форм культурного самовираження	20.10.2005	10.06.2010
15.	Меморандум про взаєморозуміння між Державною митною службою України та Всесвітньою митною організацією про створення Регіонального навчального центру Всесвітньої митної організації в Україні	26.06.2010	26.06.2010
16.	Додатковий протокол до Женевських конвенцій від 12 серпня 1949 р., що стосуються прийняття додаткової відмітної емблеми (Протокол III)	08.12.2005	19.07.2010
17.	Протокол до Угоди про співробітництво між Урядами держав – учасниць ГУУАМ у сфері боротьби з тероризмом, організованою злочинністю та іншими небезпечними видами злочинів	04.12.2008	25.08.2010

18.	Регіональна угода, яка стосується планування цифрової наземної радіомовної служби в Районі 1 (частинах Району 1, розташованих на захід від меридіана 170 град. сх. д. й на північ від паралелі 40 град. пд. ш., за винятком території Монголії) та в Ісламській Республіці Іран у смугах частот 174230 МГц і 470862 МГц	16.06.2006	15.10.2010
19.	Рамкова угода між Урядом України та Північною екологічною фінансовою корпорацією	17.09.2009	08.11.2010
20.	Угода між Україною та Європейським поліцейським офісом про стратегічне співробітництво	04.12.2009	16.11.2010
21.	Конвенція МОП №184 про безпеку і гігієну праці в сільському господарстві	21.06.2001	01.12.2010
22.	Рішення Ради голів держав Співдружності Незалежних Держав «Про правила процедури Ради голів держав, Ради голів урядів, Ради міністрів закордонних справ та Економічної ради Співдружності Незалежних Держав»	09.10.2009	01.12.2010
23.	Договір між Україною та Європейським інвестиційним банком про співробітництво та діяльність Постійного представництва ЄІБ в Україні	15.06.2010	21.12.2010
24.	Конвенція про запровадження системи реєстрації заповітів	29.11.2005 ратифікація	31.12.2010

Додаток 2. Новини з сайту МЗС України.

№	Дата	Подія	Об'єкт взаємодії	Посилання
1	06.09.2017	Заступник Міністра закордонних справ України Сергій Кислиця прийняв Генерального секретаря МЗС Держави Катар Ахмада Аль-Хамаді	Катар	https://mfa.gov.ua/news/59571-deputy-minister-for-foreign-affairs-of-ukraine-sergiy-kyslytsya-meet-with-secretary-general-of-the-ministry-of-foreign-affairs-of-the-state-of-qatar-ahmad-al-hamadi
2	07.09.2017	Комюніке за підсумками офіційного візиту до Соціалістичної Республіки В'єтнам Міністра закордонних справ України Павла Клімкіна	В'єтнам	https://mfa.gov.ua/news/60110-komyunike-za-pidsumkami-oficijnogo-vizitudo-socialistichnoji-respubliki-vjetnam-ministra-zakordonnih-sprav-ukrajini-pavla-klimkina
3	07.09.2017	Міністр закордонних справ України Павло Клімкін перебуватиме з робочим візитом в Естонії	Естонія	https://mfa.gov.ua/news/59591-ministr-zakordonnih-sprav-ukrajini-pavlo-klimkin-perebuvatime-z-robochim-vizitom-v-jestoniji
4	13.09.2017	13-14 вересня Міністр закордонних справ України Павло Клімкін здійснить візит до Грецької Республіки.	Греція	https://mfa.gov.ua/news/59716-13-14-veresnya-ministr-zakordonnih-sprav-ukrajini-pavlo-klimkin-zdijsnity-vizit-do-grecykoji-respubliki
5	15.09.2017	Міністр закордонних справ України П.Клімкін провів двосторонню зустріч з Міністром закордонних справ і міжнародної торгівлі Кенії А.Мохамед	Кенія	https://mfa.gov.ua/news/59755-ministr-zakordonnih-sprav-ukrajini-pklimkin-proviv-dvostoronnyu-zustrich-z-ministrom-zakordonnih-sprav-i-mizhnarodnoji-torgivli-keniji-amohamed

6	19.09. 2017	Павло Клімкін провів у Нью-Йорку зустріч з Державним секретарем МЗС Ісландії Стефаном Хаукуром Йохансоном	Ісландія	https://mfa.gov.ua/news/59840-pavlo-klimkin-proviv-u-nyju-jorku-zustrich-z-derzhavnim-sekretarem-mzs-islandiji-stefanom-khaukurom-johansonom
7	19.09. 2017	У Нью-Йорку відбулася зустріч Міністрів закордонних справ України та Греції	Греція	https://mfa.gov.ua/news/59841-u-nyju-jorku-vidbulasya-zustrich-ministriv-zakordonnih-sprav-ukrajini-ta-greciji
8	19.09. 2017	Заступник Міністра закордонних справ України Сергій Кислиця провів зустріч з Надзвичайним і Повноважним Послом Республіки Перу в Україні Альберто Салас Бараона	Перу	https://mfa.gov.ua/news/59871-zastupnik-ministra-zakordonnih-sprav-ukrajini-sergij-kislitsya-proviv-zustrich-z-nadzvichajnim-i-povnovazhnim-poslom-respubliki-peru-v-ukrajini-alyberto-salas-baraona
9	20.09. 2017	Глави МЗС України та Македонії обговорили перспективу запровадження безвізового режиму	Македонія	https://mfa.gov.ua/news/59885-glavi-mzs-ukrajini-ta-makedoniji-obgovorili-perspektivu-zaprovadzhennya-bezvizovogo-rezhimu
10	20.09. 2017	Павло Клімкін зустрівся з Міністром закордонних справ Аргентини Хорхе Марсело Форі	Аргентина	https://mfa.gov.ua/news/59919-pavlo-klimkin-zustrivsia-z-ministrom-zakordonnih-sprav-argentini-khorkhe-marselo-fori
11	22.09. 2017	Павло Клімкін зустрівся з бразильським колегою Алоізіу Нун'єш-Феррейрою	Бразилія	https://mfa.gov.ua/news/59952-pavlo-klimkin-zustrivsia-z-brazilyskim-kolegoju-aloiziu-nunjesh-ferrejroju
12	27.09. 2017	Павло Клімкін прийняв Директора Бюро з демократичних інститутів та прав людини (БДПІ) ОБСЄ Інгібйорг Гісладоттір	ОБСЄ	https://mfa.gov.ua/news/60069-pavlo-klimkin-prijnyav-direktora-byuro-z-demokraticnih-institutiv-ta-prav-lyudini-bdipl-obse-ingibyorg-gisladottir

13	29.09. 2017	<u>Павло Клімкін перебуватиме з робочим візитом в Латвійській Республіці</u>	Латвія	https://mfa.gov.ua/news/60125-pavlo-klimkin-perebuvatime-z-robochim-vizitom-v-latvijsykiej-respublicii
14	29.09. 2017	<u>У МЗС України відбулися перші в історії двосторонніх відносин українсько-американські консультації з питань зміцнення кібербезпеки</u>	США	https://mfa.gov.ua/news/60191-uz-mzs-ukrajini-vidbulisya-pershi-v-istoriji-dvostoronnih-vidnosin-ukrajinsyko-amerikansyki-konsulytaciji-z-pitany-zmicnennya-kiberbezpeki
15	02.10. 2017	<u>2-3 жовтня Павло Клімкін здійснить офіційний візит до Азербайджанської Республіки</u>	Азерба йджан	https://mfa.gov.ua/ua/press-center/news/60184-2-3-zhovtnya-pavlo-klimkin-zdijsnity-oficijnij-vizit-do-azerbajdzhansykoji-respubliki
16	03.10. 2017	<u>Павло Клімкін провів зустрічі з Прем'єр-міністром Азербайджану Артуром Расізаде та Головою Міллі Меджлісу Азербайджану Октаєм Асадовим</u>	Азерба йджан	https://mfa.gov.ua/ua/press-center/news/60228-vidbulisya-zustrichi-ministra-zakordonnih-sprav-ukrajini-pavla-klimkina-z-premjer-ministrom-azerbajdzhanu-arturom-rasizade-ta-golovoju-milli-medzhlisu-parlamentu-azerbajdzhanu-oktajem-asadovim
17	04.10. 2017	<u>5-6 жовтня 2017 р. відбудеться офіційний візит Міністра закордонних справ України Павла Клімкіна до Республіки Індія</u>	Індія	https://mfa.gov.ua/ua/press-center/news/60248-5-6-zhovtnya-2017-r-vidbudetysya-oficijnij-vizit-ministra-zakordonnih-sprav-ukrajini-pavla-klimkina-do-respubliki-indija
18	10.10. 2017	<u>Заява МЗС України стосовно висловлювань президента Чеської Республіки Мілоша Земана</u>	Чехія	https://mfa.gov.ua/ua/press-center/news/60358-zajava-mzs-ukrajini-stosovno-vislovlyuvany-prezidenta-chesykoji-respubliki-milosha-zemana

19	12.10. 2017	<u>Міністр закордонних справ України Павло Клімкін здійснив візит до Угорщини</u>	Угорщина	https://mfa.gov.ua/ua/press-center/news/60429-pavlo-klimkin-hungary121017
20	12.10. 2017	<u>13 жовтня Павло Клімкін здійснить робочий візит в Румунію </u>	Румунія	https://mfa.gov.ua/ua/press-center/news/60430-13-zhovtnya-pavlo-klimkin-zdijsnity-robochij-vizit-v-rumuniju
21	13.10. 2017	<u>Заступник Міністра закордонних справ України Сергій Кислиця прийняв копії вірчих грамот у Посла Королівства Іспанія в Україні Сильвії Кортес Мартін</u>	Іспанія	https://mfa.gov.ua/ua/press-center/news/60466-zastupnik-ministra-zakordonnih-sprav-ukrajini-sergij-kislicya-prijnyav-kopiji-virchih-gramot-u-posla-korolivstva-ispaniya-v-ukrajini-silyviji-kortes-martin
22	18.10. 2017	<u>У Кишиневі відбулося 60-те засідання Спільної українсько-молдовської демаркаційної комісії</u>	Модова	https://mfa.gov.ua/ua/press-center/news/60557-u-kishinevi-vidbulosya-60-te-zasidannya-spilnoji-ukrajinsyko-moldovsykoji-demarkacijnoji-komisiji
23	20.10. 2017	<u>Павло Клімкін прийняв Представника ОБСЄ з питань свободи ЗМІ (ПЗМІ) Арлема Дезіра</u>	ОБСЄ	https://mfa.gov.ua/ua/press-center/news/60609-pavlo-klimkin-prijnyav-predstavnika-obse-z-pitany-svobodi-zmi-pzmi-arlema-dezira
24	24.10. 2017	<u>Міністр закордонних справ України Павло Клімкін бере участь у Середземноморській конференції ОБСЄ</u>	ОБСЄ	https://mfa.gov.ua/ua/press-center/news/60654-ministr-zakordonnih-sprav-ukrajinipavlo-klimkin-bere-uchasty-u-seredzemnomorsykiej-konferenciji-obse-24-25-zhovtnya-2017-roku-mpalermo-italija
25	24.10. 2017	<u>Павло Клімкін відвідає з робочим візитом Німеччину</u>	Німеччина	https://mfa.gov.ua/ua/press-center/news/60683-pavlo-klimkin-

				vidvidaje-z-robochim-vizitom-nimechchinu
26	25.10. 2017	<u>Відбулося чергове засідання Українсько-американської робочої групи з питань нерозповсюдження та експортного контролю</u>	США	https://mfa.gov.ua/ua/press-center/news/60711-vidbulosya-cherbove-zasidannya-ukrajinsyko-amerikansykoji-robochoji-grupi-z-pitany-nerozpovsyudzhennya-ta-jeksportnogo-kontrolyu
27	27.10. 2017	<u>Заява МЗС України про підтримку територіальної цілісності Іспанії</u>	Іспанія	https://mfa.gov.ua/ua/press-center/news/60742-zajava-mzs-ukrajini-pro-pidtrimku-teritorialnoji-cilisnosti-ispniji
28	27.10. 2017	<u>Відбулося п'яте засідання Спільної демаркаційної робочої групи на чолі з главами делегацій України і Республіки Білорусь у Спільній українсько-білоруській демаркаційній комісії</u>	Білору сь	https://mfa.gov.ua/ua/press-center/news/60749-vidbulosya-pjate-zasidannya-spilynoji-demarkacijnoji-robochoji-grupi-na-choli-z-glavami-delegacij-ukrajini-i-respubliki-bilorusy-u-spilynij-ukrajinsyko-bilorusy kij-demarkacijnij-komisiji
29	01.11. 2017	<u>Виступ заступника Міністра закордонних справ України С.Кислиці на відкритих дебатах РБ ООН щодо дітей та збройних конфліктів</u>	ООН	https://mfa.gov.ua/ua/press-center/news/60819-vistup-zastupnika-ministra-zakordonnih-sprav-ukrajini-skislici-na-vidkritih-debatah-rb-oon-shhodo-ditej-ta-zbrojnih-konfliktiv
30	07.11. 2017	<u>Коментар МЗС України щодо Сербії</u>	Сербія	https://mfa.gov.ua/ua/press-center/news/60926-comment-of-the-ministry-of-foreign-affairs-of-ukraine-regarding-relations-with-serbia
31	09.11. 2017	<u>Японія спростить візові вимоги для громадян України</u>	Японія	https://mfa.gov.ua/ua/press-center/news/60989-japan-will-

				simplify-visa-requirements-for-the-ukrainian-citizens
32	10.11.2017	<u>Заступник Міністра закордонних справ України Сергій Кислиця прийняв нового Посла Королівства Нідерланди в Україні Едуарда Хукса</u>	Нідерланди	https://mfa.gov.ua/ua/press-center/news/61023-zastupnik-ministra-zakordonnih-sprav-ukrajini-sergij-kislicya-prijnyav-novogo-posla-korolivstva-niderlandi-v-ukrajini-jeduarda-khuksa
33	10.11.2017	<u>У Києві відбулися українсько-азербайджанські консультації з питань двостороннього співробітництва</u>	Азербайджан	https://mfa.gov.ua/ua/press-center/news/61031-u-kijevi-vidbulisya-ukrajinsyko-azerbajdzhansyki-konsulytaciji-z-pitany-dvostoronnyogo-spivrobotnictva
34	15.11.2017	<u>Павло Клімкін перебуватиме з офіційним візитом у Люксембурзі</u>	Люксембург	https://mfa.gov.ua/ua/press-center/news/61115-pavlo-klimkin-perebuvatime-z-oficijnim-vizitom-v-lyuksemburzi
35	23.11.2017	<u>Міністр Павло Клімкін підписав з ЄС Взаєморозуміння високого рівня про поширення індикативних карт TEN-T на Україну</u>	ЄС	https://mfa.gov.ua/ua/press-center/news/61431-ministr-pavlo-klimkin-pidpisav-z-jes-vzajemrozuminnya-visokogo-rivnya-pro-poshirennja-indikativnih-kart-ten-t-na-ukrajinu
36	25.11.2017	<u>Павло Клімкін перебуватиме з офіційним візитом у Державі Ізраїль</u>	Ізраїль	https://mfa.gov.ua/ua/press-center/news/61447-pavlo-klimkin-will-pay-an-official-visit-to-the-state-of-israel
37	28.11.2017	<u>Державний секретар Міністерства закордонних справ України Андрій Заяць зустрівся зі Спікером Сенату Республіки Кенія</u>	Кенія	https://mfa.gov.ua/ua/press-center/news/61533-derzhavnij-sekretar-ministerstva-zakordonnih-sprav-ukrajini-andrij-zajacy

				zustrivsyia-zi-spikerom-senatu-respubliki-kenija
38	30.11.2017	<u>Відбулися перші в історії двосторонніх відносин міжвідомчі українсько-німецькі консультації у сфері забезпечення кібербезпеки</u>	Німеччина	https://mfa.gov.ua/ua/press-center/news/61618-vidbulisya-pershi-v-istoriji-dvostoronnih-vidnosin-mizhvidomchi-ukrajinsyko-nimecyki-konsulytaciji-u-sferi-zabezpechennya-kiberbezpeki
39	04.11.2017	<u>Сергій Кислиця розпочав свій робочий візит до Японії</u>	Японія	https://mfa.gov.ua/ua/press-center/news/61733-sergiy-kyslytsya-has-started-his-visit-to-japan
40	07.11.2017	<u>Україна високо цінує незмінну підтримку Швеції щодо засудження російської агресії на Донбасі та невизнання анексії Криму – Павло Клімкін</u>	Швеція	https://mfa.gov.ua/ua/press-center/news/61712-ukrajina-visoko-cinuje-nezminnu-pidtrimku-shveciji-shhodo-zasudzhennya-rosijsykoji-agresiji-na-donbasi-ta-nevznannya-aneksiji-krimu--pavlo-klimkin
41	09.11.2017	<u>Японія спростить візові вимоги для громадян України </u>	Японія	https://mfa.gov.ua/ua/press-center/news/60989-japan-will-simplify-visa-requirements-for-the-ukrainian-citizens
42	10.11.2017	<u>У Києві відбулися українсько-азербайджанські консультації з питань двостороннього співробітництва</u>	Азербайджан	https://mfa.gov.ua/ua/press-center/news/61031-u-kijevi-vidbulisya-ukrajinsyko-azerbajdzhanskyi-konsulytaciji-z-pitany-dvostoronnyogo-spivrobotnictva
43	15.11.2017	<u>Павло Клімкін перебуватиме з офіційним візитом у Люксембурзі</u>	Люксембург	https://mfa.gov.ua/ua/press-center/news/61115-pavlo-klimkin-perebuvatime-z-oficijnim-vizitom-v-lyuksemburzi

44	25.11. 2017	<u>Павло Клімкін</u> <u>перебуватиме з офіційним</u> <u>візитом у Державі Ізраїль</u>	Ізраїль	https://mfa.gov.ua/ua/press-center/news/61447-pavlo-klimkin-will-pay-an-official-visit-to-the-state-of-israel
45	28.11. 2017	<u>Державний секретар</u> <u>Міністерства закордонних</u> <u>справ України Андрій Заяць</u> <u>зустрівся зі Спікером</u> <u>Сенату Республіки Кенія</u>	Кенія	https://mfa.gov.ua/ua/press-center/news/61533-derzhavnij-sekretar-ministerstva-zakordonnih-sprav-ukrajini-andrij-zajacy-zustrivsyazhi-spikerom-senatu-respubliki-kenija
46	30.11. 2017	<u>Відбулися перші в історії</u> <u>двосторонніх відносин</u> <u>міжвідомчі українсько-</u> <u>німецькі консультації у</u> <u>сфері забезпечення</u> <u>кібербезпеки</u>	Німеччина	https://mfa.gov.ua/ua/press-center/news/61618-vidbulisya-pershi-v-istoriji-dvostoronnih-vidnosin-mizhvidomchi-ukrajinsyko-nimecyki-konsulytaciji-u-sferi-zabezpechennya-kiberbezpeki
47	04.12. 2017	<u>Сергій Кислиця розпочав</u> <u>свій робочий візит до Японії</u>	Японія	https://mfa.gov.ua/ua/press-center/news/61733-sergiy-kyslytsya-has-started-his-visit-to-japan
48	07.12. 2017	<u>Павло Клімкін зустрівся з</u> <u>Державним секретарем</u> <u>США Рексом Тіллерсоном</u>	США	https://mfa.gov.ua/ua/press-center/news/61716-pavlo-klimkin-zustrivsyaz-derzhavnim-sekretarem-ssha-reksom-tillersonom
49	07.12. 2017	<u>Павло Клімкін зустрівся у</u> <u>Відні з міністром</u> <u>закордонних справ</u> <u>Фінляндії Тімо Сойні</u>	Фінляндія	https://mfa.gov.ua/ua/press-center/news/61731-pavlo-klimkin-zustrivsyaz-u-vidni-z-ministrom-zakordonnih-sprav-finlyandiji-timo-sojni
50	11.12. 2017	<u>Новий етап українсько-</u> <u>новозеландської співпраці</u>	Нова Зеландія	https://mfa.gov.ua/ua/press-center/news/61826-new-stage-of-ukrainian-new-zealand-cooperation

51	13.12. 2017	<u>31 грудня 2017 року набирає чинності Меморандум між Україною та Об'єднаними Арабськими Еміратами про скасування візових вимог</u>	Об'єднани Арабські Емірати	https://mfa.gov.ua/ua/press-center/news/61863-31-grudnya-2017-roku-nabiraje-chinnosti-memorandum-mizh-ukrajinoju-ta-objednanimi-arabsykimi-jemiratamipro-skasuvannya-vizovih-vimog
52	14.12. 2017	<u>Павло Клімкін перебуватиме з робочим візитом у Нью-Йорку</u>	США	https://mfa.gov.ua/ua/press-center/news/61874-14-16-grudnya-2017-roku-vidbudetysya-robochij-vizit-ministra-zakordonnih-sprav-ukrajini-pavla-klimkina-do-nyju-jorka
53	14.12. 2017	<u>У Києві відбулося 14-те засідання Спільної українсько-білоруської демаркаційної комісії</u>	Білорусь	https://mfa.gov.ua/ua/press-center/news/61876-u-kijevi-vidbulosya-14-te-zasidannya-spilnoji-ukrajinsyko-bilorusykoji-demarkacijnoji-komisiji
54	21.12. 2017	<u>Христия Фріланд: Ми стоїмо з вами, Канада солідарна з Україною</u>	Канада	https://mfa.gov.ua/ua/press-center/news/62062-hristya-friland-mi-stojimo-z-vami-kanada-solidarna-z-ukrajinoju
55	04.01. 2018	<u>Федеральний міністр закордонних справ Німеччини Зігмар Габріель наголосив, що ситуація в Україні не є двостороннім конфліктом з Росією, а є викликом цілісності в центрі Європи</u>	Німеччина	https://mfa.gov.ua/ua/press-center/news/62261-german-federal-foreign-minister-sigmar-gabriel-stressed-that-the-situation-in-ukraine-is-not-a-bilateral-conflict-with-russia-but-is-a-challenge-to-integrity-in-the-center-of-europe

56	12.01. 2018	<u>Україна та Румунія домовилися напрацювати спільний документ щодо імплементації нового Закону України «Про освіту»</u>	Румунія	https://mfa.gov.ua/ua/press-center/news/62334-ukrajina-ta-rumunija-domovilisya-napracyuvati-spilynij-dokument-shhodo-implementaciji-novogo-zakonu-ukrajini-pro-osvitu
57	15.01. 2018	<u>Заступник Міністра Сергій Кислиця зустрівся з Послом Японії для обговорення пріоритетів двосторонньої співпраці на 2018 рік</u>	Японія	https://mfa.gov.ua/ua/press-center/news/62395-deputy-minister-sergij-kyslytsya-met-with-ambassador-of-japan-to-discuss-bilateral-cooperation-priorities-for-2018
58	17.01. 2018	<u>Заступник Міністра закордонних справ України Сергій Кислиця провів зустріч з Надзвичайним і Повноважним Послом Туркменістану в Україні Нурберди Аманмурадovим</u>	Туркменістан	https://mfa.gov.ua/ua/press-center/news/62421-zastupnik-ministra-zakordonnih-sprav-ukrajini-sergij-kislytsya-proviv-zustrich-z-nadzvichajnim-i-povnovazhnim-poslom-turkmenistanu-v-ukrajini-nurberdi-amanmuradovim
59	24.01. 2018	<u>МЗС України вимагає від Росії негайно припинити протиправні дії по відношенню до громадян України, незаконно переміщених з тимчасово окупованого Криму до Росії</u>	Росія	https://mfa.gov.ua/ua/press-center/news/62607-mzs-ukrajini-vimagaje-vid-rosiji-negajno-pripiniti-protipravni-diji-po-vidnoshennyu-do-gromadyan-ukrajini-nezakonno-peremishhenih-z-timchasovo-okupovanogo-krimu-do-rosiji
60	31.01. 2018	<u>Міністр Павло Клімкін та глава зовнішньополітичного відомства Італії, Діучий Голова ОБСЄ Анджеліно Альфано підтвердили</u>	Італія	https://mfa.gov.ua/ua/press-center/news/62736-pavlo-klimkin-and-the-head-of-italian-foreign-ministry-angelino-alfano-confirmed-the-priority-of-restoring-territorial-integrity-of-ukraine

		<u>пріоритетність відновлення територіальної цілісності України</u>		
61	01.02. 2018	<u>1 лютого 2018 р. відбулися політичні консультації між зовнішньополітичними відомствами України та Кувейту</u>	Кувейт	https://mfa.gov.ua/ua/press-center/news/62765-politichni-konsulytaciji-mizh-zovnishnyopolitichnimi-vidomstvami-ukrajini-ta-kuvejtu
62	02.02. 2018	<u>Міністр закордонних справ України Павло Клімкін перебуває з візитом у Королівстві Нідерланди</u>	Нідерланди	https://mfa.gov.ua/ua/press-center/news/62798-ministr-zakordonnih-sprav-ukrajini-pavlo-klimkin-perebuvaje-z-vizitom-u-korolivstvi-niderlandi
63	02.02. 2018	<u>Павло Клімкін відвідає з візитом Французьку Республіку</u>	Франція	https://mfa.gov.ua/ua/press-center/news/62795-pavlo-klimkin-vidvidaje-z-vizitom-francuzyku-respubliku
64	05.02. 2018	<u>Міністр закордонних справ України Павло Клімкін зустрівся з французькими політиками</u>	Франція	https://mfa.gov.ua/ua/press-center/news/62824-ministr-zakordonnih-sprav-ukrajini-pavlo-klimkin-zustrivsia-z-francuzykimi-politikami
65	08.02. 2018	<u>В Ужгороді відбулися українсько-угорські політичні консультації на рівні заступників міністрів закордонних справ</u>	Угорщина	https://mfa.gov.ua/ua/press-center/news/62878-v-uzhgorodi-vidbulisya-ukrajinsyko-ugorsyki-politichni-konsulytaciji-na-rivni-zastupnikiv-ministriv-zakordonnih-sprav
66	13.02. 2018	<u>Заступник Міністра закордонних справ України Сергій Кислиця прийняв Посла Алжиру</u>	Алжир	https://mfa.gov.ua/ua/press-center/news/62941-zastupnik-ministra-zakordonnih-sprav-ukrajini-sergij-kislicya-prijnyav-posla-alzhiru

67	15.02. 2018	Україна та Молдова відновили політичні консультації на рівні МЗС	Молдова	https://mfa.gov.ua/ua/press-center/news/62986-ukrajina-ta-moldova-vidnovili-politichni-konsulytaciji-na-rivni-mzs
68	17.02. 2018	<u>Чеська Республіка підтримує територіальну цілісність України та збереження режиму санкцій щодо РФ</u>	Чехія	https://mfa.gov.ua/ua/press-center/news/63024-chesyka-respublika-pidtrimuje-teritorialynu-cilisnisty-ukrajini-ta-zberezhenya-rezhimu-sankcij-shhodo-rf
69	17.02. 2018	<u>Павло Клімкін зустрівся з Першим заступником Міністра енергетики США Деном Брюетом</u>	США	https://mfa.gov.ua/ua/press-center/news/63027-pavlo-klimkin-zustrivsysya-z-pershim-zastupnikom-ministra-jenergetiki-ssha-denom-bryujetom
70	22.02. 2018	<u>Албанія підтверджує незмінність курсу на повну підтримку суверенітету і територіальної цілісності України</u>	Албанія	https://mfa.gov.ua/ua/press-center/news/63169-albanija-pidtvrdzhuje-nezminnisty-kursu-na-povnu-pidtrimku-suverenitetu-i-teritorialnoji-cilisnosti-ukrajini
71	22.02. 2018	<u>Святкуючи 100-річчя дипвідносин Україна та Болгарія активізують двосторонню співпрацю</u>	Болгарія	https://mfa.gov.ua/ua/press-center/news/63174-svyatkujuchi-100-richchya-dipvidnosin-ukrajina-ta-bolgarija-aktivizujuty-dvostoronnyu-spivracyu
72	23.02. 2018	<u>У МЗС відбулася зустріч з делегацією Конгресу США</u>	США	https://mfa.gov.ua/ua/press-center/news/63176-u-mzs-vidbulasya-zustrich-z-delegacijeu-kongresu-ssha
73	26.02. 2018	<u>У ході консультацій між МЗС України та Республіки Білорусь були обговорені усі аспекти українсько-білоруських відносин</u>	Білорусь	https://mfa.gov.ua/ua/press-center/news/63235-u-khodi-konsulytacij-mizh-mzs-ukrajini-ta-respubliki-bilorusy-buli-obgovoreni-usi-aspekti-ukrajinsyko-bilorusykih-vidnosin

74	01.03. 2018	Заступник міністра Сергій Кислиця прийняв Посла Малайзії в Україні Датука Аяуф бін Бачі	Малайзія	https://mfa.gov.ua/ua/press-center/news/63315-zastupnik-ministra-sergij-kislicya-prijnyav-posla-malajiziji-v-ukrajini-datuka-ajauf-bin-bachi
75	02.03. 2018.	<u>Стаття Міністра закордонних справ України Павла Клімкіна "Україна і Польща. Випробовування історією"</u>	Польща	https://mfa.gov.ua/ua/press-center/news/63342-stattya-ministra-zakordonnih-sprav-ukrajini-pavla-klimkina-ukrajina-i-polyshha-viprobovuvannya-istorijeju-sajt-zbruc
76	05.03. 2018	<u>Практична підтримка Фінляндії задля здійснення реформ в Україні буде збільшуватися</u>	Фінляндія	https://mfa.gov.ua/ua/press-center/news/63413-praktichna-pidtrimka-finlyandiji-zadlya-zdijsnennya-reform-v-ukrajini-bude-zbilyshuvatisya
77	10.03. 2018	<u>У м. Сантьяго-де-Чилі відкрилася дипломатична місія України</u>	Чилі	https://mfa.gov.ua/ua/press-center/news/63528-u-m-santyjago-de-chili-vidkrilasya-diplomaticchna-misija-ukrajini
78	12.03. 2018	<u>Заступник Міністра закордонних справ України Сергій Кислиця зустрівся із заступником Міністра закордонних справ Чилі</u>	Чилі	https://mfa.gov.ua/ua/press-center/news/63571-zastupnik-ministra-zakordonnih-sprav-ukrajini-sergij-kislicya-zustrivsysya-iz-zastupnikom-ministra-zakordonnih-sprav-chili
79	16.03. 2018	<u>Заступник Міністра Василь Боднар обговорив з Послом Чеської Республіки в Україні Радеком Матулою актуальні питання двостороннього співробітництва</u>	Чехія	https://mfa.gov.ua/ua/press-center/news/63673-zastupnik-ministra-vasily-bodnar-obgovoriv-z-poslom-cheskykoyi-respubliki-v-ukrajini-radekom-matuloju-aktualyni-pitannya-dvostoronnyogo-spivrobotnictva

80	18.03. 2018	<u>18-19 березня Павло Клімкін здійснить візит до інституцій ЄС та НАТО</u>	ЄС , НАТО	https://mfa.gov.ua/ua/press-center/news/63694-18-19-bereznya-pavlo-klimkin-zdijsnity-vizit-do-institucij-jes-ta-nato
81	19.03. 2018	<u>Павло Клімкін взяв участь у засіданні "Україна + Друзі України в ЄС"</u>	ЄС	https://mfa.gov.ua/ua/press-center/news/63710-pavlo-klimkin-vzyav-uchasty-u-zasidanni-ukrajina--druzi-ukrajini-v-jes
82	20.03. 2018	<u>Заступник Міністра закордонних справ України Сергій Кислиця прийняв Заступника Верховного комісара ООН у справах біженців Дж.Окос-Оббо</u>	ООН	https://mfa.gov.ua/ua/press-center/news/63729-zastupnik-ministra-zakordonnih-sprav-ukrajini-sergij-kislicya-prijnyav-zastupnika-verkhovnogo-komisara-onn-u-spravah-bizhenciv-dzhokos-obbo
83	20.03. 2018	<u>Павло Клімкін та Віце-прем'єр-міністр, Міністр закордонних справ Держави Катар шейх Мухаммед бін Абдулрахман Аль Тані підписали Угоду про взаємне скасування візових вимог</u>	Катар	https://mfa.gov.ua/ua/press-center/news/63735-ministr-zakordonnih-sprav-ukrajini-pavlo-klimkin-ta-vice-premjer-ministr-ministr-zakordonnih-sprav-derzhavi-katar-shejkh-muhammed-bin-abdulrahman-aly-tanipidpisali-ugodu-pro-vzajemne-skasuvannya-vizovih-vimog
84	26.03. 2018	<u>МЗС України та Польщі посилюватимуть взаємодію у контексті деокупації АР Крим</u>	Польща	https://mfa.gov.ua/ua/press-center/news/63868-mzs-ukrajini-ta-polyshhi-posilyuvatimuty-vzajemodiju-u-konteksti-deokupaciji-ar-krim
85	30.03. 2013	<u>Стратегічний діалог між Україною та Туреччиною набуває вагомості практичної складової</u>	Туреччина	https://mfa.gov.ua/ua/press-center/news/64004-strategichnij-dialog-mizh-ukrajinoju-ta-turechchinoju-nabuvaje-vagomoji-praktichnoji-skladovoji

86	05.04. 2018	<u>Відбулася зустріч заступника Міністра закордонних справ України Василя Боднара з делегацією депутатів Групи дружби «Франція-Україна» Національних зборів Франції</u>	Франція	https://mfa.gov.ua/ua/press-center/news/64124-vidbulasya-zustrich-zastupnika-ministra-zakordonnih-sprav-ukrajini-vasilya-bodnara-z-delegacijeju-deputativ-grupi-druzhibi-francija-ukrajina-nacionalynih-zboriv-franciji
87	11.04. 2018	Павло Клімкін перебуває з офіційним візитом у Македонії	Македонія	https://mfa.gov.ua/ua/press-center/news/64226-pavlo-klimkin-perebuvaje-z-oficijnim-vizitom-u-makedoniji
88	13.04. 2018	Словаччина продовжуватиме надавати підтримку Україні, зокрема, у питанні досягнення миру та безпеки	Словаччина	https://mfa.gov.ua/ua/press-center/news/64261-slovachchina-prodovzhuvatime-nadavati-pidtrimku-ukrajini-zokrema-u-pitanni-dosyagnennya-miru-ta-bezpeki
89	18.04. 2018	<u>Україна і Туреччина інтенсифікують міжпарламентський діалог</u>	Туреччина	https://mfa.gov.ua/ua/press-center/news/64354-ukrajina-i-turechchina-intensifikujujuty-mizhparlamentsykyj-dialog
90	24.04. 2018	<u>Заступник Міністра закордонних справ України Олена Зеркаль прийняла новопризначеного Посла Великого Герцогства Люксембург в Україні Жерара Філіпса</u>	Люксембург	https://mfa.gov.ua/ua/press-center/news/64497-zastupnik-ministra-zakordonnih-sprav-ukrajini-olena-zerkaly-prijnyala-novopriznachenogo-posla-velikogo-gercogstva-lyuksemburg-v-ukrajini-zherara-filipsa
91	26.04. 2018	<u>Павло Клімкін перебуває з візитом в Туреччині</u>	Туреччина	https://mfa.gov.ua/ua/press-center/news/64519-pavlo-klimkin-perebuvaje-z-vizitom-v-turechchini

92	27.04. 2018	<u>Україна та Чеська Республіка відзначили взаємний інтерес у розбудові двостороннього співробітництва</u>	Чехія	https://mfa.gov.ua/ua/press-center/news/64586-ukrajina-ta-chesyka-respublika-vidznachili-vzajemnij-interesu-rozbudovi-dvostoronnyogo-spivrobitnictva
93	29.04. 2018	<u>Офіційний візит Павла Клімкіна до Єгипту</u>	Єгипет	https://mfa.gov.ua/ua/press-center/news/64601-oficijnij-vizit-pavla-klimkina-do-jegiptu
94	04.05. 2018	<u>Зустріч Заступника Міністра закордонних справ України Сергія Кислиці з Послом Японії в Україні Шігекі Сумі</u>	Японія	https://mfa.gov.ua/ua/press-center/news/64711-zustrich-zastupnika-ministra-zakordonnih-sprav-ukrajini-sergija-kislitsi-z-poslom-japoniji-v-ukrajini-shigeki-sumi
95	14.05. 2018	<u>Норвегія залишається відданим партнером України на шляху її європейських та євроатлантичних прагнень - Державний секретар МЗС Норвегії</u>	Норвегія	https://mfa.gov.ua/ua/press-center/news/64918-norvegija-zalishajetysya-viddanim-partnerom-ukrajini-na-shlyahu-iji-jevropejsykih-ta-jevroatlantichnih-pragnenyderzhavnij-sekretar-ministerstva-zakordonnih-sprav-norvegiji
96	19.05. 2018	<u>Павло Клімкін здійснить офіційний візит до Республіки Кенія</u>	Кенія	https://mfa.gov.ua/ua/press-center/news/65110-pavlo-klimkin-zdijsnity-oficijnij-vizit-do-respubliki-kenija
97	29.05. 2018	<u>Павло Клімкін перебуває з робочим візитом у Нью-Йорку</u>	США	https://mfa.gov.ua/ua/press-center/news/65269-working-visit-of-minister-pavlo-klimkin-to-new-york

98	31.05. 2018	<u>Заступник Міністра закордонних справ України Сергій Кислиця прийняв Посла Ісламської Республіки Іран в Україні Мохаммада Бехешті-Монфареда</u>	Іран	https://mfa.gov.ua/ua/press-center/news/65370-deputy-minister-for-foreign-affairs-of-ukraine-sergiy-kyslytsia-met-with-ambassador-of-the-islamic-republic-of-iran-to-ukraine-mohammad-beheshti-monfared
99	08.06. 2018	<u>Міністр закордонних справ України здійснив візит до Туреччини</u>	Туреччина	https://mfa.gov.ua/ua/press-center/news/65470-ministr-zakordonnih-sprav-ukrajini-v-ankari-ukrajina-je-bagatonacionalnoju-derzhavoju-i-musulymani-je-nevidjemnoju-chastinoju-nashogo-narodu
100	12.06. 2018	<u>Заступник Міністра закордонних справ Сергій Кислиця зустрівся з Послом Бразилії в Україні Освальдо Біато</u>	Бразилія	https://mfa.gov.ua/ua/press-center/news/65542-zastupnik-ministra-zakordonnih-sprav-sergij-kislicya-zustrivsya-z-poslom-braziliji-v-ukrajini-osvalydo-biato
101	18.06. 2018	<u>18-19 червня Міністр закордонних справ Павло Клімкін перебуватиме з робочим візитом в Державі Ізраїль</u>	Ізраїль	https://mfa.gov.ua/ua/press-center/news/65639-18-19-cheravnja-ministr-zakordonnih-sprav-pavlo-klimkin-perebuvatime-z-robochim-vizitom-v-derzhavi-izrajily
102	22.06. 2018	<u>Українські та угорські міністри обговорили питання імплементації Закону України «Про освіту»</u>	Угорщина	https://mfa.gov.ua/ua/press-center/news/65769-ukrajinsyky-ta-ugorsyky-ministri-obgovorili-pitannya-implimentaciji-zakonu-ukrajini-pro-osvitu
103	26.06. 2018	<u>26-27 червня 2018 року Павло Клімкін здійснить робочий візит до Данії</u>	Данія	https://mfa.gov.ua/ua/press-center/news/65822-26-27-cheravnja-2018-roku-pavlo

				klimkin-zdijsnity-robochij-vizit-do-daniji
104	27.06. 2018	<u>Павло Клімкін відвідає Ірландію з офіційним візитом</u>	Ірландія	https://mfa.gov.ua/ua/press-center/news/65930-pavlo-klimkin-vidvidaje-irlandiju-z-oficijnim-vizitom
105	24.07. 2018	<u>У Києві відбувся Регіональний семінар Європейського Союзу з питань контролю за експортом озброєнь</u>	ЄС	https://mfa.gov.ua/ua/press-center/news/66398-u-kijevi-vidbuvsya-regionalnij-seminar-jevropijsykogo-sojuzu-z-pitany-kontrolyu-za-jeksportom-ozbrojeny
106	26.07. 2018	<u>Італія підтверджує підтримку суверенітету та територіальної цілісності України</u>	Італія	https://mfa.gov.ua/ua/press-center/news/66429-italy-confirms-support-of-the-sovereignty-and-territorial-integrity-of-ukraine
107	16.08. 2018	<u>Павло Клімкін провів зустріч з Державним Міністром закордонних справ ОАЕ Анваром Гаргашем</u>	ОАЕ	https://mfa.gov.ua/ua/press-center/news/66620-pavlo-klimkin-met-with-minister-of-state-for-foreign-affairs-of-the-united-arab-emirates-dr-anwar-gargash
108	23.08. 2018	<u>Україна та Словаччина інтенсифікують співпрацю у реалізації конкретних проектів</u>	Словаччина	https://mfa.gov.ua/ua/press-center/news/66802-ukrajina-ta-slovachchina-intensifikujuty-spivpracyu-u-realizaciji-konkretnih-projektiv
109	06.09. 2018	<u>Павло Клімкін здійснить робочий візит до Канади</u>	Канада	https://mfa.gov.ua/ua/press-center/news/66991-pavlo-klimkin-zdijsnity-robochij-vizit-do-kanadi
110	12.09. 2018	<u>Заступник Міністра Василь Боднар провів зустріч з депутатом Німецького Бундестагу Діркком Візе</u>	Німеччина	https://mfa.gov.ua/ua/press-center/news/67132-zastupnik-ministra-vasily-bodnar-proviv-zustrich-z-deputatom-nimecykogo-bundestagu-dirkom-vize

111	20.09. 2018	<u>Заступник Міністра закордонних справ України Сергій Кислиця провів зустріч із Головою Комітету у закордонних справах Парламенту Естонської Республіки Марком Міхельсоном</u>	Естонія	https://mfa.gov.ua/ua/press-center/news/67286-zastupnik-ministra-zakordonnih-sprav-ukrajini-sergij-kislicya-proviv-zustrichiz-golovoju-komitetu-u-zakordonnih-spravah-parlamentu-jestonsykoji-respubliki-markom-mikhelysonom
112	25.09. 2018	<u>Павло Клімкін зустрівся з Першим заступником Державного секретаря США Джоном Салліваном</u>	США	https://mfa.gov.ua/ua/press-center/news/67382-pavlo-klimkin-zustrivsvya-z-pershim-zastupnikom-derzhavnogo-sekretarya-ssha-dzhonom-sallivanom
113	27.09. 2018	Павло Клімкін провів зустріч із Віце-Прем'єр-міністром, Міністром закордонних справ Соціалістичної Республіки В'єтнаму Фам Бінь Мінем	В'єтнам	https://mfa.gov.ua/ua/press-center/news/67422-pavlo-klimkin-held-a-meeting-with-deputy-prime-minister-and-minister-of-foreign-affairs-of-the-socialist-republic-of-vietnam-mr-pham-binh-minh
114	03.10. 2018	<u>Глави зовнішньополітичних відомств України і Молдови підтвердили готовність до активізації двостороннього та багатостороннього співробітництва</u>	Молдова	https://mfa.gov.ua/ua/press-center/news/67559-glavi-zovnishnyopolitichnih-vidomstv-ukrajini-i-moldovi-pidtverdili-gotovnisty-do-aktivizaciji-dvostoronnyogo-ta-bagatostoronnyogo-spivrobitnictva
115	15.10. 2018	<u>Міністр закордонних справ України Павло Клімкін зустрівся з Генеральним секретарем НАТО Єнсом Столтенбергом</u>	НАТО	https://mfa.gov.ua/ua/press-center/news/67817-ministr-zakordonnih-sprav-ukrajini-pavlo-klimkin-zustrivsvya-z-generalynim-sekretarem-nato-jensom-stoltenbergom

116	22.10. 2018	<u>Павло Клімкін здійснить робочий візит до Республіки Польща</u>	Польща	https://mfa.gov.ua/ua/press-center/news/67975-pavlo-klimkin-zdijsnity-robochij-vizit-dorespubliki-polyshha
117	12.11. 2018	<u>Україна та США поглиблюють співробітництво в енергетичній сфері</u>	США	https://mfa.gov.ua/ua/press-center/news/68481-ukrajina-ta-ssha-pogliblyujuty-spivrobitnictvo-v-jenergetichnij-sferi
118	14.11. 2018	<u>Павло Клімкін відвідає Сполучені Штати Америки з робочим візитом</u>	США	https://mfa.gov.ua/ua/press-center/news/68537-pavlo-klimkin-vidvidaje-spolucheni-shtati-ameriki-z-robochim-vizitom
119	17.11. 2018	<u>У Вашингтоні відбулося засідання Комісії стратегічного партнерства Україна – США. Спільна заява</u>	США	https://mfa.gov.ua/ua/press-center/news/68612-u-vashingtoni-vidbulosya-zasidannya-komisiji-strategichnogo-partnerstva-ukrajina--ssha-spilyna-zajava
120	19.11. 2018	<u>Павло Клімкін перебуватиме з робочим візитом у Республіці Австрія</u>	Австрія	https://mfa.gov.ua/ua/press-center/news/68667-pavlo-klimkin-perebuvatime-z-robochim-vizitom-u-respublici-avstrija
121	21.11. 2018	<u>Заступник Міністра закордонних справ з питань європейської інтеграції Олена Зеркаль зустрілася з послами держав-членів ЄС, які опікуються питаннями «Східного партнерства»</u>	ЄС	https://mfa.gov.ua/ua/press-center/news/68706-zastupnik-ministra-zakordonnih-sprav-z-pitany-jevropejsykoji-integraciji-olena-zerkaly-zustrilasya-z-poslami-derzhav-chleniv-jes-jaki-opikujutysya-pitannjami-skhidnogo-partnerstva
122	28.11. 2018	<u>Заступник Міністра Сергій Кислиця прийняв Посла Ізраїлю в Україні Джоела Ліона</u>	Ізраїль	https://mfa.gov.ua/ua/press-center/news/69027-zastupnik-ministra-sergij-kislicya-prijnyav-posla-izrajilyu-v-ukrajini-dzhoelaliona

123	06.12. 2018	<u>Міністри закордонних справ ЄС запросили Главу МЗС України на своє засідання для обговорення допомоги Україні у протидії агресії Росії в Азовському та Чорному морі</u>	ЄС	https://mfa.gov.ua/ua/press-center/news/69208-ministri-zakordonnih-sprav-jes-zaprosili-glavu-mzs-ukrajini-na-svoje-zasidannya-dlya-obgovorennja-dopomogi-ukrajini-u-protidiji-agresiji-rosiji-v-azovsykomu-ta-chornomu-mori
124	07.12. 2018	<u>Зустріч глав МЗС України та Італії Павла Клімкіна та Енцо Моаверо-Міланезі</u>	Італія	https://mfa.gov.ua/ua/press-center/news/69240-zustrich-glav-mzs-ukrajini-ta-italiji-pavla-klimkina-ta-jenco-moavero-milanezi
125	19.12. 2018	<u>Заступник Міністра закордонних справ України Василь Боднар прийняв Посла Турецької Республіки в Україні Йонета Джана Тезеля</u>	Туреччина	https://mfa.gov.ua/ua/press-center/news/69519-zastupnik-ministra-zakordonnih-sprav-ukrajini-vasily-bodnar-prijnyav-posla-turecykoji-respubliki-v-ukrajini-joneta-dzhana-tezelya
126	28.12. 2018	<u>Заступник Міністра закордонних справ Сергій Кислиця прийняв Посла Японії Шігекі Сумі</u>	Японія	https://mfa.gov.ua/ua/press-center/news/69712-zastupnik-ministra-zakordonnih-sprav-sergij-kislicya-prijnyav-posla-japoniji-shigeki-sumi
127	09.01. 2019	<u>Павло Клімкін здійснить робочий візит до Литовської Республіки</u>	Литва	https://mfa.gov.ua/ua/press-center/news/69806-pavlo-klimkin-zdijsnity-robochij-vizit-do-litovsykoji-respubliki
128	22.01. 2019	<u>Україна та Македонія домовились активізувати політичний діалог та економічну взаємодію</u>	Македонія	https://mfa.gov.ua/ua/press-center/news/70034-ukrajina-ta-makedonija-domovilisj-aktivizuvati-politichnij-dialog-ta-jekonomichnu-vzajemodiju

129	23.01. 2019	<u>Заступник Міністра закордонних справ України Сергій Кислиця здійснив візит до Китайської Народної Республіки</u>	Китай	https://mfa.gov.ua/ua/press-center/news/70062-zastupnik-ministra-zakordonnih-sprav-ukrajini-sergij-kislicya-zdijsniv-vizit-do-kitajskoj-narodnoj- respubliki
130	28.01. 2019	<u>Україна і Чехія розробляють нові формати поглиблення співробітництва</u>	Чехія	https://mfa.gov.ua/ua/press-center/news/70165-ukrajina-i-chehija-rozroblyajuty-novi-formati-pogliblennya-spivrobotnictva
131	08.02. 2019	<u>Велика Британія має рішучий намір і надалі підтримувати Україну - Державний міністр з питань міжнародного розвитку Харрієтт Болдвін</u>	Велика Британія	https://mfa.gov.ua/ua/press-center/news/70369-the-united-kingdom-is-determined-to-continue-to-support-ukrainethe-state-minister-for-international-development-of-the-uk-harriett-baldwin
132	14.02. 2019	<u>Міністр закордонних справ України Павло Клімкін здійснить робочий візит до Федеративної Республіки Німеччина</u>	Німеччина	https://mfa.gov.ua/ua/press-center/news/70477-ministr-zakordonnih-sprav-ukrajini-pavlo-klimkin-zdijsnity-robochij-vizit-do-federativnoji-respubliki-nimechchina
133	21.02. 2019	<u>Заступник міністра закордонних справ України Сергій Кислиця прийняв Надзвичайного і Повноважного Посла Держави Ізраїль</u>	Ізраїль	https://mfa.gov.ua/ua/press-center/news/70652-deputy-foreign-minister-sergiy-kyslytsya-received-the-ambassador-extraordinary-and- plenipotentiary-of-the-state-of-israel-to-ukraine-joel-lyon

134	06.03. 2019	<u>Міністр закордонних справ України Павло Клімкін провів зустріч із Заступником Державного секретаря США з політичних питань Девідом Хейлом</u>	США	https://mfa.gov.ua/ua/press-center/news/70960-ministr-zakordonnih-sprav-ukrajini-pavlo-klimkin-proviv-zustrich-iz-zastupnikom-derzhavnogo-sekretarya-ssha-z-politichnih-pitany-devidom-gejлом
135	12.03. 2019	<u>В МЗС відбулася зустріч, присвячена питанням координації діяльності міністерств і відомств України з організаціями системи ООН</u>	ООН	https://mfa.gov.ua/ua/press-center/news/71075-v-mzs-vidbulasya-zustrich-prisvyachena-pitannjam-koordinaciji-dijalynosti-ministerstv-i-vidomstv-ukrajini-z-organizacijami-sistemi-oon
136	29.03. 2019	<u>«Велика Британія продовжуватиме підтримувати Україну, насамперед у справі зміцнення обороноздатності держави»</u>	Велика Британія	https://mfa.gov.ua/ua/press-center/news/71507-britain-will-continue-to-support-ukraine-first-of-all-in-strengthening-the-defense-capabilities-of-the-state
137	10.04. 2019	<u>64-те засідання Спільної українсько-молдовської демаркаційної комісії</u>	Молдова	https://mfa.gov.ua/ua/press-center/news/71778-64-te-zasidannya-spilynoji-ukrajinsyko-moldovsykoji-demarkacijnoji-komisiji
138	16.04. 2019	<u>Заступник Міністра закордонних справ України Сергій Кислиця прийняв новопризначену Представницю Програми розвитку ООН в Україні Д.Герчеву</u>	ООН	https://mfa.gov.ua/ua/press-center/news/71896-deputy-minister-for-foreign-affaires-of-ukraine-sergiy-kyslytsya-received-newly-appointed-representative-of-the-united-nations-development-programme-in-ukraine-dafina-gercheva

139	18.04. 2019	<u>Україна та Японія уклали міжурядову Угоду про надання гранту на закупівлю для Національної суспільної телерадіокомпанії України обладнання на суму понад 2 млн. дол. США</u>	Японія	https://mfa.gov.ua/ua/press-center/news/71934-ukrajina-ta-japonija-uklali-mizhuryadovu-ugodu-pro-nadannya-grantu-na-zakupivlyu-dlya-nacionalnoji-suspilnoji-teleradiokompaniji-ukrajini-obladnannya-na-sumu-ponad-2-mln-dol-ssha
140	24.04. 2019	<u>Заява МЗС України щодо провокативного та злочинного рішення Кремля про видачу російських паспортів громадянам України на окупованих територіях</u>	Росія	https://mfa.gov.ua/ua/press-center/news/72086-zajava-mzs-ukrajini-shhodo-provokativnogo-ta-zlochinnogo-rishennya-kremlya-pro-vidachu-rosijsykih-pasportiv-gromadyanam-ukrajini-na-okupovanih-teritorijah
141	26.04. 2019	<u>Заступник Міністра Єгор Божок зустрівся з Головою Представництва НАТО в Україні Александром Вінніковим</u>	НАТО	https://mfa.gov.ua/ua/press-center/news/72260-zastupnik-ministra-jegor-bozhok-zustrivsvya-z-golovoju-predstavnictva-nato-v-ukrajini-aleksandrom-vinnikovim
142	03.05. 2019	<u>Робочий візит заступника Міністра закордонних справ України В.Боднара до Чехії</u>	Чехія	https://mfa.gov.ua/ua/press-center/news/72258-rozpochavsya-robochij-vizit-zastupnika-ministra-zakordonnih-sprav-ukrajini-vbodnara-do-chehiji
143	10.05. 2019	<u>Заступник Міністра Єгор Божок провів зустріч з Послом Японії Такаші Кураї</u>	Японія	https://mfa.gov.ua/ua/press-center/news/72456-zastupnik-ministra-jegor-bozhok-proviv-zustrich-z-poslom-japoniji-takashi-kurai

144	17.05. 2019	<u>Виступ Глави української делегації, Заступника Міністра закордонних справ України Сергія Кислиці на 129-ому засіданні Комітету міністрів Ради Європи</u>	Рада Європи	https://mfa.gov.ua/ua/press-center/news/72598-statement-by-head-of-the-ukrainian-delegation-deputy-minister-for-foreign-affairs-of-ukraine-mr-sergiy-kyslytsya-at-the-129th-session-of-the-committee-of-ministers-of-the-council-of-europe
145	25.05. 2019	<u>Відбулися політичні консультації між зовнішньополітичними відомствами України та Республіки Корея</u>	Корея	https://mfa.gov.ua/ua/press-center/news/72881-political-consultations-between-foreign-ministries-of-ukraine-and-the-republic-of-korea
146	10.06. 2019	<u>Заступник Міністра Сергій Кислиця прийняв Посла Республіки Чилі в Республіці Польща (за сумісництвом в Україні) Хуліо Браво Юбіні</u>	Чилі	https://mfa.gov.ua/ua/press-center/news/73121-deputy-minister-for-foreign-affairs-of-ukraine-sergiy-kyslytsya-hold-the-meeting-with-ambassador-of-the-republic-of-chile-in-the-republic-of-poland-with-concurrent-accreditation-to-ukraine-julio-bravo-yubini
147	21.06. 2019	<u>Візит в Україну Голови Військового комітету ЄС генерала Клаудіо Граціано 20-22 червня 2019 року</u>	ЄС	https://mfa.gov.ua/ua/press-center/news/73341-vizit-v-ukrajini-golovi-vijskovogo-komitetu-jes-general-a-klaudio-graciano-20-22-cherვნя-2019-roku
148	05.07. 2019	<u>Заступник Міністра закордонних справ України Сергій Кислиця прийняв Директора Департаменту у європейських справах МЗС Королівства Таїланд Сасівата Вонгсінсавата</u>	Таїланд	https://mfa.gov.ua/ua/press-center/news/73654-zastupnik-ministra-zakordonnih-sprav-ukrajini-sergij-kislicya-prijnyav-direktora-departamentu-u-jevropejsykih-spravahmzs-sasivata-vongsinavata

				korolivstva-tajiland-sasivata-vongsinsavata
149	10.07. 2019	<u>Заступник Міністра Єгор Божок прийняв делегацію Міністерства оборони США</u>	США	https://mfa.gov.ua/ua/press-center/news/73776-deputy-minister-egor-bozhok-received-a-delegation-from-the-us-department-of-defense
150	28.07. 2019	<u>Коментар МЗС України у зв'язку з черговим неузгодженим з Україною відвіданням російською делегацією на чолі з Д.Медведєвим тимчасово окупованих АР Крим і м. Севастополь</u>	Росія	https://mfa.gov.ua/ua/press-center/news/74092-komentar-mzs-ukrajiniu-zvjazku-z-chergovim-neuzgodzhenim-z-ukrajinsykoju-storonoju-vidvidannjam-rosijsykoju-delegacijeju-na-choli-z-dmedvedevim-timchasovo-okupovanih-avtonomnoji-respubliki-krim-i-m-sevastopoly
151	15.08. 2019	<u>Заступник Міністра Олена Зеркаль прийняла Надзвичайного і Повноважного Посла Королівства Нідерланди в Україні Едуарда Хукса</u>	Нідерланди	https://mfa.gov.ua/ua/press-center/news/74258-zastupnik-ministraolena-zerkaly-prijnyala-nadzvichajnego-i-povnovazhnogo-posla-korolivstva-niderlandi-v-ukrajini-jeduarda-khuksa
152	20.08. 2019	<u>«Франція приділяє велику увагу співпраці з Україною», – новопризначений Посол Французької Республіки Етьєн де Монтень де Понсен</u>	Франція	https://mfa.gov.ua/ua/press-center/news/74308-francija-bridilyaje-veliku-uvagu-spivpraci-z-ukrajinoju--novopriznachenij-posol-francuzykoji-respubliki-jetyjen-de-monteny-de-ponsen
153	02.09. 2019	<u>Заступник Міністра закордонних справ України Сергій Кислиця взяв участь у Азійській конференції ОБСЄ</u>	ОБСЄ	https://mfa.gov.ua/ua/press-center/news/74575-zastupnik-ministra-zakordonnih-sprav-ukrajini-sergij-kislicya-vzyav-

				uchasty-u-azijsykyj-konferenciji-obse
154	06.09. 2019	<u>Міністр закордонних справ Молдови відвідає Україну з візитом</u>	Молдова	https://mfa.gov.ua/ua/press-center/news/74629-ministr-zakordonnih-sprav-moldovi-vidvidaje-ukrajinu-z-vizitom
155	12.09. 2019	Новопризначений Посол ЄС заявив про підтримку євроінтеграційних прагнень України	ЄС	https://mfa.gov.ua/ua/press-center/news/74782-novopriznachenij-posol-jes-zajaviv-pro-pidtrimku-jevointegracijnih-pragneny-ukrajini
156	24.09. 2019	<u>Заступник Міністра закордонних справ України Сергій Кислиця в Раді ООН з прав людини закликав РФ дотримуватися міжнародного права на окупованих нею українських територіях</u>	Росія	https://mfa.gov.ua/ua/press-center/news/74955-zastupnik-ministra-zakordonnih-sprav-ukrajini-sergij-kislicya-v-radi-oon-z-prav-lyudini-zaklikav-rf-dotrimuvatisya-mizhnarodnogo-prava-na-okupovanih-neju-ukrajinsykih-teritorijah
157	26.09. 2019	Міністр закордонних справ України В.Пристайко провів зустріч з Генеральним секретарем ОБСЄ Т.Гремінгером	ОБСЄ	https://mfa.gov.ua/ua/press-center/news/74969-ministr-zakordonnih-sprav-ukrajini-vpristajko-proviv-zustrich-z-generalynim-sekretarem-obse-tgremingerom
158	27.09. 2019	<u>Заступник міністра закордонних справ України Сергій Кислиця прийняв Надзвичайного і Повноважного Посла Держави Ізраїль в Україні Йоеля Ліона</u>	Ізраїль	https://mfa.gov.ua/ua/press-center/news/75034-zastupnik-ministra-zakordonnih-sprav-ukrajini-sergij-kislicya-prijnyav-nadzvichajnogo-i-povnovazhnogo-posla-derzhavi-izrajily-v-ukrajini-jojelya-liona

159	01.10. 2019	<u>Заступник Міністра Сергій Кислиця прийняв Посла Японії Такаші Кураї</u>	Японія	https://mfa.gov.ua/ua/press-center/news/75083-zastupnik-ministra-sergij-kislicya-prijnyav-posla-japoniji-takashi-kurai
160	09.10. 2019	<u>Україну відвідає Міністр закордонних справ Королівства Нідерланди Стеф Блок</u>	Нідерланди	https://mfa.gov.ua/ua/press-center/news/75225-ukrajinu-vidvidaje-ministr-zakordonnih-sprav-korolivstva-niderlandi-stef-blok
161	29.10. 2019	<u>Візит Північноатлантичної Ради НАТО в Україну</u>	НАТО	https://mfa.gov.ua/ua/press-center/news/75599-vizit-pivnichnoatlantichnoji-radi-nato-v-ukrajinu
162	07.11. 2019	<u>Заступник Міністра Сергій Кислиця прийняв помічника Заступника Міністра закордонних справ Канади Пітера МакДугалла</u>	Канада	https://mfa.gov.ua/ua/press-center/news/75801-zastupnik-ministra-sergij-kislicya-prijnyav-pomichnika-zastupnika-ministra-zakordonnih-sprav-kanadi-pitera-makdugalla
163	29.11. 2019	<u>Заступник Міністра закордонних справ України Єгор Божок прийняв Посла Швеції в Україні Тобіаса Тиберга</u>	Швеція	https://mfa.gov.ua/ua/press-center/news/76305-zastupnik-ministra-zakordonnih-sprav-ukrajini-jegor-bozhok-prijnyav-posla-shveciji-v-ukrajini-tobiasa-tiberga
164	02.12. 2019	<u>Міністр закордонних справ України Вадим Пристайко перебуватиме з робочим візитом в Лондоні</u>	Велика Британія	https://mfa.gov.ua/ua/press-center/news/76351-ministr-zakordonnih-sprav-ukrajini-vadim-pristajko-perebuvatime-z-robochim-vizitom-v-londoni

165	05.12. 2019	<u>Вадим Пристайко зустрівся з Високим представником ЄС із закордонних справ і безпекової політики Жозепом Боррелем</u>	ЄС	https://mfa.gov.ua/ua/press-center/news/76422-vadim-pristajko-zustrivsvya-z-visokim-predstavnikom-jes-iz-zakordonnih-sprav-i-bezpekovoji-politiki-zhozepom-borrelem
166	06.12. 2019	<u>У рамках 26-го засідання РМЗС ОБСЄ відбулася зустріч Міністрів закордонних справ України та Польщі</u>	Польща	https://mfa.gov.ua/ua/press-center/news/76443-uramkah-26-go-zasidannya-rmzs-obse-vidbulasya-zustrich-ministriv-zakordonnih-sprav-ukrajini-ta-polyshhi
167	19.05. 2019	<u>19-20 грудня Міністр закордонних справ України Вадим Пристайко здійснить робочий візит до Німеччини</u>	Польща	https://mfa.gov.ua/ua/press-center/news/76695-19-20-grudnya-ministr-zakordonnih-sprav-ukrajini-vadim-pristajko-zdijsnity-robochij-vizit-do-nimechchini
168	21.12. 2019	<u>Міністр закордонних справ України Вадим Пристайко здійснив перший офіційний візит до Берліна</u>	Німеччина	https://mfa.gov.ua/ua/press-center/news/76740-ministr-zakordonnih-sprav-ukrajini-vadim-pristajko-zdijsnivpershij-oficijnij-vizit-do-berlina
169	27.12. 2019	<u>Заступник Міністра Сергій Кислиця прийняв Посла КНР в Україні Ду Вея у зв'язку із закінченням його дипломатичної місії</u>	КНР	https://mfa.gov.ua/ua/press-center/news/76795-zastupnik-ministra-sergij-kislicya-prijnyav-posla-knr-v-ukrajini-du-veja-u-zvjazku-iz-zakinchennyam-jogo-diplomatichnoji-misiji

Додаток 3 . Новини з сайту МЗС Грузії.

№	Дата	Подія	Об'єкт взаємодії	Посилання
1	25.05.2017	У Копенгагені відбувся урочистий захід, присвячений 25-й річниці встановлення дипломатичних відносин між Грузією та Данією.	Данія	http://www.mfa.gov.ge/News/kopenhagenshi-saqartvelo-danias-shoris-diplomatiur.aspx?CatID=5
2	08.06.2017	Тимчасовий повірений у справах Грузії в Ірландії Джордж Зурабашвілі провів зустріч з ірландським депутатом Європарламенту Брайаном Хейсом	Ірландія	http://www.mfa.gov.ge/News/irlandiashi-saqartvelos-saqmeta-droebiti-rcmun-(1).aspx?CatID=5
3	09.06.2017	З нагоди 25-ї річниці встановлення дипломатичних відносин між Грузією та Республікою Болгарія Посольство Грузії провело тематичну фотовиставку	Болгарія	http://www.mfa.gov.ge/News/saqartvelo-bulgaretis-diplomatiur-urtiertobis-25.aspx?CatID=5
4	09.06.2017	Урочистий прийом, присвячений 25-й річниці дипломатичних відносин між Грузією та Кіпром, відбувся в Нікосії.	Кіпр	http://www.mfa.gov.ge/News/kviprosshi-saqartvelos-damoukideblobis-dge-dasasa.aspx?CatID=5
5	09.06.2017	У рамках 25-ї річниці дипломатичних відносин між Грузією та Бельгією у Брюсселі відбувся концерт грузинської класичної музики та грузинської поліфонії.	Бельгія	http://www.mfa.gov.ge/News/bruiuselshi-saqartvelos-damoukideblobis-dgisa-dasasa.aspx?CatID=5
6	10.06.2017	<u>Святкування 25-ї річниці встановлення дипломатичних відносин між Грузією та Індією до Дня незалежності в Індії</u>	Індія	http://www.mfa.gov.ge/News/indiaetshi-saqartvelos-damoukideblobis-dgisadmi-da.aspx?CatID=5
7	14.06.2017	Почесний консул Грузії в Республіці Перу організував прийом, присвячений Дню незалежності Грузії та грузинському кінофестивалю.	Перу	http://www.mfa.gov.ge/News/limashi-saqartvelos-damoukideblobisa-agdgenisa-da.aspx?CatID=5

8	16.06. 2017	День незалежності Грузії та 25-та річниця дипломатичних відносин між Грузією та КНР	КНР	http://www.mfa.gov.ge/News/saqartvelos-damoukideblobis-dgeda-saqartvelo-chin.aspx?CatID=5
9	16.06. 2017	<u>Угорсько-грузинський бізнес-форум пройшов у Будапешті</u>	Угорщина	http://www.mfa.gov.ge/News/budapeshtsi-ungret%E2%80%93saqartvelo-biznes-forumi-gaim.aspx?CatID=5
10	17.06. 2017	3 ініціативи Посольства Грузії в Канаді розпочався цикл просування грузинських вечорів.	Канада	http://www.mfa.gov.ge/News/torontoshi-qartuli-sagamogaimarta.aspx?CatID=5
11	06.09. 2017	25-річчя дипломатичних відносин Грузії та Німеччини було відзначено на Бранденбурзькому регіональному земельному парламенті.	Німеччина	http://www.mfa.gov.ge/News/%E2%80%8Bgermaniashi-saqartvelo-germaniis-diplomatiuri-urt.aspx?CatID=5
12	12.09. 2017	<u>Святкування 25-тої річниці грузинсько-німецького правового діалогу відбулася у Бремен</u>	Німеччина	http://www.mfa.gov.ge/News/qbremenshi-qartul-germanuliclisadmi-midzgvnili-g.aspx?CatID=5
13	20.09. 2017	<u>Перший офіційний візит Посла Грузії у Великобританії до Шотландії</u>	Шотландія	http://www.mfa.gov.ge/News/did-britanetshi-saqartvelo-elchispirveli-oficial.aspx?CatID=5
14	25.09. 2017	Надзвичайний і Повноважний Посол Грузії Зураб Алексидзе відвідав Манілу, столицю Республіки Філіппін, де він відзначатиме 25-ту річницю встановлення дипломатичних відносин між Грузією та Філіппінами.	Філіппіни	http://www.mfa.gov.ge/News/saqartvelo%E2%80%93filipinebsshoris-diplomatiuri-urtiarto.aspx?CatID=5
15	28.09. 2017	Посол Грузії в Малайзії Ніколом Абхазія вручив копію своїх повноважень заступнику керівника Управління протоколу Міністерства закордонних справ Малайзії, пану Дато Ешрі Муді.	Малайзія	http://www.mfa.gov.ge/News/saqartvelo-elchma-malaiziis-sagareo-saqmeta-samin.aspx?CatID=5

16	29.09. 2017	Посол Грузії у Королівстві Іспанія та обраний Генеральним секретарем Світової організації туризму Зураб Пололікашвілі зустрівся з президентом Аргентини Мауріціо Макри.	Аргентина	http://www.mfa.gov.ge/News/zurab-pololikashvili-argentinis-prezidents-shekhvd.aspx?CatID=5
17	30.09. 2017	25-ту річницю шведсько-грузинських дипломатичних відносин було організовано Товариством закордонних відносин Університету Орбу, Швеція, з публічною лекцією Надзвичайного та Повноважного Посла Грузії в Королівстві Швеція Малхаза Какабадзе.	Швеція	http://www.mfa.gov.ge/News/orbrus-universitetshi-shvedet-saqartvelos-diploma.aspx?CatID=5
18	01.10. 2017	Надзвичайний і Повноважний Посол Грузії в Чорногорії (з резиденцією в Будапешті) Заза Канделакі відвідав робочу поїздку до Чорногорії.	Чорногорія	http://www.mfa.gov.ge/News/saqartvelos-elchmamonenegrostan-uvizomimosvli.aspx?CatID=5
19	02.10. 2017	Надзвичайний та Повноважний Посол Грузії у Сполученому Королівстві Великобританії та Північної Ірландії Тамар Беручашвілі здійснив свій перший офіційний візит до Гібралтару.	Гібралтар	http://www.mfa.gov.ge/News/did-britanetshi-saqartvelo-elchipirveli-oficialur.aspx?CatID=5
20	03.10. 2017	Надзвичайний і Повноважний Посол Грузії в Сполучених Штатах Америки Девід Бакрадзе в штаті Пенсільванія відвідав Філадельфію.	США	http://www.mfa.gov.ge/News/amerikis-sheertebul-shtatebshis-saqartvelos-elchid.aspx?CatID=5
21	04.10. 2017	Посол Грузії в Королівстві Іспанія та обраний Генеральний секретар Світової організації туризму Зураб Пололікашвілі зустрівся з президентом Уругваю Табаре Васкесом.	Монтевідео	http://www.mfa.gov.ge/News/zurab-pololikashvili-urugvais-prezidents-shekhvda.aspx?CatID=5
22	10.10. 2017	Надзвичайний і Повноважний Посол Грузії в Румунії Ніколоз	Румунія	http://www.mfa.gov.ge/News/%E2%80%8Bruminetshi-

		Нікологішвілі вручив повноваження Президенту Румунії.		saqartvelos-sagangebo-da-sruluflebianm.aspx?CatID=5
23	23.10.2017	<u>Посольство приймало високопоставлених гостей, щоб відзначити 25 років дипломатичних відносин між Грузією та Канадою</u>	Канада	http://www.mfa.gov.ge/News/saqartvelosa-da-kanadas-shoris-diplomatiuri-urtier.aspx?CatID=5
24	24.10.2017	Надзвичайний і Повноважний Посол Грузії в Республіці Бразилія, пан Девід Соломон вручив свої повноваження Президенту Федеральної Республіки Бразилія Мішелю Темеру.	Бразилія	http://www.mfa.gov.ge/News/braziliashi-saqartvelos-elchma-rmunebata-sigelebi.aspx?CatID=5
25	27.10.2017	Надзвичайний і Повноважний Посол Грузії в резиденції президента Киргизії відбувся церемонія вручення повноважень президенту Киргизії Алмазбеку Атамбаєву.	Киргизія	http://www.mfa.gov.ge/News/saqartvelos-sagangebo-da-sruluflebianma-elchma-zur.aspx?CatID=5
26	31.10.2017	У рамках відзначення 25-ї річниці дипломатичних відносин між Грузією та Австрійською Республікою	Австрія	http://www.mfa.gov.ge/News/saqartvelosa-da-avstriis-respublikas-shoris-diplom.aspx?CatID=5
27	07.11.2017	Круглий стіл на тему "Східне партнерство: Європейська перспектива Грузії та України" було організовано Посольствами Грузії та України в Республіці Словенія та за підтримки Паневропейського руху Словенії.	Україна	http://www.mfa.gov.ge/News/sliveniashi-gaimarta-mrgvalimagida-temaze-agmosav.aspx?CatID=5
28	14.11.2017	З нагоди завершення дипломатичної місії в Республіці Білорусь Надзвичайний і Повноважний Посол Грузії Давид Котарія зустрівся з Президентом Республіки Білорусь Олександром Лукашенком.	Білорусь	http://www.mfa.gov.ge/News/litvashi-saqartvwgelos-damoukidekblobis-da-litvis-sak.aspx?CatID=5
29	21.11.2017	Надзвичайний і Повноважний Посол Грузії в Республіці Нова Зеландія (з	Нова Зеландія	http://www.mfa.gov.ge/News/saqartvelos-elchma,-giorgi-

		резиденцією в Австралії) Джорджі Долідзе вручив свої повноваження Генеральному губернатору Нової Зеландії.		dolidzem-rcmunebata-sig.aspx?CatID=5
30	01.12.2017	<u>У Литві стартувала низка спільних заходів, присвячених 100-річчю незалежності Грузії та Литовської державності</u>	Литва	http://www.mfa.gov.ge/News/litvashi-saqartvelos-damoukideblobis-da-litvis-sak.aspx?CatID=5
31	05.12.2017	Надзвичайний і Повноважний Посол Грузії в Республіці Перу (з резиденцією у Федеративній Республіці Бразилія) Девід Соломонія вручив свої повноваження Президенту Республіки Перу Педро Пабло Кучинському.	Перу	http://www.mfa.gov.ge/News/saqartvelos-elchma-rcmunebata-sigelebi-gadasca-per.aspx?CatID=5
32	12.12.2017	Посольство Грузії в Кореї організувало прийом, присвячений 25-й річниці встановлення дипломатичних відносин між Грузією та Республікою Корея в готелі "Сеул Хілтон тисячоліття" в Сеулі.	Корея	http://www.mfa.gov.ge/News/saqartvelosa-da-koreas-shoris-diplomatiuri-urtiert.aspx?CatID=5
33	12.01.2018	Надзвичайний і Повноважний Посол Грузії в Грузії Валерій Кварацхелія вручив копії своїх грамот Міністру закордонних справ Білорусі Володимиру Макею.	Білорусь	http://www.mfa.gov.ge/News/saqartvelos-elchma-belarusis-sagareo-saqmeta-minis.aspx?CatID=5
34	19.01.2017	<u>Посол Грузії зустрівся з представниками уряду Гайани</u>	Гайана	http://www.mfa.gov.ge/News/saqartvelos-elchi-gaianas-respublikis-khelisuflebi.aspx?CatID=5
35	02.02.2018	Нещодавно призначений представник Грузії в Відділі ООН в Женеві та інших міжнародних організаціях Віктор Долідзе вручив свої повноваження Генеральному директору Відділу ООН в Женеві.	ООН	http://www.mfa.gov.ge/News/saqartvelos-mudmivma-carmomadgenelma-jenevashi-gae.aspx?CatID=5

36	02.02. 2018	Надзвичайний і Повноважний Посол Грузії в Україні Гела Думбадзе зустрівся з Міністром внутрішніх справ України Арсеном Аваковим	Україна	http://www.mfa.gov.ge/News/saqartvelos-elchi-ukrainashi-geladumbadze-ukraini.aspx?CatID=5
37	05.02. 2018	Надзвичайний і Повноважний Посол Грузії в Республіці Молдова Мераб Антадзе зустрівся з Міністром юстиції Республіки Молдова Олександром Танассом.	Молдова	http://www.mfa.gov.ge/News/saqartvelos-sagangebo-dasruluflebiani-elchis-shek.aspx?CatID=5
38	09.02. 2018	Надзвичайний і Повноважний Посол Грузії в Королівстві Данія та Республіка Ісландія Гігі Гіджадзе зустрівся з міністром закордонних справ Данії Андерсом Самуельсеном.	Данія	http://www.mfa.gov.ge/News/saqartvelos-elchi-daniis-samefos-sagareo-saqmetam.aspx?CatID=5
39	15.02. 2018	Надзвичайний і Повноважний Посол Грузії в Аргентинській Республіці Іраклій Курашвілі вручив копію своїх повноважень міністру закордонних справ Республіки Аргентина, Хорхе Порі.	Аргентина	http://www.mfa.gov.ge/News/saqartvelos-elchma-argentinis-sagareo-saqmetamini.aspx?CatID=5
40	16.02. 2018	<u>Зустріч Посла Грузії з міністром оборони Молдови</u>	Молдова	http://www.mfa.gov.ge/News/saqartvelos-elchis-shekhvedra-moldovas-tavdacvism.aspx?CatID=5
41	19.02. 2017	<u>Посол Грузії в Саудівській Аравії провів зустріч-презентацію з представниками ділових кіл та Королівського товариства</u>	Саудівська Аравія	http://www.mfa.gov.ge/News/saqartvelos-elchma-saudis-arabetshibiznesmenebisa.aspx?CatID=5
42	27.02. 2018	<u>Посол Грузії вручив повноваження Президенту Непалу</u>	Непал	http://www.mfa.gov.ge/News/saqartvelos-elchma-nepalis-prezidents-rcmunebata-s.aspx?CatID=5
43	02.03 .2018	Посол Канади в Грузії Костянтин Кавтарадзе зустрівся із заступником міністра міжнародної торгівлі Канади, секретарем парламенту Памелою Голдсміт-Джонс.	Канада	http://www.mfa.gov.ge/News/saqartvelos-elchma-shekhvedragamarta-kanadis-saer.aspx?CatID=5

44	06.03. 2018	<u>Посол Грузії провів зустріч із віце-прем'єр-міністром Румунії</u>	Румунія	http://www.mfa.gov.ge/News/saqartvelos-elchma-shekhvedra-gamarta-ruminetis-vi.aspx?CatID=5
45	12.03. 2018	<u>Посол Грузії вручив повноваження Президенту Аргентини</u>	Аргентина	http://www.mfa.gov.ge/News/saqartvelos-elchma-argentinis-prezidents-rcmunebat.aspx?CatID=5
46	19.03. 2018	<u>Посол Грузії зустрівся з аргентинським сенатором</u>	Аргентина	http://www.mfa.gov.ge/News/saqartvelos-elchi-argentinel-senators-shekhvda.aspx?CatID=5
47	21.03. 2018	Посол Грузії в Анголі (з резиденцією в Преторії) Бека Двалі з робочим візитом відвідав столицю Анголи Луанда.	Ангола	http://www.mfa.gov.ge/News/%E2%80%8Bsaqartvelos-elchi-angolis-sagareo-ucyebis-sakhelm.aspx?CatID=5
48	27.03. 2018	Посол Грузії в Аргентині Іраклій Курашвілі відвідав Палату депутатів Національного конгресу Аргентини, де він зустрівся з Головою Комісії з закордонних відносин Корнелією Шмідт Лерман	Аргентина	http://www.mfa.gov.ge/News/argentinistvis-saqartvelo-gansakutrebit-saintereso.aspx?CatID=5
49	28.03. 2018	Надзвичайний і Повноважний Посол Грузії в Республіці Польща Ілля Дарчіашвілі відвідав Поморський регіон.	Польща	http://www.mfa.gov.ge/News/polonetshi-saqartvelos-elchi-vizitit-pomeraniis-re.aspx?CatID=5
50	29.03. 2018	Посол Грузії Костянтин Кавтарадзе зустрівся з Головою Комітету з закордонних справ та міжнародного розвитку парламенту Канади Робертом Нолтом.	Канада	http://www.mfa.gov.ge/News/saqartvelos-elchi-kanadis-parlamentis-sagareo-saqm.aspx?CatID=5
51	13.04. 2018	Надзвичайний і Повноважний Посол Грузії в Кореї Отар Бердзенішвілі з робочим візитом Кванджу, де він проводив зустрічі з представниками місцевого муніципалітету.	Корея	http://www.mfa.gov.ge/News/saqartvelos-elchi-koreashi-samushao-vizitit-ecvia.aspx?CatID=5

52	17.04. 2018	Надзвичайний і Повноважний Посол Грузії в Республіці Польща Ілля Дарчіашвілі провів вступну зустріч з новопризначеним Міністром закордонних справ Республіки Польща Яцеком Чапутовим	Польща	http://www.mfa.gov.ge/News/saqartvelos-elchma-polonetis-sagareo-saqmeta-minis.aspx?CatID=5
53	20.04. 2018	Надзвичайний і Повноважний Посол Грузії в Республіці Польща Ілля Дарчіашвілі провів зустріч з мером Варшави Ганою Гронкевич-Вальс.	Польща	http://www.mfa.gov.ge/News/polonetis-respublikashi-saqartvelos-elchi-qalava.aspx?CatID=5
54	24.04. 2018	Надзвичайний і Повноважний Посол Грузії в Аргентинській Республіці Іраклій Курашвілі провів зустріч з міністром туризму Республіки Аргентина Жозе Густаво Сантосом.	Аргентина	http://www.mfa.gov.ge/News/saqartvelos-elchma-shekhvedragamarta-argentinis-r.aspx?CatID=5
55	25.04. 2018	<u>Посол Грузії зустрівся з Головою Комітету закордонних справ та національної оборони Палати депутатів Національного конгресу Бразилії</u>	Бразилія	http://www.mfa.gov.ge/News/saqartvelos-elchi-braziliis-erovnuli-kongresis-dep.aspx?CatID=5
56	29.03. 2018	Катар - Катар підписав "Меморандум про взаєморозуміння між урядом Грузії та урядом Держави Катар про співробітництво в туризмі".	Катар	http://www.mfa.gov.ge/News/saqartvelosa-da-katars-shoris-gaformebuli-memorand.aspx?CatID=5
57	02.05. 2018	Надзвичайний і Повноважний Посол Грузії у Федеральній Республіці Бразилія Девід Соломон зустрівся із заступником міністра закордонних справ Бразилії Фернандо Сімасом Магаліасом з нагоди 25-ї річниці встановлення дипломатичних відносин між Грузією та Бразилією.	Бразилія	http://www.mfa.gov.ge/News/saqartvelos-elchi-shekhvda-braziliis-sagareo-saqme.aspx?CatID=5
58	03.05. 2018	<u>Посольства Грузії та України у ПАР спільно проводять семінар-дискусію</u>	Україна	http://www.mfa.gov.ge/News/samkhret-afrikis-respublikashi-saqartvelos-da-ukra.aspx?CatID=5

59	09.05. .2018	Надзвичайний і Повноважний Посол Грузії в Грузії Арчіл Дзуліашвілі відвідав столицю Королівства Бутан, Тхімпху.	Індія	http://www.mfa.gov.ge/News/saqartvelos-elchi-butanis-samefos-ecvia.aspx?CatID=5
60	10.05. 2018	Надзвичайний і Повноважний Посол Грузії в Румунії Ніколоз Ніколозішвілі провів зустріч зі спікером сенату Румунії Каліном Попеску-Терічану.	Румунія	http://www.mfa.gov.ge/News/saqartvelos-elchma-shekhvedra-gamarta-ruminetis-se.aspx?CatID=5
61	10.05. 2018	Надзвичайний і Повноважний Посол Республіки Непал в Республіці Непал Арчіл Дзуліашвілі провів зустріч з міністром закордонних справ Непалу Прадіпом Кумаром Гівалі під час його робочого візиту до Катманду, Непал.	Непал	http://www.mfa.gov.ge/News/saqartvelos-elchi-nepalis-sagareo-saqmeta-ministrs.aspx?CatID=5
62	14.05. 2018	Посол Грузії у Великобританії Тamar Беручашвілі зустрівся з членами міжпартійної парламентської групи з питань Грузії в парламенті Великобританії.	Великобританія	http://www.mfa.gov.ge/News/saqartvelos-elchi-didi-britanetis-parlamentshi-saq.aspx?CatID=5
63	14.05. 2018	<u>Посол Грузії зустрівся із заступником міністра освіти Королівства Саудівська Аравія</u>	Саудівська Аравія	http://www.mfa.gov.ge/News/saqartvelos-elchi-saudis-arabetis-samefos-ganatleb.aspx?CatID=5
64	15.05. 2018	Посол Грузії в Канаді Костянтин Кавтарадзе та Верховний комісар Барбадосу в Канаді Івонна Фолкс відзначили встановлення дипломатичних відносин між Грузією та Барбадосом в історичному клубі Rido в Оттаві.	Барбадос	http://www.mfa.gov.ge/News/otavashi-saqartvelosa-dabarbadoss-shoris-diplomat.aspx?CatID=5
65	15.05. 2018	Надзвичайний і Повноважний Посол Грузії в Грузії Девід Бакрадзе відвідує офіційний візит до Чикаго.	США	http://www.mfa.gov.ge/News/saqartvelos-sagangebo-dasruluflebiani-elchi-ofici.aspx?CatID=5
66	17.05. 2018	Надзвичайний і Повноважний Посол Грузії в Королівстві Свазіленд (з	Свазіленд	http://www.mfa.gov.ge/News/saqartvelos-elchis-viziti-

		резиденцією в Преторії) Бека Двалі вперше відвідав робочу поїздку в Мбабане, столицю Королівства Свaziленд.		svazilendis-samefoshi.aspx?CatID=5
67	26.05. 2018	У Посольстві Грузії в Республіці Словенія відбувся урочистий прийом, присвячений 100-річчю Дня незалежності Грузії та 100-річчю проголошення Першої Демократичної Республіки Грузія	Словенія	http://www.mfa.gov.ge/News/sl-oveniis-respublikashi-saqartvelos-saelchom-s-(1).aspx?CatID=5
68	28.05. 2018	<u>Посол Грузії зустрівся з міністром навколишнього середовища та навколишнього середовища Катару</u>	Катар	http://www.mfa.gov.ge/News/sl-oveniis-respublikashi-saqartvelos-saelchom-s-(1).aspx?CatID=5
69	07.06. 2018	Надзвичайний і Повноважний Посол Грузії в Королівстві Іспанія Ілля Джоргадзе вручив свої повноваження королю Іспанії Феліпе VI.	Іспанія	http://www.mfa.gov.ge/News/saqartvelos-elchma-espanetis-mefes,-felipe-VI-s-rc.aspx?CatID=5
70	14.06. 2018	У парламенті Великобританії відбувся прийом, присвячений грузино-британському співробітництву в галузі технологій, торгівлі та інвестицій.	Велика Британія	http://www.mfa.gov.ge/News/did-britanetshi-qartul-britanulitanamshromlobisad.aspx?CatID=5
71	04.07. 2018	Надзвичайний і Повноважний Посол Грузії Заза Кандакідзе (з резиденцією в Будапешті) здійснив робочий візит до Республіки Хорватія.	Хорватія	http://www.mfa.gov.ge/News/sl-oveniis-respublikashi-saqartvelos-saelchom-s-.aspx?CatID=5
72	31.08. 2018	Посол Грузії в Україні Гела Думбадзе провів зустріч з міністром Кабінету Міністрів України Олександром Саенком.	Україна	http://www.mfa.gov.ge/News/saqartvelos-elchi-ukrainis-ministrta-kabinetis-min.aspx?CatID=5
73	04.09. 2018	У Посольстві Німеччини-Грузії відбулась дискусія про співпрацю Грузії та НАТО	НАТО	http://www.mfa.gov.ge/News/germaniashi-saqartvelosa-da-nato-s-tanamshromlobis.aspx?CatID=5
74	05.09. 2018	Третій раунд політичних консультацій на високому рівні між	Південна Африка	http://www.mfa.gov.ge/News/saqartvelos-da-samkhret-afrikis-

		міністерствами закордонних справ Грузії та Південної Африки відбувся в Преторії.		respublikas-shoris.aspx?CatID=5
75	13.09.2018	У столиці Демократичної соціалістичної республіки Шрі-Ланки відкрито Центр подачі віз VFS Global Georgia.	Шрі-Ланка	http://www.mfa.gov.ge/News/shri-lankashi-saqartvelos-savizomomsakhurebis-cen.aspx?CatID=5
76	14.09.2018	Надзвичайний і Повноважний Посол Грузії в Грузії Зураб Пателідзе провів вступну зустріч з Головою Комітету з міжнародних зв'язків Міллі Меджлісу Азербайджанської Республіки Семедом Сейдовим.	Азербайджан	http://www.mfa.gov.ge/News/saqartvelos-elchi-azerbaijanis-mili-mejlisis-sagar.aspx?CatID=5
77	26.09.2018	<u>Посол Грузії зустрівся із заступником міністра закордонних справ Азербайджану</u>	Азербайджан	http://www.mfa.gov.ge/News/saqartvelos-elchi-azerbaijanis-sagareo-saqmeta-min.aspx?CatID=5
78	02.10.2018	Надзвичайний і Повноважний Посол Грузії в Грузії Джордж Джангава проводить зустріч з принцом Султаном бін Салманом, президентом Комісії з питань туризму та національної спадщини Саудівської Аравії.	Саудівська Аравія	http://www.mfa.gov.ge/News/saqartvelos-elchi-saudis-arabetis-turizmisa-da-ero.aspx?CatID=5
79	04.10.2018	Надзвичайний і Повноважний Посол Грузії в Грузії Гела Думбадзе з робочим візитом Відвідав Львів.	Україна	http://www.mfa.gov.ge/News/saqartvelos-elchi-samushaovizitit-q-lvovsecvia.aspx?CatID=5
80	04.10.2018	Надзвичайний та Повноважний Посол Азербайджану в Грузії Зураб Пателідзе провів вступну зустріч з Міністром економіки Азербайджанської Республіки Шахіном Мустафаєвим.	Азербайджан	http://www.mfa.gov.ge/News/saqartvelos-elchma-azerbaijanis-ekonomikis-ministr.aspx?CatID=5
81	09.10.2018	Надзвичайний і Повноважний Посол Грузії в Грузії, пан Джордж Долідзе (з резиденцією в Канберрі) відвідав	Республіка Вануату	http://www.mfa.gov.ge/News/saqartvelos-elchi-vanuatus-respublikas-ecvia.aspx?CatID=5

		офіційний візит до Республіки Вануату.		
82	14.10. 2018	Іраклій Курашвілі, Надзвичайний і Повноважний Посол Грузії в Аргентинській Республіці, провів зустріч із Віце-президентом Аргентинської Республіки, спікером Сенату Аргентини Габріелою Мікет в палаці Президента.	Аргентина	http://www.mfa.gov.ge/News/saqartvelos-elchi-argentinis-vice-prezidents-shekh.aspx?CatID=5
83	25.10. 2018	Надзвичайний і Повноважний Посол Грузії Олександр Налбандов зустрівся з Головою Комітету з міжнародних зв'язків парламенту Арабської Республіки Єгипет Карімом Абделом Дарвішем.	Єгипет	http://www.mfa.gov.ge/News/saqartvelos-elchi-egviptis-parlamentis-sagareo-urt.aspx?CatID=5
84	19.11. 2018	Надзвичайний і Повноважний Посол Грузії в КНР Арчіл Каландія зустрічається із заступником Міністра закордонних справ КНР Чан Хакхуєм	Китай	http://www.mfa.gov.ge/News/saqartvelos-elchi-chinetis-sagareo-saqmeta-ministr.aspx?CatID=5
85	22.11. 2018	<u>Грузинські візові центри відкриваються в 10 містах Індії</u>	Індія	http://www.mfa.gov.ge/News/in-doetis-10-qalaqshi-saqartvelos-savizo-saaplikaci.aspx?CatID=5
86	12.05. 2018	Надзвичайний і Повноважний Посол Грузії Валерій Кварацхелія зустрівся з Президентом Республіки Білорусь Олександром Лукашенком у Палаці Незалежності в Мінську.	Білорусь	http://www.mfa.gov.ge/News/saqartvelos-elchi-belarusis-prezidents-shekhvda.aspx?CatID=5
87	12.12. 2018	Надзвичайний і Повноважний Посол Грузії Чай Майсурадзе зустрівся з Міністром оборони Латвійської Республіки Реймоном Бергманісом.	Латвія	http://www.mfa.gov.ge/News/saqartvelos-elchi-latviis-tavdacvis-ministrs-shekh.aspx?CatID=5
88	11.01. 2019	Постійний представник Грузії при Раді Європи Іраклій Гвіашвілі провів зустріч з президентом Східного регіону Франції Жаном Ротнером.	Франція	http://www.mfa.gov.ge/News/evropis-sabchoshi-saqartvelos-mudmivi-carmomad-(1).aspx?CatID=5
89	14.01. 2019	Надзвичайний і Повноважний Посол Угорщини в Грузії Заал Гогсадзе	Угорщина	http://www.mfa.gov.ge/News/saqartvelos-elchi-ungretis-soflis-

		зустрівся з міністром сільського господарства Угорщини Іштваном Надз.		meurneobis-minis.aspx?CatID=5
90	15.01. 2019	- Надзвичайний і Повноважний Посол Грузії в Грузії Ілія Джоргадзе провів зустріч з іспанським держсекретарем з питань торгівлі Шияною Мендесом Бертоло.	Іспанія	http://www.mfa.gov.ge/News/saqartvelos-elchi-vachrobis-sakitkhebshi-espanetis.aspx?CatID=5
91	21.01. 2019	Надзвичайний і Повноважний Посол Грузії в КНР Арчіл Каландя провів зустріч із віце-президентом Асоціації дружби із зарубіжними країнами китайців Сун Дзінгу.	Китай	http://www.mfa.gov.ge/News/saqartvelos-elchi-uckhoetis-qveynebtan-chinel-khal.aspx?CatID=5
92	21.01. 2019	Надзвичайний і Повноважний Посол Грузії в Грузії Заал Гогсадзе провів зустріч з міністром оборони Угорщини Тібором Бенко.	Угорщина	http://www.mfa.gov.ge/News/saqartvelos-elchi-ungretis-tavdacvis-minsitrs-shek.aspx?CatID=5
93	25.01. 2019	Надзвичайний і Повноважний Посол Грузії в Чеській Республіці Маріам Раквіашвілі провів зустріч з Міністром закордонних справ Чеської Республіки Томашем Петрі.	Чехія	http://www.mfa.gov.ge/News/saqartvelos-elchi-chekhetis-sagareo-saqmeta-minist.aspx?CatID=5
94	28.01. 2019	Надзвичайний і Повноважний Посол Грузії у Федеральній Республіці Бразилія Девід Солонмон зустрівся з міністром з питань прозорості та контролю Бразилії Вагнером де Кампос Росаріо.	Бразилія	http://www.mfa.gov.ge/News/saqartvelos-elchi-braziliis-gamchvirvalobisa-dako.aspx?CatID=5
95	30.01. 2019	Надзвичайний і Повноважний Посол Грузії в Хашемітському Королівстві Йорданія Заза Кандалякі зустрівся з Міністром культури, спорту та молоді Йорданії Мохамедом Абу Руманом.	Йорданія	http://www.mfa.gov.ge/News/saqartvelos-elchi-iordaniis-hashimituri-samefos-ku.aspx?CatID=5
96	01.02. 2019	Надзвичайний і Повноважний Посол Грузії в Республіці Словенія Іраклій Коплатадзе провів вступну зустріч з	Словенія	http://www.mfa.gov.ge/News/saqartvelos-elchi-sloveniis-erovnuli-sabchos-prezi.aspx?CatID=5

		президентом Словенської національної ради Алоїсом Ковше.		
97	04.02. 2019	Надзвичайний і Повноважний Посол Грузії в Грузії Джорджі Джаджгава провів зустріч із заступником міністра торгівлі Туреччини Гонджа Ільмазом Батуром.	Туреччина	http://www.mfa.gov.ge/News/saqartvelos-elchi-turqetis-vachrobis-ministris-moa.aspx?CatID=5
98	05.02. 2019	Надзвичайний і Повноважний Посол Грузії в Грузії Реваз Гачечиладзе зустрівся з Францишеком Ружичкою, Державним секретарем із закордонних та європейських справ Словаччини.	Словаччина	http://www.mfa.gov.ge/News/saqartvelos-elchi-slovaketis-sagareo-da-evropulsa.aspx?CatID=5
99	05.02. 2019	Надзвичайний і Повноважний Посол Грузії Чай Майсурадзе зустрівся з Головою Центру стратегічних комунікацій НАТО Янісом Сарц.	Латвія	http://www.mfa.gov.ge/News/latviashi-saqartvelos-elchi-nato-strategiuli-kom.aspx?CatID=5
100	07.02. 2019	Надзвичайний і Повноважний Посол Грузії в Грузії Іраклій Коплатадзе провів зустріч з президентом Словенської національної асамблеї (Парламентом) Деяном Зіданом.	Словенія	http://www.mfa.gov.ge/News/saqartvelos-elchi-sloveniis-erovnuli-asambleis-pre.aspx?CatID=5
101	08.02. 2019	Надзвичайний і Повноважний Посол Грузії Теа Майсурадзе зустрівся із віце-прем'єр-міністром Латвійської Республіки Міністром оборони Артїсом Пабрікс.	Латвія	http://www.mfa.gov.ge/News/saqartvelos-elchi-latviis-respublikis-vice-premier.aspx?CatID=5
102	13.02. 2019	Чехія - Надзвичайний і Повноважний Посол Грузії в Чехії Маріам Раквіашвілі провів зустріч із заступником Міністра закордонних справ Чеської Республіки Алесем Хмеляджем.	Чехія	http://www.mfa.gov.ge/News/saqartvelos-elchi-chekhetis-sagareo-saqmeta-mi-(1).aspx?CatID=5
103	14.02. 2019	Надзвичайний і Повноважний Посол Грузії в Грузії Арчіл Каландія провів зустріч із заступником Міністра культури і туризму КНР Чан Сіу.	Китай	http://www.mfa.gov.ge/News/saqartvelos-elchi-chinetis-sakhalkho-respublikis-k.aspx?CatID=5

104	14.02. 2019	Надзвичайний і Повноважний Посол Грузії в Німеччині Елгуджа Хокришвілі зустрівся з федеральним міністром з федеральних та європейських справ Гессі Луцією Путрі бб.	Німеччина	http://www.mfa.gov.ge/News/ge/rmaniashi-saqartvelos-elchi-hesenis-mkharis-fede.aspx?CatID=5
105	15.02. 2019	Надзвичайний і Повноважний Посол Болгарії в Грузії Тамар Лілуашвілі зустрівся з Президентом Національної Асамблеї Болгарії Цвети Караянчевою.	Болгарія	http://www.mfa.gov.ge/News/saqartvelos-elchi-bulgaretis-erovnuli-asambleis-pr.aspx?CatID=5
106	19.02. 2019	Надзвичайний і Повноважний Посол Грузії в Грузії Костянтин Кавтарадзе зустрівся із заступником міністра закордонних справ Канади Майклом Грантом.	Канада	http://www.mfa.gov.ge/News/saqartvelos-elchi-kanadis-sagareo-saqmeta-ministri.aspx?CatID=5
107	21.02. 2019	Надзвичайний і Повноважний Посол Грузії в Грузії Джорджі Шарвашидзе провів зустріч з Пією Діккстра, головою Комітету з міжнародних зв'язків Нідерландів.	Нідерланд и	http://www.mfa.gov.ge/News/saqartvelos-elchi-niderlandebis-carmomadgenlobiti.aspx?CatID=5
108	22.02. 2019	Надзвичайний і Повноважний Посол Грузії в Грузії Арчіл Каландія провів зустріч із заступником Міністра науки і технологій КНР Чан Дзянгу.	Китай	http://www.mfa.gov.ge/News/saqartvelos-elchi-chinetis-respublikis-mecnierebis.aspx?CatID=5
109	22.02. 2019	Надзвичайний і Повноважний Посол Грузії зустрівся із заступником міністра оборони Словенії Клеменом Грошелі.	Словенія	http://www.mfa.gov.ge/News/saqartvelos-elchi-sloveniis-tavdacvis-ministris-mo.aspx?CatID=5
110	28.02. 2019	Надзвичайний і Повноважний Посол Грузії в Грузії пан Давид Соломонія провів двосторонню зустріч з Головою делегації Перу, заступником міністра закордонних справ країни Уго Де Зелю Мартинес.	Перу	http://www.mfa.gov.ge/News/davit-solomonias-perus-sagareo-saqmeta-ministris-mo.aspx?CatID=5
111	04.03. 2019	Надзвичайний і Повноважний Посол Грузії в Державі Катар Ніколом	Катар	http://www.mfa.gov.ge/News/saqartvelos-elchi-kataris-

		Ревазішвілі провів зустріч з Міністром охорони здоров'я Катару Хананом Мухаммадом аль-Куварвістванам.		sazogadoebrivi-jandacvis.aspx?CatID=5
112	05.03. 2019	Надзвичайний та Повноважний Посол Грузії в Республіці Вірменія Джорджі Саганелідзе зустрівся з Головою Комітету з питань регіональної та євразійської інтеграції Парламенту Республіки Вірменія Майкла Мелкумяна.	Вірменія	http://www.mfa.gov.ge/News/saqartvelos-elchi-somkhetis-parlamentis-regionuli.aspx?CatID=5
113	06.03. 2019	Надзвичайний і Повноважний Посол Грузії в Уругваї Іраклій Курашвілі здійснив робочу поїздку в Уругвай.	Уругвай	http://www.mfa.gov.ge/News/saqartvelos-elchi-samushao-vizitit-urugvais-ecvia.aspx?CatID=5
114	06.03. 2019	Надзвичайний і Повноважний Посол Грузії в Грузії Маріам Раквіашвілі провів зустріч з Міністром освіти, молоді та спорту Чехії.	Чеська Республіка	http://www.mfa.gov.ge/News/saqartvelos-elchi-chekhetis-ganatilebis-akhalgazrd.aspx?CatID=5
115	06.03. 2019	Надзвичайний і Повноважний Посол Грузії в Республіці Фіджі Джорджі Долідзе Сува перебуває з робочим візитом.	Фіджі	http://www.mfa.gov.ge/News/saqartvelos-elchi-fijis-respublikas-ecvia.aspx?CatID=5
116	11.03. 2019	Надзвичайний і Повноважний Посол Грузії в Республіці Грузія Іосеб Нанобашвілі провів зустріч із Об'єднаною делегацією Парламентської групи з питань зовнішніх зв'язків парламенту Грецької Республіки та Парламентської групи дружби з Грузією.	Греція	http://www.mfa.gov.ge/News/saqartelos-elchi-saberdznetis-parlamentis-sagareo.aspx?CatID=5
117	15.03. 2019	Надзвичайний і Повноважний Посол Грузії у Федеративній Республіці Бразилія Девід Соломонія зустрівся з віце-президентом Федеральної	Бразилія	http://www.mfa.gov.ge/News/saqartvelos-sagangebo-da-sruluflebiani-elchi-davit.aspx?CatID=5

		Республіки Бразилія генералом Гамільтоном Мурайо.		
118	17.03. 2019	Надзвичайний і Повноважний Посол Грузії в Грузії Зураб Еріставі (з резиденцією в Мехіко) відвідує Ямайку з робочим візитом.	Ямайка	http://www.mfa.gov.ge/News/saqartvelos-elchi-iamaikas-ecvia.aspx?CatID=5
119	18.03. 2019	Надзвичайний і Повноважний Посол Грузії в Грузії Костянтин Сургуладзе (з резиденцією в Римі) відвідав Мальту.	Мальта	http://www.mfa.gov.ge/News/konstantine-surguladze-maltis-respublikas-ecvia.aspx?CatID=5
120	18.03. 2019	Надзвичайний і Повноважний Посол Грузії в Грузії Маріам Раквіашвілі провів зустріч з Міністром культури Чеської Республіки Антоніною Станеком.	Чехія	http://www.mfa.gov.ge/News/saqartvelos-elchi-chekhetis-kulturis-ministrs-shek.aspx?CatID=5
121	19.03. 2019	Надзвичайний і Повноважний Посол Грузії в Грузії Заал Гогсадзе зустрівся зі спікером парламенту Угорщини Ласло Ковер.	Угорщина	http://www.mfa.gov.ge/News/saqartvelos-elchi-ungretis-parlamentis-tavmjdomare.aspx?CatID=5
122	21.03. 2019	Будапештський центр культури і документації України, спільно організований Посольствами Грузії та України в Угорщині, провів круглий стіл на тему "Україна та Грузія - шляхи деокупації окупованих територій".	Угорщина, Україна	http://www.mfa.gov.ge/News/ungretshi-saqartvelosa-da-ukrainis-saelchoebis-ert.aspx?CatID=5
123	26.03. 2019	Надзвичайний і Повноважний Посол Грузії в Латвійській Республіці Чай Майсурадзе взяв участь у конференції, присвяченій 10-й річниці формату Східного партнерства.	Східне партнерство	http://www.mfa.gov.ge/News/latviashi-saqartvelos-elchmagmosavlet-partniorob.aspx?CatID=5
124	26.03. 2019	Почесне консульство Грузії було офіційно відкрите в Благоевграді, Болгарія.	Болгарія	http://www.mfa.gov.ge/News/bulgaretshi-saqartvelos-sapatiosakonsulogaikhsna.aspx?CatID=5

125	28.03. 2019	Надзвичайний і Повноважний Посол Грузії Зураб Еріставі зустрівся з президентом Сенату Мексики США сенатором Марті Бейтсом.	Мексика	http://www.mfa.gov.ge/News/saqartvelos-elchi-meqsikis-sheertebuli-shtatebis-s.aspx?CatID=5
126	28.03. 2019	<u>Посол Грузії зустрівся із віце-прем'єр-міністром уряду Туркменістану</u>	Туркменістан	http://www.mfa.gov.ge/News/saqartvelos-elchi-turqmenetis-mtavrobis-vice-p-(1).aspx?CatID=5
127	29.03. 2019	<u>Відкрито дипломатичне представництво Грузії в Республіці Сербія</u>	Сербія	http://www.mfa.gov.ge/News/serbetis-respublikashi-saqartvelos-diplomatiuri-ca.aspx?CatID=5
128	01.04. 2019	Надзвичайний і Повноважний Посол Грузії в Грузії - Девід Соломонія зустрівся з Міністром науки, технологій, інновацій та комунікацій Бразилії космонавтом-Маркусом Понте.	Бразилія	http://www.mfa.gov.ge/News/braziliashi-saqartvelos-elchi-mecnierebis-teqnolo.aspx?CatID=5
129	03.04. 2019	<u>Посол Грузії зустрівся з Головами комітетів з питань зовнішніх зв'язків та оборони та безпеки Республіки Вірменія</u>	Вірменія	http://www.mfa.gov.ge/News/saqartvelos-elchi-somkhetis-respublikis-sagareo-ur.aspx?CatID=5
130	10.04. 2019	Надзвичайний і Повноважний Посол Грузії в Грузії Джорджі Яджгава провів зустріч з Міністром закордонних справ Турецької Республіки Мевлютом Кавусоглу.	Туреччина	http://www.mfa.gov.ge/News/saqartvelos-elchi-turqetis-sagareo-saqmeta-ministr.aspx?CatID=5
131	19.04. 2019	Надзвичайний і Повноважний Посол Грузії в Республіці Польща Ілля Дарчіашвілі провів зустріч із заступником міністра закордонних справ Польщі Марцином Фісідахом.	Польща	http://www.mfa.gov.ge/News/saqartvelos-elchi-polonetis-sagareo-saqmeta-minist.aspx?CatID=5
132	23.04. 2019	<u>Посол Грузії зустрівся з віце-прем'єр-міністром Туркменістану та міністром торгівлі</u>	Туркменістан	http://www.mfa.gov.ge/News/saqartvelos-elchi-turqmenetis-vice-premiers-davac.aspx?CatID=5

133	24.04. 2019	У провідному дослідницько-аналітичному центрі Ірландії Інституту міжнародних та європейських справ (ШЕА) відбувся семінар з питань відносин Грузії та ЄС.	ЄС	http://www.mfa.gov.ge/News/irlandiashi-saqartvelo-evrokavshiris-urtiertobebis.aspx?CatID=5
134	29.04. 2019	Надзвичайний і Повноважний Посол Грузії в Грузії Мамука Муржикнелі зустрівся із заступником голови Кабінету Міністрів Туркменістану міністром закордонних справ Рашидом Мередовим.	Туркменістан	http://www.mfa.gov.ge/News/saqartvelos-elchi-turqmenetis-sagareo-saqmeta-(1).aspx?CatID=5
135	03.05. 2019	Надзвичайний і Повноважний Посол Грузії Чай Майсурадзе провів зустріч з Міністром освіти і науки Латвійської Республіки Ілгою Шуплинською.	Латвія	http://www.mfa.gov.ge/News/saqartvelos-elchi-latviis-ganatilebis-ministrs-shek.aspx?CatID=5
136	16.05. 2019	<u>Посол Грузії зустрівся з міністром охорони здоров'я Латвії</u>	Латвія	http://www.mfa.gov.ge/News/saqartvelos-elchi-latviis-jandacvis-ministrs-shekh.aspx?CatID=5
137	21.05. 2019	Надзвичайний і Повноважний Посол Грузії в Грузії Олександр Налбандов (з проживанням в Каїрі) здійснив черговий робочий візит до Туніської Республіки.	Туніська Республіка	http://www.mfa.gov.ge/News/saqartvelos-elchi-samushao-vizitit-tunisis-respubl.aspx?CatID=5
138	22.05. 2019	<u>Посол Грузії зустрівся з головою Комітету з закордонних справ та національної оборони Федерального сенату Бразильського національного конгресу</u>	Бразилія	http://www.mfa.gov.ge/News/saqartvelos-elchi-erovnuli-kongresis-federalurise.aspx?CatID=5
139	22.05. 2019	<u>Посол Грузії зустрівся з міністром національної оборони Туреччини</u>	Туреччина	http://www.mfa.gov.ge/News/saqartvelos-elchi-turqetis-erovnuli-tavdacvis-mini.aspx?CatID=5

140	23.05. 2019	Надзвичайний і Повноважний Посол Грузії в Литві-Литві Леван Гвахляні провів вступну зустріч зі спікером сейму Вікторією Ліетуvas Пранкетком.	Литва	http://www.mfa.gov.ge/News/saqartvelos-elchi-lietuviss-seimis-spiikers-shekhvda.aspx?CatID=5
141	31.05. 2019	31.05.2019 Чілі - Надзвичайний і Повноважний Посол Грузії в Грузії Іраклій Курашвілі (з резиденцією в Буенос-Айресі) здійснив робочу поїздку в Республіку Чилі.	Чилі	http://www.mfa.gov.ge/News/saqartvelos-elchi-samushaovizitit-chiles-respubli.aspx?CatID=5
142	04.06. 2019	р. Словаччина - Надзвичайний та Повноважний Посол Грузії в Словацькій Республіці Реваз Гачечиладзе зустрівся з керівником Генерального політичного управління Міністерства закордонних та європейських справ Словацької Республіки Маріаном Якубозом.	Словаччин а	http://www.mfa.gov.ge/News/slovaketshi-saqartvelos-elchisagareo-da-evropulis.aspx?CatID=5
143	06.06. 2019	Ілля Коберідзе, повірений у справах Грузії в Республіці Сербія, провів зустріч з першим віце-прем'єр-міністром Республіки Сербія, міністром закордонних справ Івіцею Дачичем.	Сербія	http://www.mfa.gov.ge/News/serbetshi-saqartvelos-saqmetadroebitmarcmunebuli.aspx?CatID=5
144	10.06. 2019	Надзвичайний і Повноважний Посол Грузії в Грузії Зураб Пателідзе провів зустріч із заступником Міністра закордонних справ Азербайджанської Республіки Халафом Халафовим.	Азербайдж ан	http://www.mfa.gov.ge/News/saqartvelos-elchi-azerbaijanisagareo-saqmeta(1).aspx?CatID=5

145	20.06. 2019	Надзвичайний і Повноважний Посол Республіки Мальдіви в Республіці Мальдіви Архіл Дзуліашвілі (з резиденцією в Нью-Делі) провів зустріч з Міністром закордонних справ Республіки Мальдіви Абдуллою Шахід під час візиту до Республіки Мальдіви	Мальдіви	http://www.mfa.gov.ge/News/saqartvelosa-da-maldivis-respublikas-shoris-turizm.aspx?CatID=5
146	24.06. 2019	У Франкфурті штат Мен, генеральний консул Грузії Леван Діасамідзе зустрівся з президентом федеральної землі Німеччини, президентом Гессенського парламенту паном Борисом Найтом.	Німеччина	http://www.mfa.gov.ge/News/saqartvelos-generaluri-konsuli-germaniis-federalur.aspx?CatID=5
147	24.06. 2019	Посол Грузії в Бангладешській Народній Республіці (з резиденцією в Нью-Делі) Арчіл Джуліашвілі провів зустріч з Міністром закордонних справ Народної Республіки Бангладеш А. К. Тримайся Абдула Момена.	Бангладеш	http://www.mfa.gov.ge/News/saqartvelos-elchi-bangladeshis-sakhalkho-respublik.aspx?CatID=5
148	02.07. 2019	Надзвичайний і Повноважний Посол Туреччини та Грузії Джорджі Яджгава проводить зустріч у Посольстві з колишнім головним головнокомандувачем Командуванням США та Сухопутних військ НАТО в Європі генерал-лейтенантом Бен Ходжесом, який в даний час є головою Центру європейської політики.	НАТО , США	http://www.mfa.gov.ge/News/turqetshi-saqartvelos-elchi-evropuli-politikis-ana.aspx?CatID=5

149	02.07. 2019	Надзвичайний і Повноважний Посол Грузії в Республіці Бразилія Девід Соломон зустрівся з Міністром юстиції та громадської безпеки Федеральної Республіки Бразилія Серхіо Мору.	Бразилія	http://www.mfa.gov.ge/News/saqartvelos-elchi-braziliis-iusticiisa-da-sazogado.aspx?CatID=5
150	16.07. 2019	Надзвичайний і Повноважний Посол Грузії в Державі Катар Ніколоз Ревазішвілі провів зустріч з міністром торгівлі та промисловості Катару Алі бін Ахмедом аль-Куварі.	Катар	http://www.mfa.gov.ge/News/saqartvelos-elchma-katarshi-vachrobisa-da-mrecvelo.aspx?CatID=5
151	31.07. 2019	Надзвичайний і Повноважний Посол Грузії в Грузії, пан Ніколоз Абхазія провів зустріч з Генеральним секретарем Міністерства туризму, мистецтв і культури Грузії паном Датуком Ішамом Ішаком.	Малайзія	http://www.mfa.gov.ge/News/saqartvelos-elchma-malaiziis-turizmis,-khelovnebis.aspx?CatID=5
152	01.08 .2019	Надзвичайний і Повноважний Посол Грузії в Грузії Джорджі Яджгава провів зустріч з новообраним мером Анкари Мансуром Явасом.	Туреччина	http://www.mfa.gov.ge/News/saqartvelos-elchi-giorgi-janjrava-ankaris-mers-she.aspx?CatID=5
153	19.08. 2019	Надзвичайний і Повноважний Посол Грузії в Ізраїлі Лаша Жванія провів зустріч із міністром закордонних справ Ізраїлю.	Ізраїль	http://www.mfa.gov.ge/News/saqartvelos-elchi-israelis-sagareo-saqmeta-ministr.aspx?CatID=5
154	21.08. 2019	Надзвичайний і Повноважний Посол Грузії в Чехії Маріам Раквіашвілі провів зустріч з Міністром торгівлі Чеської Республіки, Віце-прем'єр-міністром Карелом Гавлічком	Чехія	http://www.mfa.gov.ge/News/saqartvelos-elchi-chekhetis-vachrobisa-da-mrecvelo.aspx?CatID=5

155	23.08. 2019	Надзвичайний і Повноважний Посол Грузії в Грузії Заза Канделакі зустрівся з Головою Палати представників Ісламського королівства Хашеміт Атіф аль-Таравнес.	Йорданія	http://www.mfa.gov.ge/News/saqartvelos-elchi-iordaniis-hashimituri-samefos-ca.aspx?CatID=5
156	11.09. 2019	Постійний представник Грузії в Женеві Віктор Долідзе зустрівся із заступником міністра закордонних справ Індонезії Абдуррахманом Мохаммедом Фахіром.	Індонезія	http://www.mfa.gov.ge/News/saqartvelos-mudmivi-carmomadgeneli-jenevashi-indon.aspx?CatID=5
157	19.09. 2019	Надзвичайний і Повноважний Посол Грузії в Україні Теймураз Шарашенідзе вручив копії своїх повноважень заступнику міністра закордонних справ України Василю Боднару.	Україна	http://www.mfa.gov.ge/News/saqartvelos-elchma-rcmunebata-sigelebis-aslebi-ukr.aspx?CatID=5
158	07.10. 2019	Надзвичайний і Повноважний Посол Грузії в Хашемітському Королівстві Йорданія Заза Канделакі провів зустріч з міністром туризму та старожитностей Йорданії Мадждом Швейкоюю.	Йорданія	http://www.mfa.gov.ge/News/iordaniashi-saqartvelos-elchi-iordaniis-turizmis-m.aspx?CatID=5
159	09.10. 2019	Надзвичайний і Повноважний Посол Грузії в Україні Теймураз Шарашенідзе зустрівся із заступником Міністра закордонних справ України Василем Боднаром.	Україна	http://www.mfa.gov.ge/News/saqartvelos-elcho-ukrainis-sagareo-saqmeta-ministr.aspx?CatID=5
160	11.10. 2019	Надзвичайний і Повноважний Посол Грузії Джордж Джангава провів зустріч із заступником Міністра закордонних справ Турецької Республіки Седат Онал.	Туреччина	http://www.mfa.gov.ge/News/saqartvelos-elchi-turqetis-sagareo-saqmeta-min-(1).aspx?CatID=5

161	15.10. 2019	Надзвичайний і Повноважний Посол Грузії в Грузії Теймурас Шарашенідзе зустрівся з Віце-прем'єр-міністром України з питань європейської та євроатлантичної інтеграції Дімітро Кулою.	Україна	http://www.mfa.gov.ge/News/saqartvelos-elchi-ukrainis-vice-premier-ministrs-s.aspx?CatID=5
162	27.10. 2010	Надзвичайний та Повноважний Посол Грузії в Грузії Заал Гогсадзе провів вступну зустріч з Міністром закордонних та європейських справ Республіки Хорватія Горданом Глічем Радманом.	Хорватія	http://www.mfa.gov.ge/News/saqartvelos-elchi-khorvatiis-sagareo-da-evropul-sa.aspx?CatID=5
163	18.10. 2019	Посол Грузії у ФРН Елгуджа Хокрішвілі провів зустріч із віце-спікером Бундестагу Німеччини Томасом Оперманом, членом соціал-демократичної партії.	Німеччина	http://www.mfa.gov.ge/News/saqartvelos-elchma-germaniis-federaciul-respublika.aspx?CatID=5
164	23.10. 2019	Генеральний консул Грузії Леван Діасамідзе відвідав робочу поїздку до Федерального парламенту Німеччини, штат Гессен, де він зустрівся з президентом парламенту Гессе, паном Борисом Найтом	Німеччина	http://www.mfa.gov.ge/News/germaniashi-saqartvelos-generalurma-konsulma-hesen.aspx?CatID=5
165	24.10. 2014	Надзвичайний і Повноважний Посол Грузії в Китайській Народній Республіці Арчіл Каландія відвідав відрядження до міста Юхе провінції Ченду.	Китай	http://www.mfa.gov.ge/News/chinetis-sakhalkho-respublikashi-saqartvelos-elchi.aspx?CatID=5
166	24.10. 2019	Посол Грузії в Королівстві Таїланд (з резиденцією в Нью-Делі) Арчіл Дзуліашвілі під час робочого візиту до Бангкоку провів зустріч із віце-головами Торгової палати Таїланду.	Таїланд	http://www.mfa.gov.ge/News/saqartvelos-elchi-tailandis-savachro-palatis-vice.aspx?CatID=5

167	28.10. 2919	Посол Грузії Костянтин Сургуладзе зустрівся з президентом Туринської торгово-промислової палати Вінченцо Ілоте.	Туреччина	http://www.mfa.gov.ge/News/saqartvelos-elchi-konstantine-surguladze-turinis-s.aspx?CatID=5
168	06.11. 2019	- вул. У Франкфурті штат Мен, генеральний консул Грузії Леван Діасамідзе провів зустріч з Томасом Шеффером, федеральним міністром землі Гессен.	Німеччина	http://www.mfa.gov.ge/News/generalarurma-konsulma-levan-diasamidzem-hesenis-fed.aspx?CatID=5
169	07.11. 2019	Посол Грузії Іраклій Коплатадзе провів зустріч з депутатом Словенії в національній асамблеї (парламенті), заступником голови делегації Словенії в Парламентській асамблеї НАТО Матей Тоніним,	Словенія	http://www.mfa.gov.ge/News/saqartvelos-elchma-irakli-koplatadzem-natos-saparl.aspx?CatID=5
170	08.11. 2019	Посол Хорватії в Грузії Заал Гогсадзе відвідав робочу поїздку до Загреба, де зустрівся з Головою Комітету з міжнародних зв'язків парламенту Хорватії Міро Ковач.	Хорватія	http://www.mfa.gov.ge/News/saqartvelos-elchma-zaal-gogsadzem-zagrebshi-shekhv.aspx?CatID=5
171	13.11. 2019	Аргентинський секретаріат з туризму підписав Меморандум про взаєморозуміння щодо співробітництва в галузі туризму між Національною адміністрацією туризму LEPL Грузії та Державним секретаріатом з туризму Аргентини.	Аргентина	http://www.mfa.gov.ge/News/saqartvelosa-da-argentinas-shoris-turizmis-sferosh.aspx?CatID=5
172	21.11. 2019	Надзвичайний і Повноважний Посол Грузії в Латвійській Республіці Чай Майсурадзе зустрівся з Міністром внутрішніх справ Латвійської Республіки Санді Гіргенсом.	Латвія	http://www.mfa.gov.ge/News/saqartvelos-elchi-latviis-respublikis-shinagan-saq.aspx?CatID=5

173	21.11. 2019	Надзвичайний і Повноважний Посол Грузії в Румунії Ніколоз Ніколозішвілі провів зустріч з Теодором Мелескану, президентом Румунського сенату.	Румунія	http://www.mfa.gov.ge/News/saqartvelos-elchi-ruminetis-senatis-prezidents-she.aspx?CatID=5
174	04.12. 2019	Надзвичайний і Повноважний Посол Грузії в Грузії Джорджі Яджгава провів зустріч з Міністром внутрішніх справ Турецької Республіки Сулейманом Сойлу	Туреччина	http://www.mfa.gov.ge/News/saqartvelos-elchi-turgetis-respublikis-shinagan-sa.aspx?CatID=5
175	04.12. 2019	Посол Грузії Теймураз Шарашенідзе провів зустріч з Міністром інфраструктури України та одночасно з Головою Українсько-Грузинської міжурядової економічної комісії Владиславом Криклі.	Україна	http://www.mfa.gov.ge/News/saqartvelos-elchi-ukrainis-infrastruqturis-ministr.aspx?CatID=5
176	05.12. 2019	Посол Грузії в Державі Катар Ніколоз Ревазішвілі провів зустріч з міністром юстиції Катару Іссо бен Саадом Аль Джафалі Аль Наїмом.	Катар	http://www.mfa.gov.ge/News/saqartvelos-elchi-kataris-iusticiis-ministrs-shekh.aspx?CatID=5
177	10.12. 2019	Надзвичайний і Повноважний Посол Грузії в Естонській Республіці Арчіл Караулашвілі провів вступну зустріч з Президентом Парламенту Естонської Республіки (Рійгікогу) Хенном Пілуа	Естонія	http://www.mfa.gov.ge/News/saqartvelos-elchi-estonetis-parlamentis-prezidents.aspx?CatID=5
178	12.12. 2019	<u>Посол Грузії у Королівстві Данія виступив з промовою на семінарі з питань Ради Європи</u>	Рада Європи	http://www.mfa.gov.ge/News/daniis-samefoshi-saqartvelos-elchi-evropis-sabchos.aspx?CatID=5

Список використаних джерел:

1. Акт проголошення незалежності України 24 серпня 1991 р. // *Голос України*. — 1991.
2. Алексієвець М. Україна в системі міжнародних відносин: деякі особливості й проблеми (1991–2011) / Алексієвець М., Прийдун С. // *Україна–Європа–Світ*. Вип.1: Міжнародний збірник наукових праць. Серія: Історія, міжнародні відносини / Гол. Ред. Л. М. Алексієвець. – Тернопіль : Вид-во ТНПУ ім. В. Гнатюка, 2008. – С. 179–183.
3. Алексієвець М. Цивілізаційні аспекти еволюції української зовнішньої політики в період незалежності / Микола Алексієвець, Ярослав Секо // *Україна–Європа–Світ*. Вип. 3: Міжнародний збірник наукових праць. Серія: Історія, міжнародні відносини / Гол. Ред. Л. М. Алексієвець. – Тернопіль : Вид-во ТНПУ ім. В. Гнатюка, 2009. – С. 11–24.
4. Анджапарідзе А. Стратегічне партнерство в зовнішній політиці України: теоретичний і практичний аналіз / А. Анджапарідзе // *Актуальні проблеми міжнародних відносин*. – К., 2010. – Вип. 90, ч. 1. – С. 77–83.
5. Артёмов І.В. Транскордонне співробітництво в євроінтеграційній стратегії України: монографія / І.В.Артёмов. — Ужгород: Ліра, 2009. – 520 с
6. Белый дом опубликовал транскрипт первого разговора Трампа с Зеленским [Електронний ресурс]. – 2019. – Режим доступу до ресурсу: <https://www.svoboda.org/a/30273904.html>.
7. Белєвцева В. Державний суверенітет, його ознаки та властивості / В. Белєвцева // *Теорія держави і права*. – 2009. – № 10. – С. 7–10.
8. Бжезинский З. Великая шахматная доска / З. Бжезинский. – М. : *Международ. Отношения*, 1998. – 256 с.
9. Бжезинський З. Вирішальна роль України на пострадянському просторі // *Політика і час*. - 1997. - №9. - С.25
10. Білорус О. Закономірності і нові тенденції глобального розвитку / О.Білорус // *Глобальний кризовий розвиток чи антикризові тенденції: Матеріали Міжнародної наукової конференції (м. Київ, 24 червня 2011 р.)* / Відп. Ред. О.Г. Білорус. – К.: Інститут світової економіки і міжнародних відносин НАН України, 2011. – С. 32 – 37.
11. Богомаз К. Ю. Політичні партії і громадські організації на Україні (друга половина 80-х– початок 90-х років ХХ століття): [монографія] / Богомаз К. Ю. – К. : УПК при КДУ, 1992.

12. Бойко, О. Д. Історія України : навч. Посіб. / О. Д. Бойко. – 3-тє вид., доповн. – К. : Академвидав, 2010. – 687 с. – Режим доступу: http://sites.znu.edu.ua/ua_statehood_history/sereda/Microsoft_Word_-_bojko_o_d_-_storvya_ukra_ni.pdf
13. Василенко В.А. Українська незалежна державність як історична закономірність / В.А.Василенко // Здобуття незалежності України 1991: Історія проголошення, документи, свідчення: Монографія. – У 2-х т. – Т. 1. – Житомир: «Рута», 2011. – С. 30 – 63.
14. Василенко С. Д. Європейський вибір України / С. Д. Василенко. – Одеса, 2003
15. Васильєва-Чекаленко Л. Д. Україна в міжнародних відносинах (1944–1996 рр.). — К., 1998.
16. Віднянський С. В. Зовнішня політика України: еволюція концептуальних засад та проблеми реалізації / С. В. Віднянський, А. Ю. Мартинов. // Український історичний журнал. – 2011. – №4
17. Віднянський С.В. Зовнішня політика України як предмет історичного аналізу: концептуальні підходи та перспективи / С.В.Віднянський, А.Ю.Мартинов // Український історичний журнал. – 2001. – № 4. – С. 41 – 57.
18. Віднянський С.В. Незалежна Україна: двадцять років між Європою та Євразією / С.В.Віднянський // Україна-Європа-Світ. Міжнародний збірник наукових праць. Серія: Історія, міжнародні відносини. – Вип. 6-7: 20-й річниці Незалежності України присвячується. – Тернопіль, 2011. – С. 24 – 38.
19. Власюк О. Зовнішньополітичні пріоритети України / О. Власюк. // Віче. – 2015. – №7. – С. 8–10.
20. Волощук О. Т. Місце та роль уряду у механізмі здійснення зовнішньої політики / О. Т. Волощук // Держава і право. Юридичні і політичні науки. – К., 2013. – Вип. 59. – С. 89–97.
21. Вояковський Д. Ментальні кордони в Європі без кордонів / Даріуш Вояковський. – Київ : Ніка-Центр, 2012. – 320 с.
22. Гаджиев К. С. Введение в геополитику. — М., 2001.
23. Гальчинський А. С. Україна на перехресті геополітичних інтересів / А. С. Гальчинський. – К., 2002. – 180 с.
24. ГЕОСТРАТЕГІЧНІ ПРІОРИТЕТИ УКРАЇНИ В ПОЛІТИЧНІЙ, ЕКОНОМІЧНІЙ, ПРАВОВІЙ ТА ІНФОРМАЦІЙНІЙ СФЕРАХ. // МАТЕРІАЛИ МІЖНАРОДНОЇ НАУКОВО-ТЕОРЕТИЧНОЇ КОНФЕРЕНЦІЇ - Фенікс. – 2017. – С. 208.

25. Головченко В. Історія української дипломатії ХХ століття у постатях / В. Головченко, В. Матвієнко. – К., 2001. – 266 с.
26. Горбулін В.П. Актуальні проблеми оцінки ризиків і загроз національній безпеці в контексті євроатлантичної інтеграції України / В.П.Горбулін. – К.: Євроатлантикінформ, 2005. – 219 с..
27. Гринів О. І. Двадцять років незалежності України: витоки, становлення і перспективи розвитку / О. І. Гринів // Наука і суспільство. – 2011. – № 7/8. – С. 2–6.
28. Грицак Я. Україна витримає і це випробування / Ярослав Грицак // Майдан (Р)еволюція духу : мистецько-культурний проект / куратор проекту Антін Мухарський. – Київ : Наш формат, 2014. – С. 91–97
29. Грінєнко О. О. Роль Верховного представника з питань спільної зовнішньої політики та політики безпеки в контексті взаємовідносин Україна – ЄС / О. О. Грінєнко // Порівняльно-правові дослідження. – 2011. – № 1. – С. 140–148.
30. Декларація про державний суверенітет України. 16 липня 1990 р. // Голос України. — 1990
31. Договір про нерозповсюдження ядерної зброї від 1 липня 1968 року. [Електронний ресурс]:– Режим доступу: https://zakon.rada.gov.ua/laws/show/995_098
32. Європейський вибір. Концептуальні засади стратегії економічного і соціального розвитку України на 2002– 2011 роки: Послання Президента України до Верховної Ради України, 30 квітня 2002 р. // Уряд. Кур'єр. — 2002.
33. Жовква І.І. Процес прийняття зовнішньополітичних рішень в Україні: навч.-метод. Посіб. / І.І. Жовква. – К.: Дипломатична академія України при МЗС України, 2013. – 104 с.
34. Жовква І.І. Стратегічне партнерство у зовнішній політиці України: дис... Канд. Політ. Наук: 23.00.04 / І.І.Жовква; Київський національний ун-т ім. Тараса Шевченка. – К., 2005. – 213 с..
35. Жовква І.І. Стратегічне партнерство України. Теорія і практика / І.І.Жовква. – К.: Євроатлантикінформ, 2007.
36. Закон України “ Про засади внутрішньої і зовнішньої політики” // ВВР України. — 2010. — № 40. Режим доступу: <https://zakon.rada.gov.ua/laws/show/2411-17>
37. Закон України “ Про основи національної безпеки України” // ВВР України. — 2003. — № 39. Режим доступу: <https://zakon.rada.gov.ua/laws/show/964-15>
38. Закон України “Про дію міжнародних договорів на території України” // ВВР України. — 1992. — № 10.

39. Закон України «Про міжнародні договори України» // ВВР України. — 1994. — № 10.
40. Закон України «Про засади внутрішньої і зовнішньої політики» [Електронний ресурс] // Відомості Верховної Ради України (ВВР), 2010, № 40, ст.527. – Режим доступу: <https://zakon.rada.gov.ua/laws/show/2411-17>
41. Закон України «Про Основні напрями зовнішньої політики України» [Електронний ресурс] // Відомості Верховної Ради України (ВВР), 1993, N 37, ст.379. - Режим доступу: <https://zakon.rada.gov.ua/laws/show/3360-12>
42. Закон України «Про схвалення рішення Президента України про направлення національного контингенту для участі України в операції "Океанський Щит" та в операції Європейського Союзу "EU NAVFOR ATALANTA"» [Електронний ресурс] // Відомості Верховної Ради України (ВВР), 2014, № 22, ст.764. – Режим доступу: <https://zakon.rada.gov.ua/laws/show/617-18>
43. Зленко А. Етапи формування зовнішньої політики України: як це було? / А. Зленко // Україна дипломатична. Науковий щорічник. Вип. Десятий. – К., 2009. – С. 29.
44. Зленко А. М. Дипломатія і політика. Україна в процесі динамічних геополітичних змін. — Харків, 2003.
45. Зовнішньополітичні пріоритети України [Електронний ресурс] // Віче. – 2005. – Режим доступу до ресурсу: <http://veche.kiev.ua/journal/4677/>.
46. Зовнішня політика та політика безпеки після оновлення влади: послідовність, зміни, перспективи – Київ: Видавництво «Заповіт», 2019. – 46 с. – (Центр Разумкова,)
47. Зовнішня політика України. 2006. Стратегічні оцінки, прогн ози та пріоритети / За заг. Ред. Г. М. Перепелиці. — К., 2007.
48. Зовнішня політика України: підсумки року [Електронний ресурс]. – 2011. – Режим доступу до ресурсу: <https://glavcom.ua/publications/116264-zovnishnja-politika-ukrajini-pidsumki-roku.html>.
49. Зовнішня політика України: результати 2018 року та перспективи на 2019 рік [Електронний ресурс] // Міжнародний центр перспективних досліджень. – 2018. – Режим доступу до ресурсу: <http://icps.com.ua/zovnishnya-polityka-ukrayiny-rezultaty-2018-roku-ta-perspektyvu-na-2019-rik/>.
50. Зовнішня політика України: сучасний стан та перспективи зміцнення // Матеріали круглого столу Верховної Ради України, 12 листопада 2003 р. — К., 2003.
51. Івченко О. Г. Україна в системі міжнародних відносин: історична ретроспектива та сучасний стан / О. Г. Івченко. – К. : «РІЦ УАННП», 1997. – 688 с.

52. Історія України : довідник / упоряд.: С. Крупчан [та ін.]. – 5-те вид., перероб. і доп. – К. : Казка, 2010. – 736 с. – ISBN 978-966-8055-18-8.
53. Камінський Є., Дашкевич А. Політика США щодо України: Витоки. Концептуальні основи. Практична еволюція. — К., 1998.
54. Киридон А. Пошук ідентичності в “Європі без кордонів”: між націоналізмом і космополітизмом / Алла Киридон, Сергій Троян // Вояковський Д. Ментальні кордони в Європі без кордонів. – Київ : Ніка-Центр, 2012. – С. 9–40.
55. Киридон А. Пошук ідентичності в “Європі без кордонів”: між націоналізмом і космополітизмом / Алла Киридон, Сергій Троян // Вояковський Д. Ментальні кордони в Європі без кордонів. – Київ : Ніка-Центр, 2012. – С. 9–40.
56. Ключовим у розмові з Путіним було питання про звільнення полонених моряків – прес-служба Зеленського [Електронний ресурс]. – 2019. – Режим доступу до ресурсу: <https://www.radiosvoboda.org/a/news-zelenskyi-putin-telefonna-rozмова/30050144.html>.
57. Кондратенко О. Геостратегічний вимір зовнішньої політики Російської Федерації / О. Кондратенко. – Київ: видавничо-поліграфічний центр "Київський університет", 2017. – 607 с.
58. Конституції і конституційні акти України. Історія і сучасність. – К. : Ін-т держави і права ім. В. М. Корецького НАН України, 2001. – С. 558–559.
59. Конституція України [Електронний ресурс] // Відомості Верховної Ради України (ВВР). – 1996. – № 30. – с. 141. – Режим доступу: <http://zakon5.rada.gov.ua/laws/show/254%D0%BA/96-%D0%B2%D1%80>
60. Копійка В. В. Європейський Союз: історія і засади функціонування: навчальний посібник / В. В. Копійка. — К.: Знання, 2009. — 751 с.
61. Корнєєнко Б. І. Спогади посла (перші кроки української дипломатії) / Б. І. Корнєєнко. – К., 2005. – 256 с.
62. Костюченко Я. М. Історія становлення договірно-правових відносин України з Європейським Союзом / Я. М. Костюченко // Актуальні проблеми міжнародних відносин. – К., 2009. – Вип. 84, ч. 2. – С. 198–202.
63. Кудряченко А. Головні засади зовнішньої політики України // Віче, 1996, №4
64. Культурно-цивілізаційний простір Європи і Україна: особливості становлення та сучасні тенденції розвитку / За заг. Ред. А.І.Кудряченко // Кол. Моногр. - Інститут європейських досліджень НАН України. - К.: Університет «Україна», 2010. - 405 с.
65. Кучик О. С. Зовнішня політика України: Навч. Посіб. Рекомендовано МОН / О. С. Кучик, О. А. Заяць; МОН України, Львівський НУ ім. І. Франка. — К.: Знання, 2010.

— 572 с.

66. Кучма Л.Д. Стан і перспективи української зовнішньої політики // Політика і час. - 1996. - №8. - С.5.
67. Лозовицький О. Зовнішня політика держави: новий формат перетворень інтересів і мотивацій в умовах глобалізації / О. Лозовицький // Збірник наукових праць НАДУ при Президентіві України. – 2011. – № 2. – С. 163–172.
68. Макар Ю. Зовнішня політика України: наміри і реалії / Юрій Макар // Україна–Європа– Світ. Вип.1: Міжнародний збірник наукових праць. Серія: Історія, міжнародні відносини / Гол. Ред. Л. М. Алексієвець. – Тернопіль : Вид-во ТНПУ ім. В. Гнатюка, 2008. – С. 189–198.
69. Манжола В. А. Міжнародні чинники формування зовнішньополітичної стратегії України / В. А. Манжола // Актуальні проблеми міжнародних відносин. – К., 2009. – Вип. 86, ч. 1. – 2009. – С. 18–22.
70. Міжнародні відносини та зовнішня політика. 1980–2000 / Авт. : Л. Ф. Гайдуков, В. Г. Кремень, Л. В. Губерський та ін. – К. : Либідь, 2001.
71. Мокій А. І. Міжнародні організації: навчальний посібник / А. І. Мокій, Т. П. Яхно, І. Г. Бабець. — К.: Центр учбової літератури, 2011. — 280 с.
72. Назаренко С. До питання про конституційну реформу державної влади України / С. Назаренко // Право України. – 1996. – № 10. – С. 5–10.
73. Найбільшим досягненням української зовнішньої політики за 2018 рік вважають збереження санкцій проти Росії – експертне опитування [Електронний ресурс]. – 2018. – Режим доступу до ресурсу: <http://uacrisis.org/ua/70375-experts-opinions-on-ukraine-s-foreign-policy>.
74. Овчаренко А. Україна – геополітичний вибір у вимірі національних інтересів / А. Овчаренко // Юридичний авангард. – 2009. – № 2. – С. 85–94.
75. Парахонський Б. О. КОНЦЕПТУАЛЬНІ ЗАСАДИ ЗОВНІШНЬОПОЛІТИЧНОЇ СТРАТЕГІЇ УКРАЇНИ / Б. О. Парахонський, Г. М. Яворська. // Національний інститут стратегічних досліджень. – 2011. – С. 30.
76. Партнерство заради миру: НАТО 1949 – 2017 рр [Електронний ресурс] // Військово-морські сили збройних сил України. – 2018. – Режим доступу до ресурсу: <https://navy.mil.gov.ua/partnerstvo-zarady-myru-nato-1949-2017-rr/>.
77. Перепилиця Г. М. ЗОВНІШНЯ ПОЛІТИКА УКРАЇНИ 2014 СТРАТЕГІЧНІ ОЦІНКИ, ПРОГНОЗИ ТА ПРІОРИТЕТИ / Г. М. Перепилиця, О. В. Потехіна. // Видавничий дім «Стилос». – 2015.

78. Постанова Верховної Ради України «про Концепцію (основи державної політики) національної безпеки України»[Електронний ресурс] // 1997, N 10, ст.85. Режим доступу: <https://zakon.rada.gov.ua/laws/show/3/97-%D0%B2%D1%80>
79. Прієшкіна О. В. Значення Декларації про державний суверенітет для функціонування Конституційного ладу України / О. В. Прієшкіна // Проблеми становлення правової демократичної держави. – 2008. – № 1. – С. 3–5.
80. Про дію міжнародних договорів на території України: Закон України від 10 грудня 1991 року № 1953-ХІІ, втратив чинність на підставі Закону України від 29 липня 2004 року № 1906- ІV // Відомості Верховної Ради України. – 1992. – № 10. – Ст. 137.
81. Про основні напрямки зовнішньої політики України: Постанова Верховної Ради України від 2 липня 1993 року № 3360-ХІІ, втратила чинність на підставі Закону України № 2411-VI від 1 липня 2010 року // Відомості Верховної Ради України. – 1993. – № 37. – Ст. 379.
82. Рекомендації парламентських слухань 10 листопада 2003 р.: “Зовнішня політика України як інструмент забезпечення національних інтересів держави: здобутки, реалії та перспективи”. — Київ, 2003.
83. Рудич Ф. Формування політичних структур в сучасній Україні: політологічний аналіз / Ф. Рудич // Український історичний журнал. – 1994. – № 2–3. – С. 20–37.
84. Сайт Міністерства Закордонних Справ Грузії [Електронний ресурс] – Режим доступу до ресурсу: <http://www.mfa.gov.ge/>.
85. Сайт Міністерства Закордонних справ України [Електронний ресурс] – Режим доступу до ресурсу: <https://mfa.gov.ua/ua/press-center/news>.
86. Системная история международных отношений / Под ред. А.Д.Богатурова. Т. 1. – М.: Московський рабочий, 2006. – С. 29.
87. Сучасні європейські культурно-історичні цінності в контексті викликів глобалізації: моногр. / кер. Автор. Колективу і науковий редактор д.і.н., професор А.І. Кудряченко, ДУ «Інститут всесвітньої історії НАН України». – К. : Фенікс, 2014. – 444 с.
88. Табачник Д. В. Історія української дипломатії в особах / Д. В. Табачник. – К., 2004. – 638 с.
89. Тимків Я. І. ФОРМУВАННЯ ЗОВНІШНЬОПОЛІТИЧНИХ ПРІОРИТЕТІВ ПАРТІЇ І ЇЇ ВЗАЄМОЗВ'ЯЗОК ІЗ ЗОВНІШНЬОЮ ПОЛІТИКОЮ УКРАЇНИ / Я. І. Тимків. – 2012. – №108. – С. 61–68.

90. Тихонова Л.А. Міжнародні відносини та зовнішня політика держави. Україна у світовій спільноті. Конспект лекцій для студентів усіх спеціальностей усіх форм навчання. – Харків, ХТУРЕ, 1998.
91. Тігаренко Т. Геополітичні концепції українсько-російських відносин / Т. Тігаренко // Актуальні проблеми міжнародних відносин. – К., 2011. – № 101, ч. 1. – С. 100–105.
92. Толстов С.В. Тенденції міжнародної взаємодії в ХХІ столітті: досвід політичного аналізу і моделювання. – С. 298 / С.В.Толстов // [Електронний ресурс]. – Режим доступу: 6872-17005-1-В.pdf (доступ – 05.01.2020).
93. Троян С.С. Вступ до теорії міжнародних відносин: Навчальний посібник / С.С.Троян. – К.: НМЦВО, 2000. – 140 с..
94. Троян С.С. Еволюція системи міжнародних відносин після 1991 року // Зовнішні справи. – 2016. – № 11. – С. 32 – 35.
95. Троян С.С. Міжнародні відносини в постбіполярному світі: основні закономірності та тенденції еволюції / С.С.Троян // Зовнішні справи. – 2013. – № 12. – С. 40 – 45.
96. Троян С.С. Політологія міжнародних відносин: теоретико-експлікаційний підхід / С.С.Троян // Актуальні проблеми вітчизняної та всесвітньої історії: Збірник наукових праць. – Вип. 19. – Рівне: РДГУ, 2010. – С. 277.
97. Троян С.С. Системна ретроспекція міжнародних трансформацій і геополітичних зрушень / С.С.Троян // Слов'янський вісник: Збірник наукових праць. – Рівне: РІС КСУ, 2012. – Вип. 13. – С. 261 – 263;
98. Троян С.С. Україна у форматі інтеграційних процесів на просторі СНД / С.С.Троян // Україна між Росією та Європейським Союзом: пошук ідентичності: Матеріали Міжнародної наукової конференції (Київ, 19 травня 2011 р.). – К.: Київський університет ім. Б.Грінченка, 2011. – С. 21 – 26.
99. Троян С.С. Українсько-російські відносини в умовах трансформації / С.С.Троян // Форум: Суспільно-політичний журнал. – Чернівці: Золоті литаври, 2008. – № 2(7). – С.63 – 68.
100. Угода між Урядом України та Урядом Російської Федерації щодо реалізації тристоронніх домовленостей між Президентами України, Росії та США від 14 січня 1994 року [Електронний ресурс]:– Режим доступу: https://zakon.rada.gov.ua/laws/show/643_406.
101. Угода про асоціацію між Україною, з однієї сторони, та Європейським Союзом, Європейським співтовариством з атомної енергії і їхніми державами-членами, з іншої сторони [Електронний ресурс]: [Угоду ратифіковано із заявою

- Законом № 1678-VII від 16.09.2014] – Режим доступу:
http://zakon4.rada.gov.ua/laws/show/984_011.
102. Україна в Європі: контекст міжнародних відносин / за ред. А. І. Кудряченка. – К. : Фенікс, 2011. – 632 с.
 103. Україна і Європа (1990–2000 рр.): В 2 ч. Ч. І: Україна в міжнародних відносинах з країнами Центральної та Південно-Східної Європи. Анот. Іст. Хроніка / Відп. Ред. С. В. Віднянський. – К.: Ін-т історії України НАН України, 2001. – 310 с.
 104. Україна і світ: проблеми і перспективи міжнародних відносин. — Київ, 2003.
 105. Україна в 2005–2009 рр.: стратегічні оцінки суспільно-політичного та соціально-економічного розвитку / за заг. Ред. Ю. Г. Рубана. – К. : НІСД, 2009. – 655 с.
 106. Україна: стратегічні пріоритети: Аналітичні оцінки. 2004 / За ред. А. С. Гальчинського. — К., 2004.
 107. Українська дипломатична енциклопедія : у 2 т. / Київ. Нац. Ун-т імені Тараса Шевченка, Ін-т міжнар. Відносин ; [редкол.: Л. В. Губерський (голова) та ін.]. - Київ : Знання України, 2004.
 108. Українська революція гідності, агресія РФ і міжнародне право: Колективна монографія / Упорядник і редактор проф. О. Задорожній. – К.: К.І.С., 2014. – 1016 с.
 109. Холодна війна без залізної завіси // [Електронний ресурс]. – Режим доступу: <http://www.polradio.pl/5/39/Artykul/165118> (доступ – 03.01.2020)
 110. Формы национальных движений в современном государстве. - Санкт-Петербург, 1913. - С.176
 111. Чекаленко Л. Д. Дипломатія: Словник-довідник. — Київ, 2007.
 112. Чекаленко Л. Д. Українсько-польське співробітництво на сучасному етапі // Наук. Вісн. ДПА України при МЗС України. — Київ, 2003. — № 9.
 113. Шаповалова А.И. Структура внешнеполитической идентичности государства / А.И.Шаповалова // Идентичность как предмет политического анализа. Сборник статей по итогам Всероссийской научно-теоретической конференции (ИМЭМО РАН, 21-22 октября 2010 г. (отв. Редактор И.С. Семенов). – М.: ИМЭМО РАН, 2011. – С. 65 – 69.
 114. Шаповалова О.І. Ціна втраченого часу: післямова Вільнюського саміту / О.І.Шаповалова // Зовнішні справи. – 2013. – № 12. – С. 15 – 19.
 115. Шахов В. Національний інтерес і національна безпека в геостратегії України / В. Шахов, В. Мадіссон // Вісник Національної академії державного управління при Президентові України. – 2013. – № 2. – С. 44–56.

116. Шергін С. Геополітична ідентичність України: ретроспектива і реальність [Електронний ресурс] / Сергій Шергін // Зовнішні справи. – 2016. – Режим доступу : <http://uaforeignaffairs.com/ua/zs/anglomovna-versija/view/article/geopolitichnaidentichnist-ukrajini-retrospektiva-i-re/>.
117. Шкробанець О. І. ПРОБЛЕМА ГЕОПОЛІТИЧНОГО ВИБОРУ УКРАЇНИ В КОНТЕКСТІ СУЧАСНИХ МІЖНАРОДНИХ ВІДНОСИН / О. І. Шкробанець. // Вісник НАДУ при Президентові України. – 2017. – №2. – С. 34–41.
118. Шпакович О. Сучасний стан відносин України з міжнародними організаціями / О. Шпакович // Європейське право. – 2012. – № 1. – С. 154–160.
119. Ярошко О. З. Особливості процесу формування зовнішньої політики України на початку 90-х років ХХ ст. / О. З. Ярошко // Держава і право. Юридичні і політичні науки. – К., 2008. – № 39. – С. 717–725.